

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עו'מי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת שופטים תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

כריתות. פרק שני - ארבעה מחסרי כפרה דף יא עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" קלט רש"י

1 אין האשה לוקה - כגון שהיא שונגת וקטנה - אין אישה מביא קרבן. והא
2 דאמרין: לרבות שונג כמודי - היינו שונג דאיש כמודי, אבל האשה צריך
3 שהיא מודה. דהא משקל להודי - הלשון אינו מוכן. דהאיש חוקשה לאשה ולא
4 אשה לאיש, דהא כי האיש כמו האשה חיבתה, כדאיתא בתורת כהנים וקדושין
5 פרשה ב הל': "ואיש" פטר לטקן. יכול שגני
6 מוציא את תשע שנים ויום אחד ואלו למדו לומר
7 "ואיש" אם כן אשה לו תשע שנים ויום אחד ואלו למדו לאשה.
8 **באין** מתכוין (כדכרס) פטר - פירש
9 הקונטרס: משום דשכבת ורע' כתיב, ובאין
10 מתכוין אינו ראי' להוריע. כגון כפל מן הגג
11 ותקע. וקשה מאן לימא לן דאינו ראי'
12 להוריע? אלא הו' טעמא שמיש שאינו הוא.
דכר קתני

13 **בפירת תרומה** - מלמד שהיא לוקה; יכול שנהיה לוקין? תלמוד לומר: "היא לוקה
14 והוא אינו לוקה." ומנין דרדיון "בפירת" לישנא דמלכות הוא? אמר רבי יצחק: "תתה
15 כדתנינא: גדול הדינין מקרא, שני מונה, שלשי אומר: "הכפרו". וב איש אומר: "בכבוקר
16 תתנהן: אין אומדן אותו אלא ממות הראוין להשתלש. תנו רבנן: בזמן שהאשה לוקה - האיש
17 מביא קרבן, אין האשה לוקה - אין האיש מביא קרבן. מנלן? אמר רבא, דכתיב: "ואיש כי
18 ישכב את אישה שכבת ורע' והיא שפחה נתרפת לאיש והפדה לא הפדשה או הפדשה לא נתן
19 לה"; מכדי עד הכא באיש קא משמעין קרא, נכתוב: "והביא את אשמו לו" ולבסוף לכתוב:
20 "בפירת תרומה", אמאי כתב רחמנא ברישא: "בפירת תרומה" ולבסוף כתב: "והביא את אשמו
21 לו"? הכי קאמר: אם בפירת תרומה היא - והביא את אשמו לה; ואם לא תרומה בפירת -
22 לא יביא הוא את אשמו. - אמאי: הוא מעטיה קרא, אבל היא תלקי ויתמי קרבן? - והביא
23 את אשמו לה" כתיב. אמר רבי יצחק: עולום אינו חיב אלא על שפחה בעולה בלבד, שחנאמר:
24 "והיא שפחה נתרפת לאיש". ומאי משמע דהיא "נתרפת" לישנא דשגזי הוא? דכתיב: "ותשטמו
25 עליו הרפות", ואי בעית אמאי: "אם תכושש האליל בפכשת בתוך הרפות בעל" ויתגנו ידם
26 להוציא נשיתם ואשמים איל צאן על אשמתם", אמר רב חסדא: מלמד שבין שפחות הרפות
27 בעלו. "אזוהי שפחה" כו'. תנו רבנן: "והפדה" - יכול כולה? תלמוד לומר: "לא נפדתה"; יכול
28 לא נפדתה? תלמוד לומר: "והפדה"; הא כיצד? פדויה ואינה פדויה, הצייה שפחה והצייה בת
29 חורין ומאורסת לעבד עברי, דברי רבי עקיבא. רבי ישמעאל אומר: בשפחה כנגנית הכתוב
30 מדבר, ומאורסת לעבד עברי. אם כן מה תלמוד לומר "והפדה לא נפדתה"? דברה תורה
31 כלשון בני אדם. רבי אלעזר בן עזריה אומר: כל עירות מפורשות לנו, משוייר לנו הצייה שפחה
32 והצייה בת חורין ומאורסת לעבד עברי. אחרים אומרים: "לא ימותו כי לא הפשה" - בשפחה
33 כנגנית הכתוב מדבר, ומאורסת לעבד כנגני. רבי ישמעאל, בשלמא "והפדה לא נפדתה" -
34 בשפחה לא הפשה" - מכלל דהוא חופש. רבי אלעזר בן עזריה היינו רבי עקיבא! - רבי ישמעאל
35 קאמר: לדידי, בעלמא כותידי סבירא ליה דדברה תורה כלשון בני אדם, והכא שאני; מכדי
36 כתיב ליה קרא "כי לא הפשה", "והפדה לא נפדתה" למה לי? שמע מינה דהכי אתא, להצייה
37 שפחה והצייה בת חורין. לאחרים, בשלמא "והפדה לא נפדתה" - קסבר: דברה תורה כלשון
38 בני אדם, אלא הא דעבד כנגני מנלן? - אמר קרא: "כי לא הפשה", אם אינו ענין לדידה,
39 תננה ענין לדידה. **משנה** כל עירות, אחד גדול ואחד קטן - קטן פטור, אחד ער ואחד ישן
40 - ישן פטור, אחד שונג ואחד מודי - שונג כהקמא מודי בהבדל. **גמרא** והא חייב קטן?
41 אמר רבי יהודה, הכי קתני: כל עירות, אחד גדול ואחד קטן - קטן פטור ויהא חייב, והכא
42 - גדול ימי פטור, מאי מעמא דהא מעמא אהדרי. "כל עירות, אחד יעורו ואחד ישן -
43 פטור". וכאן ישן נמי חייב? אמר רבי יהודה שמואל רב. הכי קתני: כל עירות, אחד יעורו ואחד
44 ישן - ישן פטור ויעורו חייב, וכאן - אפילו יעורו פטור; מאי מעמא דמשמיין אהדרי. תני
45 תנא קמיה דרב ששת: עשו גומר כמערה, מתכוין בשאון מתכוין, בדרבה כשלא בדרבה, יעורו
46 כלישן, אמר ליה: מאי קאמרת? או אבישפחה הרופה קתני, אמאי עשו גומר כמערה? גומר
47 בשפחה הרופה מתייב, מערה לא מתייב ותו, מתכוין בשאון מתכוין, או מכוונה - מתייבא,
48 או לא - לא מתייבא! וכדרבה כשלא בדרבה נמי, בדרבה בשפחה הרופה - מתייב, ושלא
49 בדרבה - לא מתייב, מאי מעמא? "שכבת ורע' כתיב! ומאי יעורו כלישן? ואי בשאר עירות תני, עשו גומר כמערה,
50 אפכא

1 ובשפחה - אינו ידע אלא על גמר ביאה. ודשכבת ורע' כתיב כה, שהיא להוריע
2 וכל העירות חייב על כל ביאה וביאה - ובשפחה אמרו לעיל בפירוק (כריתות
3 טז.) שבביא קרבן אחד על ביאת הרבה. רבי ישמעאל אומר שפחה - גמורה. כל
4 העירות מפורשות - שחן גנות חורין, ושורא אין לו. ורבי ישמעאל מונה דהא, הצייה
5 שפחה והצייה בת חורין. **תהא**
6 בקריאה - שחן קורן לעלה: "הפלא ה' את
7 מבוקר", שכן קורן על הלוקן במסכת מכות
8 (כ.ב.) בבקורות תהיה - שאם אינה כולה
9 לקבל ארבעים, אומדן אותה בבקור
10 ובחמשא. פכות תהיה השתלש - כגון
11 שמונה עשרה, או עשרים אחת, או עשרים
12 וארבע, שהיו מביא אותו שתי דיות (מלפני
13 ואחז מרחיקו) ומלאוהי ואת מלפניו)
14 ומקרא לוקין לה במסכת מכות (כ.א.). בזמן
15 שהאשה לוקה - שגורלה היא ובת עשתיס
16 דהא. אמאי הוא מיטשה קרא - מחדר
17 אמרתיך קתני? לא שהיה אשה לאיש
18 מתכוין, איטא הוא מיטשה קרא משקלות.
19 דכתיב: "תהיה". אבל היא - אימא תילק
20 ויתמי קרבן לישנא דשגזי הוא -
21 שנתנתה מבריתה. הרפות - דבר
22 ששנתנה על ידי כתישה. ובאן נמי, על ידי
23 אבר ששט ורע' ויתמי ידם להוציא - פטוק
24 הוא עטור ספא (י). פדויה (ואינה פדויה) -
25 "והפדה לא נפדתה" משמע פדויה ואינה
26 פדויה. רבי ישמעאל מאורסת לעבד עברי
27 מנא ליה - כלשלא רבי עקיבא דומק לה
28 בחיזה בת חורין - לא בעית קרא. דהא
29 למיור; מתייב עלה רבנא? רבאי
30 מאורסת היא מישראל, דהא תפס לה
31 קדושין. הילקן איכא למיור לעבד עברי
32 ונתקשה, שהיו רבו מוטה לו בעל כרות.
33 כדמפרש בקדושין (י"ב), ולא לעבד כנגני -
34 שהיה אסורה לו. אלא רבי ישמעאל דאמר
35 שפחה גמורה מאורסת לעבד עברי, מנא
36 ליה? (דאמר לעבד עברי שהיה אסורה לו)
37 ולימא לעבד כנגני, דהא לדידה שהיה
38 לגמרי טפי מעברי? אם אינו על לידה -
39 דהא כתיב (ויקרא ט"ז) "והפדה לא נפדתה".
40 **משנה** כל העירות - אם אתה גדול, או
41 האיש או האשה - ואחד חייב ואחד פטור
42 ובשפחה אינו כן. ובגמרא מפרש לה. שנו
43 בהמאט ומידי בהבחה - ובשפחה, נוד דאם
44 הוא מודי והוא שונגת דפטור, והוא אינה
45 לוקה כדאמרנן לעיל: "בקורות תהיה והביא
46 את אשמו, ואי לא - שחורין, והכא חייב
47 שונג והיא מודה - והא נבמלקת והוא
48 באשם, כדאמרנן בהאי פירקא שדונג ומידי
49 שחן כב על השפחה. **גמרא** והכא חייב
50 - בתמייה, וכי קטן חייב בשפחה? דהא
51 אי תישקא ליה - כדאמרנן לעיל: אם אין
52 האשה לוקה - אין האיש מביא אשם. וכי
53 ישן חייב - בתמייה מערה לא מתייב -
54 ודשכבת ורע' כתיב בתו, וכי כותין מתייב
55 ואי לא מתייב - ודשכבת ורע' בענין.
56 ושאינו מתכוין, כגון כפל מן הגג ותקע - אין
57 ראי' להוריע. ואי כשאר עירות קתני אפכא
58 מיבעי ליה - עשו מערה בעירות
59 חייב

44 בדרבה - לא מתייב, מאי מעמא? "שכבת ורע' כתיב! ומאי יעורו כלישן? ואי בשאר עירות תני, עשו גומר כמערה,
אפכא

קמץ כריתות. פרק שני - ארבעה מחוסרי כפרה דף יא עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" תוספות

1 **הכי** עשני בו? והכי פירוש דברייתא: עשו גומר כמנרה ומתכוון כשאני
2 מתכוון, והאי דינא הוי כדכרבה תשלא כדכרבה כדמפרש תלמודא. ומכל מקום
3 קצת קשה: אמאי לא תנא יעזר כישן בדידיה, ותנא ליה בנריה וכדכרבה ושלא
4 כדכרבה? **נמצא** מתכוין כר - קשה אמאי האריך תלמודא בלישנא? דהאי לאו
5 פירוש דברייתא הוא, דכרבי אסקנא ליה

6 שפיר
7 **בשארן** מתכוין דעריית - פירש הקונטרס
8 כגון שאשור ואחריו במשנה, ובספר
9 לכא על אשתו ונמצא אחרת, דפטור
10 ומתלוקת חייב תשאת, והאיל ונהגה ומתעסק
11 הוא. וקשה: שהרי בשפחה נמי חייב תשאת
12 בבי האי גזירה, שהרי מביאנו על הדין
13 שנוג, וכאן כן מיא קאמר נמצא מתכוין
14 בשפחה בשארן מתכוין לעריית? בבאה?
15 וגוה שוה תרתייהו? לך שן לומה? שאם
16 מתכוין דעריית - נגזל כגון נזן הגג ותקע,
17 דפטור לגמרי, דאנוס הוא.

1 **איפא** איבעי ליה למתני? אמר ליה: אוסימיה? אמר
2 ליה: לא, הכי תנני: עשו גומר שלא כדכרבה בשפחה
3 חרופה, דלא מתייבין - כמקרה כדכרבה, ד"שכבת ורע"
4 כתיב; מתכוין שלא כדכרבה בשפחה, דפטורין - כאינו
5 מתכוין, ד"שכבת ורע" כתיב; יעזר שלא כדכרבה
6 בשפחה, דפטורין - גישן, מאי טעמא? ד"שכבת ורע"
7 כתיב; נמצא מתכוין ומקרה בשפחה - כשאין מתכוין
8 בכל עריות, ושן כדכרבה - גישן ועריות, נמצא יעזר
9 שלא כדכרבה בשפחה - כישן דכל עריות.

הדרן עלך ארבעה מחוסרי כפרה

הדרן עלך ארבעה מחוסרי כפרה

18 **אמרו** לו: עד אמרו לו וצריך להיות: לאו
19 אבל כר - צריך לומר דמיירי
20 שהעידוהו שנים בבבא אחת, דאי בבבא אחת, הו
21 הא כל מקום שהאמינה תורה עד אחד -
22 הרי כאן שנים ויבמות פה, וכן תשתקבל
23 עדותו - תו לו קרדין בעדות השני שאומר
24 לא אבל, וצריך לומר דמיירי שהשני
25 שמעידיו כן שותק, דאי אמר "איני יודע"
26 פטור, כדנפסק במירא: אי הדיעו אליה? כו'
27 ומסק דמיירי בעב אחת, שאינו יכול לחייבו
28 קרבן, ועל כרוך מיירי שאותו שהעיד עליו
29 אומר "איני יודע", דאי אמר "לא אכלתי" -
30 פשיטא דעד אחד לא מדייק, כדכתיב (דברים
31 ט: "אל יקום עד אחד באדם... ורואה שאין
32 עד אחד עם רק לשבעה.

33 **ואשה** אומרת לא אבל - מכאן משמע
34 דאשה מודעא נפוי מנולך, שהרי
35 גבי גולן משמע דלא אומרתן שתיקה
36 כדוראה, כדאמרינן (קדושין ט"א): אי
37 חמונא לך ללא גולנא הוי ללא אפקת, ואף
38 על גב דשתיקה, אטא לא אמרינן שתיקה
39 כדוראה דמיא, ועובדא הוה אהני סמיא
40 דהוה מסדר מתייתא קמי דרב ששת כו'
41 אחת חד גברא ואמר שאשורו וניהל, וקא
42 אמר: אי מחמונא לך דלאו גולנא הוי ללא
43 אפקת, ובבא אי שתיק - מודעא האשה.
44 **עד** אמר אבל הוא אמר לא אכלתי, פטור
45 והוא שיק אומר "איני יודע", כמו
46 שפירשנו, **אבל** כהני עת יודע וראש
47 כהני עת מניח אחד חייב משני מינין פטור -
48 ואם אחרת, או אמרינן בפרק "קדושין מובד"
49 (מפילה ה"א), דפגיל ונתנה און משטרות,
50 וקא אמר במרוא: לא אנו אלא אכלתי,
51 דיים, אבל לביבאל מעטרפון ויש לומר:
52 דההם לעת מילוקא, אי נמי, לענן שאם יפלו
53 לקריהו ארעו מעטרפון לתת טעם, דהא שם
54 אחד הוא, דליכא אלא חד לאו תרתייהו.
55 אבל הבא מיירי לדין חייב קרבן, **אימא**
56 מציעתא: עד אמר אבל הוא אמר לא
57 אכלתי כו' - והוא הדין דעמי מייתי מורשא:
58 עד אמר "אבלי" ועד אמר "לא אבלי" ומביא
59 אשם תשעא טעמא דאמר עד אחד "לא אבלי",
60 והא לאו הכי - חייב תשאת, דשתיקה כדוראה דמיא, ועל כרוך מיירי דשתיק, דאי מבכוש ליה - פטור לגמרי, ואפילו אמר "איני יודע" כמו שפירשתי.

18 **אמרו** לו: אכלת חלב - מביא תשאת. עד אמר: אבל,
19 ועד אמר: לא אבל, אשה אומרת: אבל, ואשה
20 אומרת: לא אבל - מביא אשם תלוי. עד אמר: אבל,
21 והוא אמר: לא אכלתי - פטור. שנים אומרים: אבל,
22 והוא אמר: לא אכלתי - רבי מאיר מתייב, אמר רבי
23 מאיר: אינו הביאיהו שנים לדי מיתרי חמונה, לא
24 ביאיהו לדי קרבן חקל? אמרו לו: מה אם ירצה לומר
25 "מודי היתיה" - פטור! אבל חלב וחיבת בהעלם אחת -
26 אינו חייב אלא אחת, אבל חלב ודם ופיגול וזוהר
27 בהעלם אחת - חייב על כל אחת ואחת, זה חומר במינין
28 הרבה ממיין אחד, וחומר במיין אחד ממינין הרבה, שאם
29 אבל פהני זית וזוהר ואכל פהני זית אחת בהעלם אחת,
30 ממיין אחד - חייב, משני מינין - פטור. **גמרא** קתני,
31 אמרו לו: אכלת חלב, מביא תשאת; "אמרו" פמה
32 הוי? תרין, והוא מה אמר הדין? אילמא דשתיק ולא
33 קמכחיש להו, אלא שתיקה דתרוי הוא דמביא תשאת,
34 על שתיקה דחד - לא. אימא מציעתא, עד אמר: אבל,
35 והוא אמר: לא אכלתי; טעמא דמכחיש ליה, אבל
36 שתיק - מתייב, וכל שכן תרוי אלא דקמכחיש להו; פני - רבי מאיר הוא, דאמר: בהקשה
37 דבי תרוי לאו בהקשה הוא, אבל לרבנן פטור - ומאי קמשמע לן? מסיפא שמעתי מיהא! - הא
38 קמשמע לן, דבר זה מחלוקת רבי מאיר ורבנן, והוא דקמכחיש להו, איפא דאמרי: "אמרו לו"
39 נמי חד קרי ליה, דתנן: האשה שהלך בעלה למדינת הים, ובאו ואמרו לה: מת בעלך, וינשאת,
40 ואחר כך בא בעלה - תצא מזה ומזה, וקיימא לן דאפילו בתד. מפיא? מדקתני סיפא: נישאת,
41 שלא ברשות - מותרת לחזור לו; מאי שלא ברשות? שלא ברשות בית דין ועד אחד - מקבל
42 דרישא ברשות בית דין ועד אחד, אילמא גבי עד אחד קתני "ברשות", וקאמר "אמרו
43 לו", משמע אפילו עד אחד, והוא מאי קאמר? דאם אילמא דקא מכחיש ליה, מי מיתני? והא קתני
44 מציעתא: עד אחד אומר: אבל, והוא אומר: לא אכלתי - פטור! אלא דשתיק, ומציעתא שמע
45 מיהא: עד אחד אומר כו, מעמא דקא מכחיש ליה, אבל שתיק משתיק - חייבו! - לעולם דלא
46 מכחיש ליה, והכי קתני: אמרו לו: אכלת חלב - מביא תשאת; פמה דברים אמורים - דשתיק,
47 אבל מכחיש ליה - פטור. וימדוריימא מנלן דלא מכחיש ליה חייב? דתנו רבנן: "או הודע
48 אלו תשאת" - ולא שידועוהו אחרים; יכול אפילו אין מכחישין תלמוד לומר: "או הודע
49 אלו", פמה מקום. מפיא עסקינן? אילמא בתרוי, תרוי ואין מכחישין קרא בגיז
50 הא לאו הכי - חייב תשאת, דשתיקה כדוראה דמיא, ועל כרוך מיירי דשתיק, דאי מבכוש ליה - פטור לגמרי, ואפילו אמר "איני יודע" כמו שפירשתי.

אלא דקא מבכוש לתו רבי טאיר הוא - דליכא למימר דמיירי כשאמר "איני יודע". ופשטא דחייב, דיאיני יודע" גבי תרוי ערים היא כשתיקה.
אלא

1 חייב - כגומר. שלא כדכרבה חייב כדכרבה. ד"משכבו אשה" כתיב (ויקרא טו). **נמצא**
2 מתכוין ומקרה בשפחה - שהערה בה בבונה - פטור, דהעראה בשפחה פטור
3 כשאינו מתכוין דעריית. העראה פלוגתא היא (בסדרין ב"ארבע מיתות") וביבמות
4 ר"באב על יבמתו" (נהג), איכא למאן דאמר. העראה זו נשיקה, ואיכא למאן דאמר.
5 והוה הבוסת עטרה.

6 **הדרן עלך ארבעה מחוסרי כפרה**
7 **משנה** אמרו לו - מפרש בגמרא. **אם**
8 הביאיהו כו' - כגון אם העידו בו
9 שהרג את הנפש. **אם** ירצה לומר מיד חייתי
10 - אם היה רוצה לפטור עצמו בשקר - היה
11 יכול לומר מיד היה, ומיד פטור. **גמרא**
12 **כיו** מאיר הוא - דאמר: אם הביאיהו שנים
13 כו, כפי קמפטע לן אם סמיפא שפחה - היה
14 - דקתני: שנים אומרים אבל כו, הכי קאמר
15 - סיפא: דבר זה ששנינו מעלה, אמרו לו
16 "אכלת" כו מביא תשאת - לאו דרבי הכל
17 היא, אלא מחלוקת רבי מאיר וחכמים, שרבי
18 מאיר אומר אם הביאיהו שנים כו, וחכמים
19 אומרים כו, וסיפא מפרש לרישא. **איכא**
20 **דאמר** - הכי פריך התלמוד: "אמר" משמע
21 חד כו, מותרת לחזור לו - לרשקא, ועל פי
22 עומת שאמרו לה שנים "מת בעלך", ולפיכך
23 מותרת לרשקא, שהרי אנוסה היא, ששנים
24 אמרו לה. דאנוס בישראל שרי. מכלל דרישא
25 - דקתני: תצא מזה ומזה - ששנאת ברשות
26 בית דין ועד אחד, דהוה ליה למיידק יפה את
27 מת. דהא דשדויה רבנן אפילו כשני פו עד
28 אחד - משום דרישא ומבטא, דמתוך חומר
29 שהחמרת עליה בסופה דהתנא מזה ומזה,
30 הקלת עליה בתחלתה, כדאמר במבטא
31 יבמות (פ"א), ואמטו להכי, נשאת על פי עד
32 אחד, והיא גופא לא דייקא, ושבטת כל
33 מת, ונצא מזה ומזה - כדאמרינן במבטא
34 סוטה (כ"ב): "ונטמאה" ו"ונטמאה" שני פעמים
35 - אחד לבעל ואחד לבעול, לעולם דלא
36 מבכיש ליה - ומתניתין הכי קתני: אמרו לו -
37 (כו'), כמה דברים אמורים - בשתיקה, אבל
38 מבכישו, כגון עד אמר "אבלי" והוא אמר לא
39 אכלתי - פטור. הודע אלו - משמע
40 מעצמו, ולא שידועוהו אחרים.

18 **אמרו** לו: עד אמרו לו וצריך להיות: לאו
19 אבל כר - צריך לומר דמיירי
20 שהעידוהו שנים בבבא אחת, דאי בבבא אחת, הו
21 הא כל מקום שהאמינה תורה עד אחד -
22 הרי כאן שנים ויבמות פה, וכן תשתקבל
23 עדותו - תו לו קרדין בעדות השני שאומר
24 לא אבל, וצריך לומר דמיירי שהשני
25 שמעידיו כן שותק, דאי אמר "איני יודע"
26 פטור, כדנפסק במירא: אי הדיעו אליה? כו'
27 ומסק דמיירי בעב אחת, שאינו יכול לחייבו
28 קרבן, ועל כרוך מיירי שאותו שהעיד עליו
29 אומר "איני יודע", דאי אמר "לא אכלתי" -
30 פשיטא דעד אחד לא מדייק, כדכתיב (דברים
31 ט: "אל יקום עד אחד באדם... ורואה שאין
32 עד אחד עם רק לשבעה.

כירותות. פרק שלישי - אמור לו דף יב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ)
רש"י

1 אלא לאו בחד קותני כי אין מביחש מהדין שמע מניה - אבל אי מביחש לא מהדין.
2 ורצה לומר על כרחך, שאמר 'איני יודע'. דאי אמר בהדיא 'לא אכלתי' -
3 פשיטא דפטר, דעך אדך אינא קם קר לשבעיה פירשיתו במתניתין. אן דלמא
4 טעמיהו דרבנן משום מיגו דאי בעי אמר מדין הייתי וכו' - וטעמיהו לפסח ריבוי
5 שהוא אמר מדין משום מיגו שיכול לומר 'מייד'
6 (אז) הייתי. וקשה שחייב מיגו במקום עדים
7 שיש עדים שאכל הוא אמר 'לא אכלתי', ואם כן מהדין לא חייב עדים
8 מכה מיגו. ואומרינן בבבא מציעא (פא.ג.) מיגו
9 במקום עדים לא מתירין. גבי הדיא ד'דלא
10 בתוספתא בארזא דגרה פקדו, זל בארזא
11 דגריש' ותו, אין זה מיגו. ולא משוי איש
12 נפשה שרעא. דראומרינן (קדושין ג.) גבי
13 הדיא 'הבא נון החלוך' הדיא לו מן
14 הדיא לוקמסא דהאב נון אף על פי שאמר
15 בעל הבית 'לא אכלתי ביה מזה אלא מזה' -
16 ובעל הבית כו', דרביש שלבא אין דברים.
17 ודחת מביחש ליה. ופריך דלמא נלמיש
18 נפשה מקרבן קאמרו ומשני: דאם כן היה
19 אמר 'מייד הייתי'. ופריך: והא לא משוי
20 אינש נפשה שרעא! לכך שי לומר, דהא
21 דנישן הבא - דמתירין דביורה. דאיכא
22 למימר: הא דאמר 'לא אכלתי' רצה לומר
23 'לא אכלתי שונג אלא מדין'. והבי פירשא:
24 מיגו דאי בעי אמר 'מייד הייתי' שרעא, ויש
25 נמי מה שאמר 'לא אכלתי' - כן רצה לומר,
26 והבי מתירינן מילתיה דרביחא ליה דיעו. אף
27 על גב דלא משוי איש נפשה שרעא,
28 דיאמר (שחרדן ט.ג.) גבי 'פלוני רביעני'
29 דאינא נאמן משום דאין אדם ששים עצמו
30 רשע - היינו ליפסל נפשה לא מהדין, אבל
31 אי אמר מדין אכלתי ודלא - חייב. ודומין,
32 מתכוין לטובה, שאינו רוצה להביא חילוק
33 בערוה. והוא תאמר: ועישרילא אם איה רעות
34 ליה לומר, דאפילו דאמר אמר הבא גב
35 אכלתי שונג אלא מדין, כיון שלא אמר כן
36 באהתא שנה - מחייב רבי מאיר. והבי איתא
37 בתורה דכתיב, אמר רבי מאיר: אם תחלה
38 אמר 'מייד הייתי' - שומעין לו, אבל אם
39 לא חזן עמך ליה דיום, שאומר 'לא אכלתי',
40 ולא אמר יותר, ואפילו אמר אחר כך, לא
41 אכלתי שונג אלא מדין - חייב. אם תאמר
42 היאך מחייב רבי מאיר? האמר לא אכלתי,
43 ובעל כרחי לא יתיב תאמר, דיאמר בבא
44 קמא (זא.) 'חייב יחזיק איש משבטן אותן
45 ויש לומר: דחתם מיידי כשאמר דלא יתב
46 ליה בפירה, אבל האי יחזיק ליה בפירה, אלא
47 שהוא כבוד להיות פטור - ממשבטן אותו.
48 נפקא מינה לטעמא - והבי נמי מיגו
49 למימר נפקא מינה היכא שאמר: לא
50 אכלתי שונג ולא מדין. ומדריש הכתיב
51 אכלתי ליה יחודה בחלבין נבביתא מקדש אבל
52 בטומאה לא מודו דפטור - רש"י פירש שתי
53 בטומאות. ויחזן פירש ששה אחריו: ומדריש הכתיב לרבי יחודה כו' אבל
54 לטעמא דלא מודו ליה. וטעמא 'שנתא' הוא אמר 'לא נטמאתי', ומפרש תלמודא:
55 נבביתא אילימא בטומאה שנה - נאי שנת אמר ונאי שנת אהבא? אלא שנת מיגו
56 בטומאה חדשה, ומשום חבי כאל מודו - דלא שיק מיגו. וטעמיהו דרבנן משום
57 מיגו, ודוקא בחלבין ובעירית מודו משום דשיק מיגו, אבל בטומאה לא מודו ליה
58 שיק מיגו. אבל לרבי יחודה, דטעמא דאין נאמן על כן פטר הכהן.
59 ומיפשט בעיא, דטעמיהו דרבנן דפליגי עליה דרבי מאיר הוי מטעם מתירין דביורה
60 בטומאה.

1 אדם נאמן על עצמו - בדברים שיש בהם כפירה לא מינעו לאיחוי חזאת להחבר
2 נגד קונו. מיגו דאי בעי כו' - אם היה רוצה לשקר יכול לומר: מודי הייתי, ומה
3 שאמרתי לא אכלתי - לא אכלתי שונג אלא מדין. לטעמא - כגון אמרו לה
4 נטמאת ומדין באת למקדש. וטומאה ישנה - תאמרו נטמאת ודיום נכנסת. וטומאה
5 חדשה - ליתא משום מיגו ד'טבולתי' כטעם
6 למימר, דהאמרו לה בשעת שנטמא נכנסת.
7 ואי נמי טבול - לא העיריב שנטמא, טבול
8 יום ונכנס למקדש בשונג חייב תטמא,
9 דיאמר במנחות ב'הקומץ רבה' (ב.ב.ג.)
10 מחזיר פירוסין שנכנס למקדש - חייב
11 תטמא, ואם צריך לוונר עבד של וליכא
12 למימר נמי מדין, דבעינן ליתירין דביורה.
13 ואי היה אמר להו 'לא נכנסתי' לא מתירין
14 דביורה. לא נכנסתי שונג אלא מדין. אבל
15 כיון דאמר להו 'לא נטמאת', לא נמי בראי לא
16 נטמאתי שונג אלא מדין - לא מיפטר מקרבן
17 שנטמאה ולא איפטר כל אי שונג אי מודו היה.
18 דכתיב מקדש הוא שונג נטמאת - ובאת
19 למקדש. פטור - דיאמר לקמן: 'והתודה' -
20 מודה ברבי חייב, שאינו מודה ברבי פטור.
21 לעולם טעמיהו דרבנן משום מיגו -
22 ובטומאה שנת הוא ער פלגי, והבי קוני
23 ריסקין, א' הדי - גבי טומאה ברא פלגי,
24 דרבי מאיר ליה מיגו ורבנן אית ליה מיגו
25 דהי ואתר רבי דמתניתין, ותרתי למח לא
26 אכלת חלב - אית להו לרבנן מיגו משום
27 למימר דביורה, כו', אבל טומאה דליכא
28 דמדין לא נטמאתי שונג אלא מדין - אימא
29 לא מתירין לא נטמאתי שונג אלא מדין
30 בנזבא אחרתהי. לא עמדתו בטומאה,
31 והתודה - 'אשר חטא עליה', גבי טומאה
32 מקדש כתיב 'והתודה' ופריך 'אין מודים
33 חכמים לרבי יהודה' - ופלגי אורכי מאיר,
34 בחלבין. כגון 'אכלת חלב' הוא אמר 'לא
35 אכלתי'. ונבביתא מקדש, אמרו לו 'נכנסת
36 למקדש טמא' הוא אמר 'לא נכנסתי'. אבל
37 בטומאה - כגון היכא דאמר 'לא נטמאתי'
38 - לא מודו ליה, אלא סבירא להו דפטור.
39 אלא טעמיהו דרבנן משום מיגו דמתירין
40 דביורה. כגון 'לא עשיתי שונג אלא מדין'.
41 אבל גבי 'לא נטמאתי', חייב למימר לא
42 נטמאתי - לא מודו לרבי יהודה. ואפשט
43 בעינן דטעמא משום מיגו, ותו לא מדין.
44 ונכאן שיק לעמוד בן וקפירן תלמודא: נבאי
45 טומאה עסקין דליכא מיגו אי טומאה
46 שנה - והאיכא מיגו, ואמאי לא מודו ליה
47 בישנה אלא דינא לעולם - איכא שנה
48 דלית בה מיגו. ודאמרו לה נטמאת
49 תאמרו אכלת ודיום קושין, ודינתי טומאת
50 הנוק, ומתחייבת חזאת. הוא אמר: לא
51 נטמאתי. ואבשינהו בן באיבלין בן בנגייה.
52 דלא אכל ולא גזעו קדשים בטומאה. ואי הדי
53 ואמר השתא 'לא נטמאתי', דקא אימנא לא
54 עמדתו בטומאה - לא מקביל אלא למיפטר מקרבן (ב.א.) ומאכליה דאית להו קרבן
55 מביחש ליה, מנגייה לא מביחש ליה. ואיתבשח דליכא קמא בטומאה גונג. לישא
56 אחרתא: מודים חכמים לרבי יהודה בחלבין נבביתא מקדש שחייב ברו קרבן, אבל
57 בטומאה גרידאת בלא באת מקדש, ליתא קרבן - לא מודו ליה. בטומאה - וגזע
58 שטרות. וכפאי עסקין אי שומעין ישנה כו' - אלא מדין שיק ותני מודו ליה
59 שיש טומאה, וקאמר להו חזמת: ומה פי כו'. ופריך: מה לפיז כן מחייב קרבן, האמר בעדים שאין מחייבין אותו קרבן! ומאי פריך? לא דפי מחייב
60 קרבן

61 דמינעו עבא. ואי רבנן דרבי מאיר היינו רבי יהודה - טעמיה משום דאין נאמן על עצמו. ודח רבינא: לעולם אימא נון קטמיה שנה. כלומר, קהים אבל בטומאה חזק
62 דביחש למימר דאפילו רבי יהודה לא מהדין קמא טעם עמו - בטומאה שנה, וקאמרו רבי חייב - כגון קטמיה עדים. אכלת בטומאה חזק
63 והוא אמר לא נטמאתי, ולא חשבי רבנן דרבנן דרעה לומר: לא עמדתו בטומאה אלא כליבית. דאי היה אמר 'לא אכלתי' מעינן למתירין דביורה
64 שרעה לומר: לא עמדתו בטומאה אלא טבולתי חתלה. אבל שאמרו 'לא נטמאתי' - כבר איתבשח ליה מיגו קמא בטומאה גונג. שאמר 'לא נטמאתי', דמשמע לא שונג
65 ולא מודו, כיון שלא השיב להם על האבלה כמו שאמרו לו. הך סוגיא דבבא קשה להא דפרק קמא דבבא מציעא (ג.ב.) דקאמר: לא תהא חודאת פיו גרולה מהעדאת
66 עדים מלק חזמיה, וקאמר להו חזמת: ומה פי כו'. ופריך: מה לפיז כן מחייב קרבן, האמר בעדים שאין מחייבין אותו קרבן! ומאי פריך? לא דפי מחייב
67 קרבן

1 קרבן היינו בשאן עדים מנחשין, דאם אבהו אבולו חלב בשוגג, והעדים מעידים
 2 שבאותו היום שאומר שאכל ובאותה שעה התרו בו, או שמעדין שדהו שומן - לא
 3 מדיב קרבן (מתורה) (מפרשים), ובעדים שאין פיו מנחשין - חזיב, דאפילו בער אחד
 4 חזיב בדמשעוה הבאו ועוד: אדרבה, עדים חמירי טפי מפני, שהרי עדים מדיבין אותו
 5 אפילו פיו מנחשין.
 6 קרי מעטע מינו. אבל אי מנחש להו בדיאי 1
 7 חזיב קרבן: וזו מאי משני רבי זמאי כרבי 2
 8 מאיר סבירא ליה אפילו ברבנן בני, שהרי 3
 9 מנחשין היבא דלא מותרץ דיבוריה 4
 10 **מדיספא** - מין אחד ושני תמחויין בן - אבל 5
 11 לעיל, דאוקי רישא במין אחד 6
 12 ושני תמחויין, לא דיקי: מכלל דספא משני 7
 13 מינין - לזני מינין ממש. כגון חלב ודם. 8
 14 דאיבא למינהו: ולא ספא אבד רישא. אבל 9
 15 רישא אבד ספא לא אבא. **אמר** אין ידע 10
 16 לחצי שיעור - והא דקרי ליה העלם אחד - 11
 17 לרוב גמלאל הוא. ולא מנחש ידיעה לחצי 12
 18 שיעור. ומכל מקום ותי ליה לאשמועינן 13
 19 דאפילו בהעלם אחד מינין משני פטור. 14
 20 **מתחלה** ועד סוף כריב אבילת פרס - מהכא 15
 21 משמע דלרתי גזוני מיירי שיעור 16
 22 פרס - חזא - לענן פסקתה. שאם הפסיק בין 17
 23 אבילה לאבילה בשיעור פרס אין מנערץ. 18
 24 והוא - כדאמרינן בעלמא (פסחים מ"א), 19
 25 שאם נתן כותף תרומה בשיעור פרס ודחליץ 20
 26 ואכל, שהוא חזיב עליה. 21
 27 **אובילין** טמאין בו - אית פסירם דרגסי 22
 28 "שקצים", ובטנאס מיירי. אמר 23
 29 תאמר: תיפוק ליה כיון כני גזוה טמאו ויש 24
 30 לומר: דחתלו לו חזירו בבית הבעילה. 25
 31 התירו

בטומאה ישנה, מאי שנא חלבין וביאת מקדש דמדורו
 ליה? דאם רצה יאמר: מוד הייתי; מומאך ישנה נמי
 מתוך דיבוריה, דאם רצה יאמר: לא עמיתך בטומאתי
 אלא כבלתי! אמר רבינאי: לעולם בטומאה ישנה, וכגון
 דאמרי ליה עדים: אכלת קדשים בטומאת הגוף, והוא
 אמר להון: לא נטמאתי. דהכא לא מתרין דיבוריה,
 דאיבא למינהו: לא עמיתך בטומאה אכל בטומאת; מאי
 דקרי להון? כבלתי ואכלתי, כי אמר להון הכי -
 איתבשח ליה דיבוריה קמא מיהא בטומאת מענו. אמר
 רב נחמן: הלכה פרבי יהודה. אמר רב יוסף: לא אמרה
 אלא בינו לבין עצמו ולעצמו. אמר ריש לקיש: מודה
 רבי מאיר לתקמים, שאם אמרו לו שנים: בעלת שפחה
 חרופה, והוא אומר: לא בעלתי - מדיבין, דאי בעי אמר
 להון: לא נמתי ביאתי. אמר רב ששת: מודה רבי מאיר
 לתקמים, כגור טמא שאמרו לו שנים: נטמאתי, והוא
 אומר: לא נטמאתי - פטור, דאי בעי אמר: ישאלתי
 על זוירי. אמר אביי: מודה רבי מאיר לתקמים, שאם
 אמרו לו שנים: וידע אתה בערות פלוני, והוא אומר:
 לא ידעתי - פטור, דאי בעי אמר: לא נתכוונתי לעדות.
 "אכל חלב וחלב בהעלם אחת". מתוקף לה רבי זירא:
 אמאי אינו חזיב אלא המאית אחת? והא שני זתי חלב
 אכל! אמר ליה אביי: העלמות מחולקות, והכא העלם אחד הוא דאיבא. איבא דמקיש
 ליה הכי: מעמא דהעלם אחת, הא בשתי העלמות - חזיב שתיים, אמאי? שם חלב אחד
 הוא! אמר ליה אביי: העלמות מחולקות. "אכל חלב ודבס ונתר - חזיב בו". ממיין אחד -
 חזיב, פשיטא! אמר ריש לקיש משום בר תומיני: כגון שאכלו בשני תמחויין, ואליבא דרבי יהושע,
 דאמר: תמחויין תחתי, מהו דתימא: כי אמר רבי יהושע - לא שנא לקולא ולא שנא לחומרא,
 קא משמע לן דחתי, אלא לחומרא אמר, לקולא לא אמר. איבא דאמר על סיפא: משני מינין
 - פטור, פשיטא! אמר ריש לקיש משום בר תומיני: כגון שאכלו בשני תמחויין, ואליבא
 דרבי יהושע, דאמר: תמחויין מחולקות; מהו דתימא: כי אמר רבי יהושע - לחומרא
 אמר, לקולא לא אמר, קא משמע לן: משני מינין - פטור; מאי משני מינין - ממיין
 אחד הוא, ואמאי קרי ליה שני מינים? משום דאכלו בשני תמחויין, וקתני: פטור, אלא
 לא שנא לקולא ולא שנא לחומרא קאמר רבי יהושע. מדסיפא מין אחד ושני תמחויין,
 רישא - מין אחד ותמורא אחד, פשיטא! אמר רבינאי: כגון שהתה לו ידיעה בתימני,
 ואליבא דרבן גמלאל, דאמר: אין ידיעה לחצי שיעור. דתנן: הפותב שתי אותיות בשתי
 העלמות, ואתה שחרית ואחת ערבית - רבן גמלאל מתיבי, ותקמים פטרין; רבן גמלאל
 סבר: אין ידיעה לחצי שיעור, ורבן סברי: רבן ידיעה לחצי שיעור. משתנה פמה ישא
 באוקולין? כאלו אוכל קליות, דבבין רבי מאיר. ותקמים אומרים: עד שישא ממחלה ויהו שוף
 כדי אבילת פרס - חזיב. אבל אוכלין ממיין ושתה משקין ממיין, שתה רביעית מן ונקנס
 למקדש ושהה כדי אבילת פרס - חזיב. רבי אליעזר אומר: אם פסק בה, או אם נתן בו מים
 כל שהוא - פטור. **גמרא** איבעיא להו: רבי מאיר לחומרא קאמר, או לקולא קאמר?
 לחומרא קאמר, והכי קתני: כאלו אוכל קליות - דאפילו כוליה וימא, ואף על גב
 דמתחלה ועד סוף יותר מכדי אבילת פרס, כיון דמשכיה אבילתה - מתיבי; ואמרו
 ליה רבנן: דעד שישא בכדי אבילת פרס הוא דחתיב, יותר מכדי אבילת פרס -
 פטור. או דלמא לקולא קאמר, דהכי קתני: כאלו אוכל קליות - והוא דלא איפסיק
 ביני וביני, אבל דאיפסיק ביני וביני, אף על גב דמתחלה ועד סוף בכדי אבילת
 פרס - פטור; וקתני ליה רבנן: כיון דמתחלה ועד סוף בכדי אבילת פרס הוא -
 חזיב? תא שמע, ואמרי אומרים: עד שישא בכדי אבילת פרס מתחלה ועד סוף

בטומאה ישנה איבא מינו. אלא טמא - משום דאדם נאמן על עצמו. הלכך, היבא
 דאיבא קרבן הכי, אבל בטומאה גירדתי. לא. **אמר רבינא** קולום - טמא משום
 מינו. מכלבין ובביאת מקדש איבא מינו דלא נכבתי שוגג אלא מודי. ויגרי טמאה
 דלא מודו ליה - משום דליבא ליה, ואף על גב דרשיך קרבן היבא. איבא טומאה ישנה
 למינא כיון מינו, דלא נאמן רבן על עצמו. הלכך, היבא קולום
 כי. **לא אמר** - רבי יהודה שהוא נאמן וטמור
 אלא לכולל טהרות בינו ובין עצמו, אבל
 לפני אחרים - לא, אבל ללמא חזי ללולוי
 בטהרות. לעצמו - נאמן לכולל טהרות
 שהוא גזנו, אדום נאמן על עצמו, אבל
 לאחריה לא איבילם מודה רבי פאזר בו -
 אבל מינו ותמחויין לא אמר. דגזו לו לשקר
 לומר: לא אכלתי משעות רשע ולומר מוד
 היה. משלתי להם על גדי - ובהותו
 נטמאתי, דחזיב דקאמינא לא נטמאתי אלא
 בנדרתי. וידע אתה בעדות - והוא השביע,
 ולא דודיה. חזיב אתה קרבן שבעת עדות.
 מינו לומר למיפטר נפשיה בדתרא, ולומר
 מאי ילא דרתי דקאמינא - לא נתכוונתי
 לדלות עד. חלב וחלב - שני זתי חלב. הכי
 רסיקן: העלמות מולקין. טמין אחד חזיב -
 ארסיקן ותמחויין קאי, ורקתני שני חזאי זתיים
 מין אחד חזיב, פשיטא מזה דתימא כי **אמר**
 רבי יהושע - לקמן בהאי פירקא (ט"ו).
 חזאי זתיים ממיין אחד זתיים תמחויין מולקין.
 בין לקולא - כגון אבל שני חזאי זתיים בשני
 תמחויין - לא מעטרפין. כן לחומרא - דאם
 אבל שני זתיים בשני תמחויין כבעלם אחד -
 חזיב שתיים. קא משמע לן: כגון אחד חזיב
 אפילו בשני תמחויין, ולא פליגי רבי יהושע
 קא משמע לן - דלחומרא קאמר. הכי
 גרסינן: משני מינין פטור פשיטא - ומדיספא
 דאין מעטרפין מיירי במין אחד ושני תמחויין,
 מכלל דרישא דקתני במין אחד חזיב
 דמעטרפין - מין אחד ותמחויין אחד.
 פשיטא: אין ידיעה לחצי שיעור - אבל חצי
 שיעור נודע - לא היא ידיעה חלקה, דאם
 חזו ואלל חצי שיעור - מעטרפין. הכותב
 שתי אותיות - היא מתאבד בשבת.
 משנה כמה ישא האובילין - לשני חזאי
 זתיים, דאמר מעטרפין. כאלו אוכל קליות
 מעטרפין אותן כאלו תפטרין לפירוח דקין
 כקליות ואובילין אותה אחת, וכשיעור אותה
 שפדיה מעטרפין. פרס - מפני בעירובין
 (הכא כבר שדוא משלש לקב, חזיב לית
 המנוגע. חצי כבר הוא פרס. לשון פירסה.
 ונפול ארבע ביצים. אבל אוכלין טמאין -
 דאם גזרו מן התרומה אם בא חצי פרס.
 כדאמרינן בעירובין פירק' ביצה משתפתי
 (שם): חזיב חזיה לפסול את הגהיה. כנס
 למקדש - מקדושתו. קאמר. דמשום
 אוכלין טמאין לא מדיב אבית מקדש. אם
 הפסיק בה - שלא שתה בבת אחת רביעית
 מן **גמרא** לחומרא - כאלו אוכל קליות
 שאם אכל חצי זית הפסיק לאחר אותה
 שעה אבל חצי זית אחר, קאם אה שהה מתחלה
 ועד סוף יותר מכדי אבילת פרס בסמוך לו ולו
 מעטרפין, ואפילו זית זמאי שיעורא כולו
 וימא. או דלמא לקולא קאמר - דברא
 סבירא להו כרבנן, דכפיי נטמאת פרס לא
 מעטרף. ולהכי מדמי לקליות, דאם לא הפסיק
 בבתים אלא באבילת קליות שדרבן לאלבין
 סמוך לזו - מעטרף, ואם הפסיק - לא
 מעטרף אפילו בכדי אבילת פרס.

1 **א' אמרת בשלמא רבי מאיר לחומרא** - דאפילו ביהוה מביד אבילת פרס מחייב -
 2 היינו דקאמרי ליה רבנן לעולם אינו חייב ביותר מבדי אבילת פרס, אלא עד שתהא
 3 שהיית אבילת פרסו פרס. **א"ל א' אמרת רבי מאיר לקולא קאמר** - דאפילו
 4 בכדי אבילת פרס לא מצטרף אם הפסיק בתמיים, ורבנן בעו לאחמורא - מאי "עד"
 5 ששהוא? הכי מביע ליה לומר: אלא כהוה
 6 כדי אבילת פרס חייב, ומשעו אף על גב
 7 דהפסיקו בחלבים ובגבילה - אבל שני חצאי
 8 וזתי חלב או גבילה. **ואבלין טמאין** - שערין
 9 לפסול את הגוף בחצי פרס. ומשקין טמאין
 10 - פוסלין את הגוף ברביעית. **אפילו כל היום**
 11 כולו - שהה אבילת חצי פרס, ובבלבד
 12 שיאכל כל זה וזתי חצי פרס שהיית אבילת
 13 פרס. לא תתרו - לאכול פחות מכשעור
 14 לירד לטבול, הואיל ואינו צריך לטבילה.
 15 ולקמן נפרש מאי איכפת ליה. תתרו לה כי
 16 - מפרש לקמן. למען טמא מת - לאשה
 17 שנגעה בטמא מת. תיובתא דרבנאי -
 18 דאמרי: לא זתי חצי פרס. **איכסינ טמא** -
 19 דבשלמא ממוע שנגע בה לא מיטמא בנה.
 20 שהיא שנגעה בטמא מת והיא ראשונה. ואין
 21 ארס וכלים מטמאין אלא מאב הטומאה.
 22 אלא מכל אטמא, והאובל בחצי פרס
 23 אובלין טמאין נפסל גופו וכי תימא לא
 24 איחכבא - אתה חילק, ולא טמא הוא. והחלב
 25 אין בו תורת מילה, ומשקא באב לאוכל -
 26 כאוכל דמי, במסכת שבת בפרק "חביית
 27 שגברתי" (סו.מ.כ.ג). הלכך בני הכשר. **אח**
 28 איחכבא בטיפה המלוכלכת על פי החד -
 29 כלומר, טפה שפי החד מלוכלך בו. והדואי
 30 דאי קמיא לשאר החלב והראג דרך שם.
 31 דאי לא קמיא לאבילת תינוק. שינק
 32 בתופת אחת - בכח. לפוסתי דינוקא
 33 דמלא חלב - הלכך אי אפשר שלא תהא
 34 טיפה המלוכלכת על החד. ועוד - חלב לאו
 35 תורת אכל הוא משקחן אית ליה, אדאח
 36 ממעיני האשה הוא ברוקא וכממי רגילה.
 37 דארמיין לקמן דמטמאין טומאה מזהרה בכל
 38 שיהא, שהוא כאחד מאבריה. בני לרצון -
 39 שנתן, על שלא לרצון - שאינו רוצה
 40 לתיק, וקמי טמא, ואי היה ליה תורת
 41 אוכל - אמאי מטמא שלא לרצון? הא לא
 42 איחכבא בשאר מעליא, דרומאי דכי יתן
 43 בעינו, נדיחא ליה גלוי: אמר רבא שתי
 44 תשובות דבריו כי - כלומר, אמר אנו
 45 שנשענו אין תנוק יונק בנה ומניח טיפה
 46 המלוכלכת על פי החד. ועוד קיבוק חלב טמא
 47 הוא - הרי הוא כאחד מאבריה, וטמא
 48 בכל הכשר, ברוקא שלא לרצון - מאי היא
 49 - ולא ניתן ליה לתינוק. הרי לא יתכשר
 50 החלב בטיפה המלוכלכת על פי החד, דשלא
 51 לרצון התינוק צאת. דרומאי דכי יתן בעינו.
 52 וקמי טמאין אף על גב דלא חכשה, אלמא
 53 מעין הוא. ואמאי בנה טהור? **א"ל אמר**
 54 **רבא** - אלא מקום חלב לאו מקום מעין
 55 הוא, צריך הכשר. אבל לא ניתן ליה -
 56 טהור, דהא לא איחכבא. והתשחא יכול
 57 להוציאו לה בשלא לרצון. עד כאן הגליקו.
 58 בשעור - רביעית. ואם אוכל הוא - חצי
 59 פרס. ספק לא קמי בשעור וטהור. **הדאי חלב**
 60 אף על גב דמעין הוא - לא מטמא בכל
 61 שהוא, דהא היה גופא לא טמאין ממוע
 62 דראשונה הוא, הלכך אין לחלבה אלא
 63 טומאת שאר משקין. **האשה שנתן חלב**
 64

1 **א' אמרת בשלמא רבי מאיר לחומרא**, היינו דקתני "עד
 2 ששהוא" - עד דישתי דיליה כדי אבילת פרס. **א"ל א' אי**
 3 **אמרת רבי מאיר לקולא** - "והכבשים אומרים: אם ששהו"
 4 מביעי ליה! **א"ל לאו שמע מינה: רבי מאיר לחומרא,**
 5 **שמע מינה.** אמר רבנא אמר שמואל: **החלבים ובגבילה**
 6 **עד ששהוא מתחלה** ועד סוף בגדי אבילת פרס;
 7 **אבילת פרים, שקצים ורמשים,** ומשקין - **אפילו כל**
 8 **היום כולו כבדי אבילת פרס.** **מאי קאמר? אמר רב פאפ,**
 9 **הכי קאמר: אפילו כל היום כולו,** והוא שאכל פיות
 10 **בגדי אבילת פרס.** **מיתיבי: כל האוכלין מצטרפין לפסול**
 11 **תנויה בכחצי פרס; מאי לאו דאבילה לחצי פרס כבדי**
 12 **אבילת פרס? - לא, דאכל פיות פיות כבדי אבילת פרס.**
 13 **מיתיבי: כל האוכלין מצטרפין לפסול את תנויה בכחצי**
 14 **פרס כבדי אבילת פרס,** ביצד? **אבל יהוה ואכל, אם יש**
 15 **מתחלת אבילה ראשונה** ועד סוף אבילה אחרונה **כדי**
 16 **אבילת פרס - מצטרפין, ותרם כמאן - אין מצטרפין.** **אל**
 17 **התירו לאכול פחות מכשעור לירד ולטבול,** וירד לתנוק
 18 **ועלה והשלימו - מצטרף.** התירו לה לעברה לאכול
 19 פחות מכשעור, מפני הספקה. **כל המשקין מצטרפין**
 20 **לפסול את תנויה פרכיעית כבדי אבילת פרס,** ביצד?
 21 **שתה יהוה ושתיא, אם יש מתחלת שתיה ראשונה** ועד
 22 **סוף שתיה אחרונה כדי אבילת פרס - מצטרפין, ותר**
 23 **מקאן - אין מצטרפין.** התירו לה למגע כמאן מת לתנוק
 24 **בנה ובנה טהור.** קתני מיתח: אם יש מתחלת אבילה
 25 ראשונה ועד סוף אבילה כבדי אבילת פרס - מצטרף.
 26 **תיובתא דרבנאי! תיובתא.** אמר רבי: לא התירו לו לאכול
 27 פחות מכשעור לירד ולטבול. **מאי קאמר? אמר רב**
 28 **יהודה, הכי קאמר: אבל פחות מכשעור - לא התירו לו**
 29 **לירד ולטבול, שאם ירד וטבל ועלה והשלימו - מצטרף,**
 30 **ואתי למימר: אהני לי טבילה קמיתא, ואין יודע שאין**
 31 **מבילה אלא פאחרונה.** קתני: התירו לה לעברה לאכול
 32 פחות מכשעור מפני הספקה. מפני הספקה, אפילו טובא

1 **התירו** לעברה לאכול פחות מכשעור מפני הספקה - ואם תאמר: אפילו כלא
 2 סכנה נמי, כדארמיין (סו.מ.כ.ג) והשלישי יאכל בנידו הדומע.
 3 וכן פרק קמץ דחולין (ב.ב.) קאמר טמא בחולין מאי למיטרא, ואף על גב דשחלין
 4 טמאין; ויש לומר: הכא מיירי לענין אפילו תרומה אחר כך, אבל לא לגבי תרומה
 5 ואפילו בשעור נמי. ואם תאמר: מאי פריק?
 6 "מפני הסכנה אפילו טובא נמי; ויש לומר"
 7 דליענין שאין לה כי אם תרומה. **כיון דיען**
 8 **היה מחלב אטמיה ליה מחלב כי -**
 9 איחכשתר בטיפה מלוכלכת על פי החד,
 10 שהיתה טיפה אין סופה שניקתה התינוק,
 11 והוא משקה. ואם תאמר: היה אמר פריק "כל
 12 שעת" (פסחים ג.ג.) מני סוט ליה בעי
 13 שיעוריה, ויפרש הרב רבינו יצחק לענין
 14 הכשר, פדחות מכשעור לא מקבל הכשר.
 15 והוא כפי התנוק אין חלב בכמה? ויש לומר:
 16 דמדברנן לא בעי בכמה, והתם היינו
 17 דארמיין. **בנה** אמאי טהור - כיון דיען
 18 מחלב - אישמי ליה מחלב, ונפסל גופי
 19 מטומאת גידיה.
 20 **אמר** רבא שתי תשובות דבריו כי ועד
 21 מקום חלב מעין הוא - וכיון שמעין
 22 הוא מטמא ברוקא - אין חדר שמשים
 23 שיעוריה, דהתינוק ליהוי אוכל ונפסל שם משקה
 24 מעין; דאחי למימר דאינו מעין ואינו טמא
 25 בזה ברוקא, קאמר, ואם כן למה צריך הכשר?
 26 והשתא טעי רבא וסבר, דכיון שהוא מעוגל
 27 ויורא כרוק חשיב מעין, אף על גב דאינו
 28 חדר ונבלע ומנול לרבא דמעין הוא? דתנא:
 29 חלב אשה מטמא לרצון ושלא לרצון - אין
 30 כן משקה הוא מן התורה, ומעין הוי כובה.
 31 דאי לאו מעין הוא - לא היה חטמו כי אין
 32 לרצון מכל הבחמה. ואף על גב דהתמו
 33 מחלב הבחמה לענין דם נגפתיא, כדאיתא
 34 אית ליה מעין הוא - והוא תורת אוכל
 35 כסיפא והדוא שגוה. מכל מקום אי לאו
 36 מעין הוא - לא היה מטמא לכל לרצון.
 37 שישת הרב רבינו יצחק, אבל רשי' פריש:
 38 מעין חלב מעין הוא - והוא תורת אוכל
 39 ומימי רגילה, דאמר לקמן דמטמאין טומאה
 40 תורה בכל שהוא כמו אחד מאבריה. וקשה
 41 שהרי הכא מיירי בטמא מת ואין לו מעיינות
 42 וזתי, מאי קאמר כאחד מאבריה והלא נדה
 43 עצמה אינה מטמאה לאבריה ותו, דרוקא
 44 ומימי רגילה צריכי קרא ולא אתו מאי
 45 סברא; לכן נראה כמו שפירשתי.
 46 חלב

1 **התירו** לרצון - דלא ניהא ליה, וקתני: מטמאין אלא אמר רבא:
 2 **דספק ינק משעור וספק לא ינק,** ואם תמצא לומר ינק - ספק ינקו פאבילת פרס, ספק
 3 ינקו ביותר מבדי אבילת פרס. ולרבא, מקום חלב מעין הוא ולא צריך הכשר? והתנן: **האשה**
 4 **שנתן תשובות דבריו, חדא, דקתוניה לפומיה דינוקא דמלא חלב!** ועוד, מקום חלב מעין הוא,
 5 **דקתני: חלב אשה מטמא בין לרצון ובין שלא לרצון, בהמה - אינה מטמא אלא לרצון, מאי**
 6 **לאו שלא לרצון - דלא ניהא ליה, וקתני: מטמאין אלא אמר רבא:**
 7 **דספק ינק משעור וספק לא ינק,** ואם תמצא לומר ינק - ספק ינקו פאבילת פרס, ספק
 8 ינקו ביותר מבדי אבילת פרס. ולרבא, מקום חלב מעין הוא ולא צריך הכשר? והתנן: **האשה**
 9 **שנתן חלב מדדה ונפל לאויר תנוו - תנוו מטמא; ושאיא לן: כמאי איחכבש? ואמר רבי יוחנן:**
 10 **בטיפה מלוכלכת על פי החד! וכי תימא, רבא לא סבר לה כרבי יוחנן - והתניא: נמצאת אמה**
 11 **אומר, משעה משקין בוב: הדיעה וליחה סרוחה וריעי - טהורין מפולם, דמקום עינו ודם מנפתו**
 12 חלב

13 כשהיא נדה ואי מעין הוא - הא מיטמא בכל שהוא כאחד מאבריה. והכשר למה ליה? וכי תימא כי והתניא - בהדיא
 14 דלאו מעין הוא, ליתא סיוחה - קיטורא בלע.

1 והלב האשה מטמא טונאת משקין ברביעית - ואם תאמר: כיון דמשקה הוי מן
 2 התורה, כדמשמע בפרק ד"ם הנדה (נדה נה), דקאמר: דמעת עינו -
 3 רמיהו 'והשקמו ברביעית שליש' (תהלים פ). והלב - דרמיהו 'ותפתח את נאר הלב
 4 ותשקרה' (פסחים ד), אם כן ליטמא בכל שהוא כמו שאר משקין, כדמשמע פרק
 5 קמא דפסחים (י"א), דקאמר: (א) דאיכא

6 משקה בודי בשר, ואין גילוחו שיהא רביעית
 7 קמא נדבך בבשר, וגם פרק קמא דהחם (י"ב)
 8 דאמר: משקה דמטבחיא נבך - לא אבך
 9 אלא ברביעית דחוי להטביל מחטין וצניורות,
 10 אבל בציר ברביעית לא. וגם בפרק 'אלו'
 11 דברס" (ברכות נ"א) קאמר: נטילין לידים
 12 ואחר כך מנוקין חובס, שמא יטמאו המשקין
 13 שאחריי הכוס מנמת ידיהם ויהוו ויטמאו
 14 הכוס. ואין גילוחו שיהא נדבך רביעית
 15 ברופי החובס לכך נראה לומר שאין אלו רק
 16 מדרבנן, ולכך בני ברביעית, וקרא דקמייתו -
 17 אטמנחא בעלמא.
 18 ונכנס - למקדש - פירוש: ועבר עבודה,
 19 אבל בניכסה בלא עבודה לא מחיב.
 20 והכי פירוש בתורת כהנים. אמר רב הלכה
 21 כרבי אליעזר - ואם תאמר, והא אמר רב
 22 (כתובות י"ב): אבל תמרס אל יודתו ויש
 23 לוטה דהחם מדרבנן, אבל מן התורה אין
 24 דוקא. ארבע חטאות ואשם אחד - ואם
 25 תאמר: אמאי לא תשיב תמיש כגון נטבכי אל
 26 יאכלנו ואלכזה יש לומר: מידי דאיתיה
 27 בשאלה לא קבלי, ומקדשך דמי אף על גב
 28 דהו בשאלה, כגון מיקס השתא ושטתו
 29 ונזרק דמן כדילכתא ליה בשאלה. אבל
 30 ליכא למימר דאדריי בכבור, שדרי קאמר
 31 בגמרא: אקדשיה, מיגו דאיתוסף בה איסור
 32 וכו', ואי הוי מיירי בכבור - לא הוה אומר
 33 'אקדשיה', שדרי קדוש בפטר רחם.
 34 א

24 שהוא - פטור. במאי פליגי? תנא קמא סבר: גמרינן "שכר" מנזיר, ורבי יהודה:
 25 לא ילוף "שכר" מנזיר, ורבי אליעזר סבר: מאי "שכר" - מידי דהוה משכר. כמאן
 26 אמאי? תנא דרבי יהודה: אבל דביהל קעילית, ושתה דבש או חלב, ונגנס למקדש ושימש, לוקה,
 27 כמאי? כרבי יהודה. אמר רב אחא בר אחותאי: הלכה כרבי אליעזר, וקרי רב עליה דרבי
 28 אליעזר: מוכינא דחכימי. רב אחא דהוצל הוה נדרא עלה דבייתיה, אתא ארבעיה דרב אשי,
 29 אמר ליה: זיל האידינא ותא למקח, דרב לא מוקי אמורא עליה מיומא טבא לחבריה משום
 30 שכרות. אמר ליה, והאמר רב: הלכה כרבי אליעזר, וקר הוא דקא רמי ביה מיא: אמר ליה,
 31 הא לא קשיא: הא ברביעית, הא ביותר מקדי ברביעית. תנו רבנן: "אלהבדיל בין הקדש ובין החל" - אלו דמיין וערכין, תרמיין

32 והקדשות, "בין הטמא ובין המהור" - אלו טמאות ומהורות, "ולארות" - זו הוראה, "את כל התקום" - אלו מדרשות, "אשר
 33 דבר ה" - זו הלכה, "בדי משה" - זה תלמוד, יכול אף המשנה? תלמוד לומר: "ולארות". רבי יוסי ברבי יהודה אמר: יכול
 34 אף תלמוד? תלמוד לומר: "ולארות". כמאן אמאי? הא דתניא: יצא שרץ טמא, וצפרדע טהור, ששתניי זון מורין כהן הוראה;
 35 נימא רבי יוסי ברבי יהודה היא ולא רבנן? - אפילו תימא רבנן, ושאיני הכא, דזיל קרי בי רב הוא. אמר רב: הלכה כרבי יוסי
 36 ברבי יהודה. והא רב לא מוקים אמורא מיומא טבא לחבריה משום שכרות, ושאיני רב, דאורי מורי. ונגנס דלא לרזין -
 37 כל היקד. ורבי רב לא מן לוקים אמורא מיומא טבא לחבריה משום שכרות. ורבי רב לא מן לוקים אמורא. משהו ש אוכל אכילה אחת ותבינו עליה ארבעה ואשם אחד: כמאן
 38 שאכל חלב, ותהו נותר, הא מן המקדשין, ביום הכפורים. רבי מאיר אומר: אם היה שבת וצוהו ארבעה - חייב. אמרו לו: אינו מן השם.

1 ורקו בכל שהוא - דכתיב (ויקרא טו): 'וכי ירוק חוב מטוהרו' וכו', וחבו ומי רגליו
 2 ילפינן מרוקו במסכת נדה בפרק ד"ם הנדה (נ"א). ושהה כדי אכילת פרים -
 3 משמע במקדש שהוה. והיינו דקפריץ בגמרא: מה לי לישחית, דקתיב 'ושהה? עי'
 4 ארבעים יום - מתוך הוה, ולא משכר. מוהר"ן עליו בכל שהוא ומתנו - אבל אינו
 5 במיתה עד שישתה רביעית בן ארבעים.

6 כמאי פליגי - תנא קמא ורבי יהודה. שבר
 7 שכר - מנזיר. דביהל קעילית - מקום.
 8 נדרא עלה דבייתו - שלא לינתה דמנחה.
 9 אתא לקמייה דרב אשי - לאחר אכילה
 10 ושתייה. לא מוקים אמורא עליה - למדרש
 11 בפרקא. מיומא טבא לחבריה - מתאר
 12 שעשה שבתת יום טוב, שאכל ושתה, עד
 13 לנחה משום שכרות. ביותר ברביעית - אף
 14 עד גב דרמא ביה מאי משכר, ואנא יותר
 15 מרביעית שפתאי. ולהבדיל - ק"ח ושטר אל
 16 תשת בכובאם אל אהל מועד וגי' ולהבדיל -
 17 וגו', ובבואכם להבדיל בין הקדש לחולל -
 18 נמי לא תשת יין ושכר. והיינו והקריבין
 19 והקדשות - שאסורים שתניי זין לשום אותן
 20 לבעלים לפרותן, דדילמא לא שמיני להו
 21 שפיר. ההוראה של איסור ודותר - שתני
 22 זין אסורין בה. מדרשות - שדורשין בפרקא
 23 אסור לשתיי זין, שיש בהן הוראה. הלכה -
 24 למשה מסיני. תלמוד לומר ולהורות -
 25 לאפוקי משנה, שאין מורין הלכה מתוך
 26 משנה, הלכך מותר לשתיי זין לשנתו. רבי
 27 יוסי אומר: יכול אפילו תלמוד - תא אסור
 28 לתלמוד? תלמוד לומר: "ולארות" -
 29 אסורין להוורא הלכה למשה. שתני
 30 זין מורס - ששרץ טמא וצפרדע טהור, ואין
 31 חוששין, שהרי לכל גבלי נימא רבי יוסי בר
 32 יודתה תא - דאמר שתניי זין מותר
 33 בתלמוד, ואי אפשר שלא יבן ויהונו משם.
 34 ולא רבנן דאסורו אפילו לשנת בתלמוד, וכל
 35 שכן שום הוראה. והא רב לא מוקים כו' -
 36 ואמאי לא דריש בפרקא? כיון דגמרא שרי,
 37 כל שכן מדרשותיו לא בני בלא הוראה -
 38 דכולי עלמא בעו מנייה. משנה ארבע

39 וחד משום חלב, וחד משום נותר, וחד משום
 40 יום הכפורים. ואשם - מעילה. אינו מן השם
 41 - דאין חייב זה משום אכילה.
 42 נגמא

1 ושיך לעמוד הקדום) אם היה שבת והוציא - ואם תאמר מה שיך זה לענן
 2 אכילה? ויש לומר, דהכי פירושה: והוציא בפיו. דכיון שהניחו
 3 בפיו ברשות היחיד והוציא ברשות הרבים - מתיב משום הוצאה, דבליעתו היא
 4 נתחנתו. דהא מוציא שתי אתיות וכתבן כשזוהא מולך - חיב, דבתיבתו זו היא
 5 דתורתו.

6 **אמר** עלא קומץ פיגול בר - ואם אמר
 7 אמאי לא פריך נאמר גופיה, דאמר
 8 פרק "מנזבח מקדש" (יבמות פ"א ה'הפ"ב)
 9 דחשיב שחטו חוץ לזמנו בר אם עלו לא ירדה,
 10 כך אם ירדו לא יעלו. וקאמר עולא: לא שנו
 11 אלא שלא משלה בו האור, אבל משלה בו
 12 האור - אפילו ירדו יעלו. ואם כן שמע מינה
 13 דעשה לחמו של מנזח קפע פיגולו ממנה
 14 ויש לומר: דמכל מקום לא תנא ליה בהדיא
 15 כל כך דפקע פיגולו ממנו, כמו בהדיא
 16 דקומץ.

17 **אמרו** פיגולו ממנו - במנחתו הקשה רשי
 18 פרק הקומץ (יבמות ז'א) אמאי איתמר
 19 קרא למעט קומץ מפיגולו תיפוק לי דלא קרב
 20 הנחירי במנחתו ותרץ: דמיירי במשלה בו
 21 האור ברובו, שהותרו השירים, כדאמרן.
 22 קומץ ממינתו מתיר השירים באבילה -
 23 שהותרת האור ברובו. וקשה: דאם כן (לוקים)
 24 דפקע פיגולו ממנו, כדמוכח אבאי ויש לומר:
 25 דמיירי שחציו העלה על דבר ומנחתו חציו
 26 העלה, דלא פקע פיגולו מן החציו
 27 ששאר. ואם תאמר: אפילו בתחלה ימי
 28 מעול ליה, כדאמרן: קרא "בת שנטאי"
 29 (יבמות נ"גב). האי קומץ דפלגיה אנחיה
 30 אראנטי, אסיקנא ליה להתחלה ויש לומר:
 31 שאני התם, שיהיה כולו מתחלה על גבי
 32 המנזח ואחר כך הוריד חציו למטה. אבל
 33 הבא לא היה על המנזח, ואם תאמר: מנחת
 34 נסכים ומנחת כותש שחם כולו כילה,
 35 אבאי צריך קרא למעט אותם מפיגולו ונאמר
 36 אינה מתרת שום דבר ויש לומר: כיון שקדשו
 37 בבלי היו מנו קרבו תפוחין וקבעת פיגולו,
 38 ולכן צריך קרא למעט. ומתניתין דבעי מי
 39 רבין צריך אלא בבתים אחר הויב - פירש
 40 בקטרתו: ויינו בעיא דפרק "מנחה המקשה"
 41 (חולקין ע"א). ואינו נראה לרבינו תם. דמאי

42 שייכא הויא בעיא לוך דהנא? דהתם מיירי
 43 אם תאמר חציו ברוב אבר, אי היה כילדו או לאו
 44 מלך? (יבמות פ"א) אדיבעיא ליה: אי
 45 מנזח כמנזח או לאו, רובו לכבש - כבש
 46 דמי, רובו למנזח - מנזח דמי. תפשות
 47 דבעי רמי בר חמא ש חיבור ערילי או לא.
 48 ואם תאמר: והוצאה לשבת - מירוש: נתעבה
 49 הוצאה עם שאר מלאכות לשבת,
 50 והוא נתעבה והוצאה עם שאר מלאכות ביום
 51 הוצאה. לשון מורי נרדכי לברכה. **אלא**
 52 דרפרים ברוחא היא - ובפרק "שני שעירים"
 53 (יבמות ס"ה) איתא נמי את דהבא, ולא דחי
 54 דילמא שאני שעיר המשתלח כר כרדו
 55 אבאי. אלא רגילות הוא. דבר תורה עמים
 56 במקומם ועשירים במקום אחר.
 57 נשאת

1 **נמרא** נתי דאיסור ניריא חל על איסור לית ליה - בנזח האוכל נבלת נבלת
 2 טמאה - אינו חיוב משום נבלת. דהיינו איסור גירדא, דליכא לא כולל ולא מוסף.
 3 מנו **תנא** בתריתוב (מחורות) איתרבי נמי בחלב - משום טמאה. דהיינו כולל,
 4 כלל דאיסור איסורא אחפצא, אלא אנברא איתוסף איסורא לגבי אחרוני - כיוול
 5 נמי לראי איסורא נתייה - איסור נתייה - היינו

6 מוסף, דאיתוסף איסורא אחפצא. ותר -
 7 נמי איסור מוסף. יום הכפורים איסור כולל
 8 - דאיתוסף איסורא אנברא אמריר דמיתר
 9 ליה עד השתא. כשתי בהמות לא מיירי
 10 ונותר ופיגול בארבע בהמה ליבא - דפיגול
 11 אלא אלא בארבע עבודתו של עם. הלכך,
 12 מדפגלה לא חויה לא לאבילה אדם ולא
 13 דאבילה מנזח הלכך לא חויה עלה נותר.
 14 דפקע מעיני פיגולו - וקדשוהו מנזח
 15 עבודתו. טעמיה הירעא מפרש מובח
 16 (מג"א). או רובא אמוכה שרייה לכולו אבר
 17 אמוכה - ודחי כוליה נותר. כי לא
 18 נאכריכו בו - ואלו גביה פירק "בהמה
 19 המקשה" (חולקין ע"א). כוית אחר - חלב
 20 דאיסור איתיה, כשני ודחי חלב לא קמיירי.
 21 מוחתה מיה בה שני ויתם - דכך ביה
 22 בהליעה מחוק. כיון שאכל כוליה מלכת
 23 - דראבילה חלב מתיב שלש הטאות
 24 ואשם, וגורם נמי לחשלמות אבילה כוחתה.
 25 ויית של כוליה משלים לכוחתה. היכך לא
 26 תנא פגול, דבשני ודחי חלב לא קמיירי. ואי
 27 תימא: לוקים כיון שהעלה לא כל כוליה
 28 אמוכה, דהיינו חלב הכולל וכלוא נותרו אם
 29 כן לא מתיי נותר אית הולכי. ואנו בעינן
 30 ליהוי דח אבילה, דאבילה קתני. דהייני

31 כוית. (גלוקין) אלא בכיות אודי מיירי, ואי
 32 אנחיה דפלגיה דיתא אמוכה - אן הקטרה
 33 בפחות מכוית. כיון שאכל כוליה מלכתה -
 34 ואנו פקע לומר: לחיוב אבוליא משום
 35 פיגול, ואחלבה משום נותר - לא מתיי
 36 למימר דבי, דרטטא שאכלי קתני, דבחלב
 37 עצמו בעי לאקומי כוללוהו איסורי. מירוש
 38 מורי. רב פפא **אמר** - דלכי לא תנא פשוט
 39 - ולא מתיי נותר ודחי חלב. ודקא שייך לך
 40 כוחתה - כיון דמיליה לחלב בחמיר
 41 והשלימו לכוחתה. וסתמיך לה כיון דאכל
 42 כוית פיגול - כמנזחא אחרת ביה. וייתני

43 **אם הוציא** חיוב - דהא יום הכפורים הוא.
 44 כמזמן לו - שיומנהו מאתמול לחולקין
 45 השעיר. ואת הוצאה - מהתני: אפילו
 46 שבט - אין עירוב והוצאה ליום הכפורים
 47 דאם יש איסור הוצאה ליום הכפורים, אמאי
 48 איצטרך לרביי שבת? הא דחי יום הכפורים
 49 והוא היה קולט דילפט - מינחם הכפורים
 50 לא שמעינן לשבת, דיום הכפורים שאני,
 51 דחשיב מנזח בכך. ורמיא דמיתר שקריבין
 52 שבט. מלכתה בתו ואחוזו - שישן
 53 אמו הולידה. ואשת אחיו - שנשאת לו
 54 קודם לכן. ולאחר מיתוהו נשאה אחר אביו,
 55 ובא זה אביה עליה בנדרה. **נמרא**
 56 הוא

57 **אף משום** שבת ויום הכפורים) **אלא** אי איתמר דרפרים על דהא איתמר, דתימא: "ושלח
 58 ביד איש עתי" - "איש" - להכשיר את הור, "עתי" - אפילו בטומאה ואפילו בשבת, "עתי"
 59 - במקומו; קתני: "עתי" - אפילו בשבת. ואת איתמר: עירוב והוצאה ליום הכפורים. -
 60 מפיא? שאני שעיר המשתלח, דהכשירו ביום הכפורים בקד! **אלא**, דרפרים ברוחא היא. **משנה** יש נא ביאה אחת ותיב עליה
 61 שש איתות, פירצי? תבא על בתו - חיב עליה משום בתו, ואחוזו, אשת אחיו, ואשת אחי אביו, ואשת איש, ונדרה. **נמרא**
 62 הוא

63 **אף משום** שבת ויום הכפורים) **אלא** אי איתמר דרפרים על דהא איתמר, דתימא: "ושלח
 64 ביד איש עתי" - "איש" - להכשיר את הור, "עתי" - אפילו בטומאה ואפילו בשבת, "עתי"
 65 - במקומו; קתני: "עתי" - אפילו בשבת. ואת איתמר: עירוב והוצאה ליום הכפורים. -
 66 מפיא? שאני שעיר המשתלח, דהכשירו ביום הכפורים בקד! **אלא**, דרפרים ברוחא היא. **משנה** יש נא ביאה אחת ותיב עליה
 67 שש איתות, פירצי? תבא על בתו - חיב עליה משום בתו, ואחוזו, אשת אחיו, ואשת אחי אביו, ואשת איש, ונדרה. **נמרא**
 68 הוא

1 **נשאת** לאדוו מינו דאיתרוני כו' – פירושו: משום אתא את. ואם תאמר: דאם מנורת
 2 דא, ואם כן היאך אסורה לאדוו משום אשת את. איך חל איסור אשת את
 3 על איסור ממזרות? ויש לומר: ומיירי דאדוו נמי ממזר, ואם כן ליבא איסור ממזרות,
 4 דדוא עצמו כדמי כן. מנזר. ועד יש לומר: דאיסור חמור חל שפיר על איסור קל,
 5 כדפריש' בתוניתא עלעל.

6 **הבא** על בת בתו – הקשה רבינו ברוך.
 7 אמאי לא חשיב בהיחידיו בת בתו. כגון
 8 נשיטת בתו בין אשתו ולידה לו בת. ודריש
 9 בת בתו ובה ובה בבת אחתו וגם כפיסא קשה
 10 אמאי לא תני בה ובת בבה בתו? דמשכחת
 11 לה ביעבק טעשא רדל ולאח שאינא אחות,
 12 ויש לה בן לרדל מאדם אחר. ויש לה לאה
 13 שהיתה לה מעיקב, ולידה בת לאה בת ובא
 14 יעקב עליה – דריש הית בה אשתו ובת בתו
 15 ולפי מה שפירשנו לקמן. דמתניתין לא מיירי
 16 רק באיסור מוסף. נחא שפיר. והקשה
 17 הקדוש שרבינו יום טוב: אמאי לא תני
 18 חמותו, כגון שפיר בת בתו. דבת בתו היא
 19 חמותו? ויש לומר: דתנא קמא לא מיירי בעבד
 20 איסרא. ומתאי טעמא לא תני אם חמותו ואם
 21 חמוי ותניתין. והאפילו לרבי יוסי נמי, דמיירי
 22 בעבד וכן ונשאה. יש לומר לרבי כליל –
 23 – דדיו איסור כולל. ואפילו לרבי חייא דאמר
 24 פרק ארבעה אחין (יבמות לגב' ו.ל.א.) –
 25 לרבי יוסי משריפתו קלקן. דמתניתין כליל –
 26 היינו באיסור כולל בשם אחד, אבל בשני
 27 שמות. לאל שיש הכא נהא דירדיה גבי אשת
 28 איש ונשאת חמותו, דלא אמרין נידון
 29 בתמותו, משום רשע שמתו חן.
 30 **ואחות** אשתו – ואומר הרב רבינו יצחק:
 31 דאש גר ליה, דאם כן שבע הוי.
 32 ואדוני לעיל של – וליתני שבע. ואם תאמר
 33 וליתני שבע ולחשוב אחות אשתו, ובגן
 34 שריית בת עיקב ויש ליה מילעמא ולידה
 35 לו בת, ואחתי אשת הו' בת אחתנו מאשח
 36 אחרת ונשאה יעקב. ואם כן הרי בת דינה
 37 ליעקב – בת בתו ואחות אשתו, וחילא
 38 איסור אחות אשתו באיסור כולל. מינו
 39 דמייתא בשאר אחות משום איסור כולל –
 40 איתרמ' בבא נמי דינה משום אחות אשתו ויש
 41 לומר: דלא תני רק איסורי דמודי רבו בהו רבי יוסי
 42 ומיירי ספיפא, דהיינו איסור מוסף. ואפילו
 43 לרבי חייא דאמר דאית ליה לרבי יוסי איסור
 44 כולל, יש לומר: לא נדח למיתני במתניתין רק
 45 איסור מוסף. ואם תאמר: מכל מקום אמאי
 46 לא תנא אחות אשתו ובבת אחת, ובגן
 47 שיעקב נשא אחותו כריתית של בת דינה בת
 48 יעקב ולידה לו בת – השתא הווי אחותו בת
 49 של דינה בת בתו של יעקב ואחות אשתו וכן
 50 לומר דבאיסורא שחל על ידי קדושין לא תני
 51 אלא אחות אתר האיסור מדי משום קדושין
 52 ודוהא ומי ששנא יעקב בת דאיש לא היה
 53 שום איסור עד שנולדה דינה מאחורו האיש –
 54 או חל איסור אחות אשתו עם איסור בת וכן

54 וכן תאמר. ובגמרא נמי דקאמר: מדי
 55 ובהא דאיתיה, דאיתיה יתן ור' תפסי בה דקדושין דהייא כולתו וכמאן משום דאשת אחי נמי כריתית. ותנא דאשת אחי נמי כריתית, אבל כרת איבא.
 56 דמשמע בתורה כריתים היינו מיעריותו.

57 **ואישת אחיו ואחות אשתו** – ויש לומר: דאיתיה יתן ור' תפסי בה דקדושין דהייא כולתו וכמאן משום דאשת אחי נמי כריתית. ותנא דאשת אחי נמי כריתית, אבל כרת איבא.
 58 **ואישת אחיו ואחות אשתו** – ויש לומר: דאיתיה יתן ור' תפסי בה דקדושין דהייא כולתו וכמאן משום דאשת אחי נמי כריתית. ותנא דאשת אחי נמי כריתית, אבל כרת איבא.
 59 **ואישת אחיו ואחות אשתו** – ויש לומר: דאיתיה יתן ור' תפסי בה דקדושין דהייא כולתו וכמאן משום דאשת אחי נמי כריתית. ותנא דאשת אחי נמי כריתית, אבל כרת איבא.
 60 **ואישת אחיו ואחות אשתו** – ויש לומר: דאיתיה יתן ור' תפסי בה דקדושין דהייא כולתו וכמאן משום דאשת אחי נמי כריתית. ותנא דאשת אחי נמי כריתית, אבל כרת איבא.

1 והא לית ליה לרבי מאיר כו' – דדא לא בעינן לאוקומי לעיל אלא באיסור כולל
 2 ומוסף. מינו דאיתוסף איסורה בה לנבי שאר אחין – משום אשת את. איתוסף
 3 נמי איסורא גבי רדיה. נשאת לאחי אביו מינו דאיתוסף איסורה לנבי אחיו
 4 איתוסף לנבי רדיה – ולגבי אחיו משום אשת אתה האב. לישראל אחינא הכי
 5 גריפתו מינו דאיתוסף איסורא לנבי בני אתו
 6 אביו משום אשת את. **משנה** בת בתו
 7 וכלתו – שנשאה בנו. ואחות אחות –
 8 שהיתה נשית את בת חתנו. ונשאת אחות –
 9 בתו מן האב. כגון שהיתה לו בת מאשה
 10 אחרת, ונשאה לו האב חמוי של בעל בתו.
 11 וכשבא לו על בתו של חתנו, ונשאת לו בת
 12 בתו – דהיתה אחות אשתו. ונשאת אחיו –
 13 שמת בנו ונשאה אחיו של זה. ונשאת אחי
 14 אביו – שמת אחיו ונשאה אחיו אביו. אם
 15 עבד חתן – אביו של זה ונשאה, ואחר כך
 16 בא זה – דייב אף על אשת האב. וכן בת
 17 אשתו – דייב עליה משום בת אשתו וכלתו
 18 ואשתו אחרו. וכן בת אשתו דייב עליה
 19 משום כל אלה. **גמרא** וסי שריא ליה –
 20 לאביו של זה? ודא אשת אחיו היא. דדא
 21 מתיבתין ליה לבנו משום אשת אחי אביו –
 22 אלמא שריא ליה לאביו משום אשת את.
 23 ואין לו אישות בה. ואמאי קאמר רבי יוסי
 24 דייב עליה משום אשת אביו שנפלה לו לזבוב?
 25 – מנא חוץ מינו בעל בנימ. ובא דוא לבמה.
 26 אם כן מאי עבד וכן – הא שפיר עבד,
 27 דאינה אסורה עליה משום איסור ערותו ואם
 28 תאמר בלתי איהו, דדא מתיבתין לכריה
 29 חמותו אשת את – לאו פירכא רובא, דאיכא
 30 לאוקומה דאשת אחיו של בנו מאמו היא,
 31 ולא כלתו של אב היא אלא אשת חורגו,
 32 ומותרת מלו. **ועבד** משום כלתו בנבי
 33 עשה – מדברי סופרים, דדא היינו לכריה
 34 משום כלתו. ודא חורגו מנינו ומצד חורגי
 35 יעבד משום בת בתו כד שריא שריא. אלא
 36 חדא מיעדידו נקט. שתי מיתות – חמותו
 37 ואשת איש – איבא שריפא דנקט, ושריפא
 38 במורה מתקן. בויקח ראשונה – ולא
 39 באחרונה, בגין איסור חל על אשה. מותר
 40 רבי יוסי – במתניתין דאיבא איסור מוסף.
 41 הוא הדין לכלול ובת אחת, כדפריש' לקמן.
 42 הלכך, חמותו ונעשת אשת איש, אף על גב
 43 דאיבא איסור מוסף, דאיתוסף איסורא
 44 דבשתי איש אבולי עלמא – אפילו הכי נידון
 45 מחמותו, משום דהמורה היא. אלא אשת איש
 46 ונעשת חמותו – ליכא לא כולל לה מוסף.
 47 והבא בבת בתו ועבד אביו ונשאה מאי
 48 איבא מוסף איבא – דליתוסף איסורא אשת
 49 איש אדאאי. כגון דאית ליה ברא כפמא –
 50 ונדחו של זה הוא. דמגו דאיתוסף איסורא
 51 דאדואו בהו יוסא אשת את – איתוסף נמי
 52 אדאאי. **משנה** בת בתו ומי כו' – איתוסף נמי
 53 משום חמותו ואם חמותו – שדיח נשית בתה

1 **והא לית ליה לרבי מאיר איסור הל על איסור!**
 2 **נדי דאיסור חל על איסור לית ליה, איסור מוסף**
 3 **ואיסור כולל אית ליה; כגון שבא על אמו והוליד בת,**
 4 **דאיסור בתו ואחותו בקדי הקדי אתי; נשאת לאחיו,**
 5 **מינו דאיתוסף איסור לנבי אחין - איתוסף איסורא לנבי**
 6 **רדיה; נשאת לאחי אביו, מינו דאיתוסף איסורא לנבי**
 7 **שריא לחי אביו - איתוסף לנבי רדיה; והיא לא אשת**
 8 **איש, מינו דאיתוסף איסור לנבי עלמא - איתוסף נמי**
 9 **לנבי רדיה; והיא לה נדה, מינו דאיתוסף איסור לנבי**
 10 **בעלה - איתוסף נמי לנבי רדיה. משנה הכא על בת**
 11 **בתו - חייב עליה משום בת בתו, וכלתו, ואשת אחיו,**
 12 **ואשת אחי אביו ואחות אשתו, ואשת איש, ונדה. רבי**
 13 **יוסי ואמר: אם עבד וכן ונשאה - חייב עליה משום**
 14 **אשת אב. וכן הכא על בת אשתו, ועל בת בתה.**
 15 **גמרא קתני: חייב עליה משום אשת אב. מי שריא**
 16 **ליה? אמר רבי יוחנן: כגון שנפלה לו לזבוב. אי הכי**
 17 **מאי "קבד"? אמר רבי יעקב: שעבד משום פלח בתו**
 18 **שגב, כדתינא: פלחו - ערוה, פלח בגו - שגב. וכן**
 19 **אתה מוציא בבת בגו ובבת בגו עד סוף כל הדורות.**
 20 **ומי אית ליה לרבי יוסי איסור חל על איסור? והא קתני:**
 21 **עבד עבירה עשש בה שתי מיתות - נידון במקומה, רבי**
 22 **יוסי ואמר: נידון בויקה ראשונה שבאיה עליו; ותניא:**
 23 **ביצר אמר רבי יוסי נידון בויקה ראשונה? חמותו ונעשת**
 24 **אשת איש - נידון משום חמותו, אשת איש ונעשת**
 25 **חמותו - נידון משום אשת אישו? אמר רבי אבהו: מודה**
 26 **רבי יוסי באיסור מוסף, וכן כי קמא רבין אמר רבי**
 27 **יוחנן: מודה רבי יוסי באיסור מוסף. בי - מאי איסור**
 28 **מוסף איבא קבא? - דאיבא ברא לסיבא, מינו דאיתוסף**
 29 **איסורא לנבי בריה - איתוסף איסורא לנבי רדיה.**
 30 **משנה הכא על חמותו - חייב עליה משום חמותו,**
 31 **וכלתו, ואשת אחיו, ואשת אחי אביו, ואחות אשתו,**
 32 **ואשת איש, ונדה. וכן הכא על אם חמוי, ועל אם**
 33 **חמותו. רבי יוחנן כן נזיר אומר: הכא על חמותו - חייב**
 34 **עליה משום חמותו, ואם חמותו, ואם חמוי. אמרו לו:**
 35 **שלשתי שם אחד הו'. גמרא אמר רבי אלעזר אמר רבי**
 36 **הושעיא: רבי יוחנן כן נזיר וסומכוס אמרו דבר אחד.**
 37 **רבי יוחנן כן נזיר - הא דאמרן: מאי הדין? דתנן:**
 38 **שחטה**

38 ובת בתו, ואם וכן – ענינא את בת בגוה שלשתי שם אחד – בחו קרא בתובי
 39 ובדח לאו, הלקי אן חילוק תנאות ביניהם. **גמרא**
 40 שחטה

41 **אשת** אחיו – היינו אשת אחיו אמר, ואי תאמרי – האך נשאה יתן ולא תפסי בה דקדושין דהייא כולתו וכמאן משום דאשת אחי נמי כריתית. ותנא דאשת אחי נמי כריתית, אבל כרת איבא.
 42 דמשמע בתורה כריתים היינו מיעריותו.

שחטה ואת בת בנה - לא עבד איסורא. ואחר כך שחט את בנה - של ראשונה, עבשיו נמצא ששחט שני איסורים, ראשונה - אחרו ואת בנו, שלישית ושניה - בנו ואחרו רבנו שניה ואחרו שלישית. והלכך סופו שמונים לסופוכוס, אף על גב דרשם אתו. חרף. גופין מוחלקין - שמתחת ראשונה ושניה באו אליו שני איסורים על השלישית. אבל הבא אבן פופין מוחלקין.

למאן כרבינו אבהו - אבל הבא, אף על גב דלע לדי בתה ובת בתה ובת בנה נאסרה הוקנה עליו שלשה איסורים. מפרש גופין מוחלקין בה. וזה אמת - דאיתו חייב על אישה ובתה ובת בתה ובת בנה כביאה אתה כמתניתא אמת. והיני ממתו ואם מתו ואם חמיו. משנה באישלו"ש ש.וק. עמוס - עם העני. הבא על אחותו ב' - מפרש בגמרא. גמרא חיי שמוט מוחלקין - ששלשה לאין מוחלקין בה. שריא אחות אביו - כדמפרש לקמיה ברשעאי בר רשיעאי. שמוט - לאין. שם אחד - לנדה. לא תהיב. ערוה אחותו נלה - מפרש בפרק קמא (כריתות ב.ב.) דאיתיה ליה להא דרשא. עלה בהעלם אמת. כבא על חמש נשים נדות - בהעלם אמת. הואיל ותואו גרם להן לתיבא כל אחת תטאה. והיני חמש טאהו. הלכך הוא נמי מייחש טאהו. אבל חמש ביאות בערוה אמת בהעלם אחד - היא נמי לא מתיא אלא חד. וכו'. הוא בהעלם אמת - בין חמש ביאות בחמש ערוה, בין חמש ביאות על כל אחת. חמש העלמות - שנודע לכל אחת וכן כל ביאה וכיאה כביאותיה - הוא אינו חייב אלא אחת על כל אחת, ויודע על כל אחת ואחת חילת חמש. והיני על כל ביאה וכיאה. אלמא, אף על גב דהוא גרם לכל אחת לתיבא טאהו - לא עבד הוא למיחש על כל אחת אלא אחת. ואת פריש דתיבא בה: "הוא בהעלם אמת ודיא בחמש העלמות". ובערוה אחת מיניה, לשון קניה הוא ושירי כחיו. קצר - כגונרות בתה. וזה שישעיה חור וקצר בהעלם אמת, שם לי אמר רבי אליעזר שני ביאות אי אפשר לערב - הילכך חשיבין. (אבל) קצרות שתי גונרות - אפשר לערב ולקצר בבת אחת. רבי אליעזר מטיב על ולדי מלאכות - במקום בנות מלאכות, שאם עשה אב ותולדה מלאכות אמת - חייב שתיים. הא אב ואב. כגון קצר וקצר, דזו חו וזו מלאכות - פטור מן אחת. תבא נפאי עסקינן - הא דקטני רבי אליעזר כי דרשין מינה הא אב פטור. בריות - טריקלא - גפן דא. המולחית על גבי תגאה - ותמיס בתגאה. ואין ענינם שתי. והיה צריך לחימה ודא. וקצר בבת אחת. פרי התאנה חמורת הגפן. ודחייב שתיים. חדא אפרי דתאנה - והיני קצר, וחדא אומורה - ותולדה דקוצר. דקיימא לן שבת (ג.ג.ב.) וזמר וצריך לעיפם - תולדה דקוצר היא. משום הכי חייב שתיים אף על גב דבבת אחת. הואיל שמוט מוחלקין - או חו או בת. ותולדה, וגופין מוחלקין - דשני אילות הן. דכוותה גבי קצר וקצר - דרייקינן. הא אב ואב פטור. כגון שקצר שתי גונרות בבת אחת. והשאת לא תרחק הוא דעבר, וזה משנה אביר המודוללת בבנה - תלשו רובה ומערה בקמצת. מהו - שיטמא משום אבר מן חדי אכילו נחלש לגמרי דקיימא לן ביהוהו הרותבי"ן (קמא. דאבר מן חדי מטמא בבניה. אבר - תנחלש מן האדם לגמרי מטמא כמות. בפרק 'יערי הרותבי"ן' (שם ב.קט.א) המודוללת. שרובו קצת - טהור. מבי

הרי שמוט מוחלקים - ואף על גב דלעיל (ב.ב.) גבי ערוה צריך קרא 'אשה' לחייב על כל אשה ואשה, אף על גב דגופין מוחלקין, מכל מקום הוה פשיטא ליה לרבי עקיבא גופין מוחלקין חייב על כל אחת ואחת. ערוה אחתו גלה - הקשה רבינו ברוך. אמאי לא מייחש כרובית באחותו דעמריב רבנן לרובי, ומייחש לרבי יצחק? וש למה דייחשתי הא דפשוט יורה. וכיאי גונא שאכחטא כסנהדרין (ל.ד.ג.) ובגמלא (ב.א.), המחמק

רבי יוחנן בן גורי הקא - אלא משום שמוט מוחלקין, דמיקריא חמותר ומיקריא אם חמותר ומיקריא אם חמותר, אבל גבי אותו ואת בנו, דבכליה ואת בנו" מיקריא, דאין שמוט מוחלקין - לאין אמר רב נחמן בר יצחק: דלמא עד פאן לא קאמר סומכוס וכו' אלא גבי אותו ואת בנו, דגופין מוחלקין, אבל הקא דאין גופין מוחלקין - אימא קפרי אבהו אמר רבי יוחנן סבירא ליה, דאמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן: "שראה היה ומה היא" - התיבט ששאין לכולן ומה אחת. משנה אמר רבי עקיבא: שאלקמי את רבן גמליאל ואת רבי יהושע באיסימל של עימאום, שהלכו לישב בקמה למשתה בנו של רבן גמליאל: הקא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו, מהו? חייב אחת על פולין, או חייב על כל אחת ואחת? אמרו לו: לא שפענו, אבל שפענו: הקא על חמש נשיו נדות בהעלם אחת, שהוא חייב על כל אחת ואחת, ויאיה איני שהדברים קל וחומר. גמרא הכי דמי? אולימא דקדקתי, מאי מייחש ליה? הרי שמוט מוחלקין, הרי גופין מוחלקין! אלא הכי קתני: הקא על אחות אביו שהיא אחות אמו, חייב אחת על פולין או חייב על כל אחת ואחת, מהו? מי אמרין: הרי שמוט מוחלקין, או דלמא הרי אין גופין מוחלקין? אמרו לו: לא שפענו, אבל שפענו: הקא על חמש נשיו נדות בבת אחת ששם אהר, שהחייב על כל אחת ואחת, משום נדה, והוא שהדברים קל וחומר: ומה הקא על חמש נשיו נדות בבת אחת, שהיא שם אחת - חייב על כל אחת ואחת, ואחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו, שהן שלשה שמוט - אינו דין שהיא חייב על כל אחת ואחת? - אימא למפרד: מה לחמש נדות שכן גופין מוחלקין! אלא אמר קרא: "ערוה אחתו גלה" - לחייב על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו. אמר רב אדא בר אבהו: משכחת לה ברשיעא בר רשיעאי, שבא על אמו והוליד שתי בנות, וחזר וכא על אחת מהן והוליד בן, ובא בנו על אחת אמו שהיא אחותו שהיא אחות אביו, דהנהו ליה רשיעא בר רשיעא. תנו רבנן: בא עליה, וחזר ובא עליה, וחזר ובא עליה - חייב על כל אחת ואחת, דברי רבי אליעזר. והקמים אמרין: אינו חייב אלא אחת. ומודים הקמים לכל אליעזר, בבא על חמש נשיו נדות בבת אחת - שהוא חייב על כל אחת ואחת, הואיל והוא גרם להן, אמר רבא לרבנן: מי אמרין הואיל והוא גרם להן? והתניא: הוא בהעלם אחת והיא בחמש העלמות - הוא אינו חייב אלא אחת, והיא חייבת על כל אחת ואחת! אלא אימא: הואיל וגופין מוחלקין, איביעי לחיו: קצר וקצר מה לי אמר רבי אליעזר? טעמא דרבי אליעזר תתם - משום דהוא דעבד תרתין, ואמטול להכי אמר: חייב על כל אחת ואחת, והקא נמי דעבד תרתין; או דלמא טעמיה דרבי אליעזר תתם, משום דאי אפשר לו לערבן לביאות זו בזו - אמטול להכי אמר רבי אליעזר: חייב על כל אחת ואחת, אבל קצר כגונרות וחור וקצר כגונרות בהעלם אחת, בין ואפשר לו לערב שתי גונרות בבת אחת - אינו חייב אלא אחת, מאי? אמר רבא: טעמא דרבי אליעזר תתם - משום דעבד תרתין, הקא נמי - הא עבד תרתין. ורב יוסף אמר: טעמא דרבי אליעזר תתם - דאי אפשר לו לערבן, אבל אפשר לו לערבן. אינו חייב אלא אחת. ואיתביה אבוי לרבה: רבי אליעזר מטיב על ולדי מלאכות במקום אבות מלאכות, או קא ובת אחת - פטור. ואי אמת טעמא דרבי אליעזר משום דעבד תרתין, אמאי פטור? אמר רבי ריה דרבנן, אגא ורב נחמיה בר יבירה תרמינא: הקא במאי עסקינו - גדלית המודלית על גבי תאינה וקצנן בבת אחת, משום הכי מטיב רבי אליעזר, הואיל ושמוט מוחלקין וגופין מוחלקין; דהוה קצר וקצר והכי משכחת לה דמיפפור? כגון שקצר שתי גונרות בבת אחת, אבל קצר כגונרות, מהו? אמרו לו: לא שפענו, אבל שפענו: אבר המודלילת פאדם שהוא טהור, וכן היו מבי

1 המוחק את הברשה - פירש בקונטרס: כותש הקפלות. וקשה: דאם כן פירות נעוה,
2 ומי פירות אינן מוכרין? ועוד קשה, דקאמר: הסתם בשערו אינו 'כבי יתן'
3 והוציאן ממנו הרי הוא כבי יתן. ופירש הקונטרס: סתם בשערו אחר שיצא מבית
4 המרחץ. ואם כן בשערו אמאי אינו 'כבי יתן'? והלא תחלו לזרען היה, ואמרנן
5 נמכרין? פ"א מ"א: כל משקה שתחלתו

6 לרעו, אף על פי שאין סופו לרעו? לכך פירש
7 רבינו יצחק, דמיידי שירדו השמים עליהם,
8 ולא היה לרעו עד שיצאו מהם. והוציאן
9 ממנו לאחר שיצאו הרי זה כבי יתן - אף על
10 גב דלא הוה לרעו בהותל אינו 'כבי יתן' -
11 והם שמועטין דלא נידאו ליה דאתו. והבא נמי -
12 אף על גב דלא הוה ליה מעיקרא, מכל מקום
13 כיון שיהו עצמו דחוקן לרעיא מהם זמנים
14 - אחשיבהו.

15 מצד העלין לצד התחתון טורחין - פירש
16 בקונטרס: משום שסופו לבלע בבגד.
17 וקשה: שהרי נמכרת נדה פרק האשה (ט"ב),
18 קאמר: הריסן משכב כלל משקט מנאים ונפלו
19 לאייר התורו, כי הוסיק התורו - טמא מפני
20 שהמשקן יוצאן, ואף על פי שלאחר השקט
21 יחזרו ויבלעו החרסין אלא יש לפרש: משום
22 דהוי שלא רצין כל זמן שהם על בגדיה, כמו
23 אף על פי שפוחטין זה את זה, משקין היודין מוד
24 העלין לצד התחתון - מהוריס, שאין מהחשין אלא
25 שיצאו מבוילין, יצאו מבוילין - הרי מכושרין, שאין נחשין
26 אלא לאחר שיצאו מגופו! אמר רב יוסף: בניהוין ככל
27 כהן, שנהנה עורד שאילו רבי עקיבא: השוחט חמשה

28 ואת המזנה כנהנה - והוא חזין דעמי
29 למיור: הנהנה מכולל, כל שאין כן -
30 נותר. אלא אנב דנקט 'מאכל כאוכל' -
31 קאמר 'מזנה כנהנה'. אלא

32 וזכחים בחזין בהעלם אחת, מהו? חייב על כל אחת ואחת, או אחת על כולן? אמרו לו: לא
33 שמענו. אמר רבי יהושע: שמעתי, באוכל מנזה אחד מהמשה תמחויין בהעלם אחת, שהוא
34 חייב על כל אחת ואחת משום מעילה, ורואה אני שהדברים יל חומו. אמר רבי שמעון: לא
35 כך שאילו רבי עקיבא, אלא באוכל נותר מהמשה וזכחים בהעלם אחת, מהו? חייב אחת על
36 כולן, או חייב על כל אחת ואחת? אמרו לו: לא שמענו. אמר רבי יהושע: שמעתי, באוכל מנזה
37 אחד מהמשה תמחויין בהעלם אחת, שהוא חייב על כל אחת ואחת משום מעילה, ורואה אני
38 שהדברים יל חומו. אמר רבי עקיבא: אם הלכה נקבל, אם לדין - יש תשובה, אמר לו:
39 השב. אמרו: לא, אם אמרת במעילה - שעשה בה את המאכלי באוכל ואת המנזה כנהנה,
40 צירי מהמעילה לזמן מרובה, תאמר בנותר שאין לו אחת ממאלי? גמרא אמר קמיא ליה רבי
41 שמעון? - הכי קא קשיא ליה: מה ראה לשוחט מואכל? מה לאוכל שכן נהנה! אמר רבי עקיבא:
42 האוכל נותר מהמשה וזכחים בהעלם אחת, מהו? חייב ככל אחת ואחת, או אחת על כולן?
43 אמרו לו: לא שמענו. אמר רבי יהושע: שמעתי, באוכל מנזה אחד מהמשה תמחויין בהעלם
44 אחת, שהחייב על כל אחת ואחת משום מעילה, ורואה אני שהדברים יל חומו; מה מנזה אחד
45 שאין גופין מוחלקין - חייב על כל אחת ואחת משום תמחויין מוחלקין, חמשה וזכחים דגופין
46 מוחלקין - לא כל שכן? "אמר רבי שמעון: לא כך שאילו, אלא באוכל מנזה אחד נותר מהמשה
47 וזכחים בהעלם אחת, מהו? חייב אחת על כולן, או חייב על כל אחת ואחת? אמרו לו: לא
48 שמענו. רבי יהושע אומר: שמעתי, באוכל מנזה אחד מהמשה תמחויין, שהוא חייב על כל אחת
49 ואחת משום מעילה, ורואה אני שהדברים יל חומו. אמר לו רבי עקיבא: אם הלכה נקבל
50 כו'. קובעו רבי יהושע הלא חמשה מרבי עקיבא או לא? מה אמרתי, דתנאי: אבל חמשה תמחויין
51 נותר מנזה אחד בהעלם אחת חמשה תמחויין - אינו מביא אלא חמשה אחת, ועל לא הודיע
52 שלחן - אינו מביא אלא אשם תלוי אחת. מהמשה תמחויין בחמש העלמות - מביא חמשה על
53 כל אחת ואחת, ועל לא הודיע שלחן - מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת. מהמשה וזכחים
54 בהעלם אחת - חייבי, רבי יוסי פרכי יהודה אומר: אפילו אבל חמשה תמחויין בחמשה וזכחים
55 בהעלם אחת - אינו מביא אלא חמשה אחת, ועל ספקין - אין מביא אלא אשם תלוי אחת.
56 כללו של דבר: כל שהלוקחן בחממות - הלוקחן באשמות. אבל חמשה תמחויין בחמשה
57 מנזה אחד לפני וריקת דמים, אפילו בהעלם אחת - חייב על כל אחת ואחת משום מעילה.
58 ואילו

1 מוכי שחן - אבריון נופלין. וחובו - לא משהו טהרה. מקודם לכן נמי טהרה.
2 אלא שלא ידא מאוס ברגל באבר המרודל. שמניח כשערה - ולא תחובו לגמרי,
3 שלא יעמא אורו תחובתו. שנוגה בו בשעת פרישה. ותחובו לאבי כביא - בקוץ,
4 המחובר לקרקע או לכותל. והוא תחובו נפרש, ותלש הואב ממלוי. כל חומר -
5 מפרש בגמרא: אודם משומים מוחים. שמקבל
6 טומאה מוחים ואפילו בהו לא מטמא אבר
7 המרודל, קל וחומר בהוה שאינה מקבלת
8 טומאה מוחים. גמרא תחובו את הכהונה
9 - כותש את הקפלות שקורין פורשי. החמת
10 מים כשעקרו - כגון יוצא מבית המרחץ
11 ומתספם באלגטיה. משקין שבתוכו -
12 שבתוך הברשה. אינן כבי יתן, ולא חשבי
13 מדי. האילא ובלעין קו. והוציאן הימנו הרי
14 קו כבי יתן - אם נפלו על הורעים. וכרישה
15 עננה - לאחר שיצאו ממנו המשקין -
16 הוכשרה, אף על פי שלא נגעה בהן אחר
17 יציאתן. (מ"א מטמא בן - כותש לאדם -
18 לזכרון שחן. בניתיין בכל ביהו - משקן
19 עצמו בכח ותלש בכח, וליכא נגיעה בשעת
20 פרישה. אבל מי פרישה יוצאין בבתח, ולאחר
21 שיצאו מננה חשובין קו מדי, וקודם שפילו
22 לארץ ינוגעין בה בשעת פרישה. וב או מטמא
23 מת שחיו מולבין בדיך ויודו נשמים על
24 בדיך אף על פי שמתפחן - הוב כעצמו
25 הולקין כסברו כלפי מטה שיפלו זבמים. אותו
26 המשקין היורדין בבגד למעלה למטה -
27 טהורים. ואין מטמאין אדם הנוגע בהן, קול
28 חמשה חסובין האילא ועמודין לבלע בשפת
29 התחתונה על בניו. יצאו מבוילין הרי אלו
30 כשפירין - אם נפלו על הורעים. ותרוקין.
31 שאינן מטמאין את הורעים אלא אם כן הוב
32 נוגע בהן לאחר שיצאו מבוילין. והא תרביח.
33 כפיסא "אלא לאחר שיצאו מגופו" - לא
34 גרסין לה. משנה חייב שמום מעילה -
35 על כל המזבח. אם אבל קודם וריקת דמים.
36 קל וחומר - מפרש בגמרא. אם הלכה -
37 שקבלת מרבי, שחייב על כל אחד מן הזבחים
38 ונקבלת מן. אלא לדין - שאתה למד
39 אתה מכל חומר ממעילה - על שבתבה.
40 המאכלי באוכל - שאם נתן אוכל הקודש
41 לבחורו - חייב כאילו אכלה הוא עצמו,
42 המזבח קל: המזבח הקודש תחילת הוא מעלה
43 ולא מי שניתן לו. והמזנה כנהנה - במידי
44 תלוי בר אביולה. צירף את המעלה לזמן
45 מרובה - שאם נהנה היים בחצי פרישה,
46 ומכאן עד שלש שנים חצי פרישה -
47 מנוטרפת לקריבו. ולקמן פירק "ספק אבל
48 תלבי" (כירות י"ב). מפקי לא מי מתעלה
49 מעלי - רבה. גמרא אמר קמיא ליה רבי
50 שמעון - מה ראייה לשוחט בחזין מאוכל
51 ובח וריקת יתו. לא תרביח - שחיו שחוב
52 תחובות נותר. חמשה תמחויין שערות לפניו,
53 ואין ידוע איזו אבל, אם החמש של נותר אם
54 הדגש שערות. בחמש העלמות - זמנבה
55 הדעלמות מוחלקין. בחמשה זבחים -
56 נותר בהעלם אחד - ודיב חמש, האילא
57 ונפסין מוחלקין. רבי יוסי ורבי אליעזר ביבאי
58 לזו רבי עקיבא דמתניתין דרבי שמעון. אבל
59 אבל חמש תחובות כו' - אתאן לתנא קמא,
60 דאיידי רישא בחמש תחובות נותר מנזה
61 אחד. רבי קאמר לגבי מעלה מודיא
62 ואלו
63 דהמחויין מוחלקין. לפני וריקת דמים - שיכא מעילה. אבל נזק הים היתה לה שעת היתר לכתמים - שוב אין בו מעילה, וכן מפרש בגמרות פירק "תחילת" (מ"ב),
ואילו

כריתות. פרק שלישי – אמרו לו דף טז עמוד א – מותן מהדורת 'אבן ישראל' – (שטיינזולץ) קמא רש"י

1 ואילו על הספקות בו' לא קתי' – בספא גבי מעילה. מני' – כלומר, תנא קמא
 2 מני' רבי עקיבא מטיב' על ספק מעילה בו' – בפרק 'דמ' שחטה' (כריתות כב.א).
 3 וקתי' בחמש העלמות בו' – העלמות הוא דמולקין, אבל ובחס' לא. ושמע מניה:
 4 דרבי רבי יהושע. אלא מאי אית לך לייסר – מידא ברייתא תנאי היא: בתמיה:
 5 כלומר, מני' בעית לשמעט מדרך ברייתא
 6 תנאי היא, תנא קמא דקתי' העלמות. 1
 7 דמשמע העלמות דמולקין ולא ובחס' – 2
 8 אית לה דקביעה רבי יהושע דרבי ביה. והאי 3
 9 דקתי' חמשה ובחס' בהעלם אחד חייב על 4
 10 כל אחד ואחד – תנא אחריתא הוא, ואית 5
 11 לה דלא קביעה! אפילו הא לא פשט מניה 6
 12 דתנאי היא. אדאפולו תימא רבי עקיבא היא 7
 13 ותנא קמא אלא רבי עקיבא קאי, מוקתי' 8
 14 העלמות, דמשמע העלמות ולא ובחס'. 9
 15 דרק קשיא לך לא גניא אשם תלוי אשכח 10
 16 מעילות. האי תנא סבר לה בו' – והאי 11
 17 דקתי' מחמשה ובחס' בהעלם אחד חייב על 12
 18 כל אחד – תנא אחריתא הוא, ורבי יהושע 13
 19 היא. חמשה דברים בעולה מצטרפין – 14
 20 לענין כית' העלמות דבריך, שאם העלן חייב 15
 21 כרת. ולהכי נקט עולה דבשרא ובחס' לא 16
 22 מצטרף בשר, לפי שאינן כליל, כאותה 17
 23 שענינו בו, דבי גמי שאכל מחמשה דברים 18
 24 הללו. ככתף – שי חמשה אברים: הפרסה 19
 25 והזרע והתוחן דעו הארכובה, ועיני עמנות 20
 26 לכר מן הכתף. חמשה מיני קרידה – כגון 21
 27 כרית וצבוע וכרוב ודילת לפת, ומקום 22
 28 כה עמנו וכלהו עינו. חמשה מיני אבנים – 23
 29 צלי, ובמשל, כבוש, שלוק, ורגל קור – 24
 30 **משנה** מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת 25
 31 תולדות הרבה שי אב אחד בשבתות 26
 32 הרבה, ושי עשה שבת בו עשה בשבת 27
 33 אחרת, וכולן בהעלם אחת. ובגמרא פריך 28
 34 מאי קובעי' ליה דנקט תרי מילי, שבתות 29
 35 הרבה ותולדות הרבה, ובאמי תולדות 30
 36 ולא אבות? **תוצאות הרבה** – עיני' הרבה, 31
 37 כגון שבת דאיכא אבות מלאכות דתחתין. 32
 38 נדה אין בה תוצאות הרבה – דאין הויבה 33
 39 אלא ביאה, וחיוב על כל ביאה וביאה 34
 40 בהעלם אחת. כדאמר רבי אליעזר לעיל 35
 41 בגמרא: בא עליה וזר הוא עליה בו'. והנהי 36
 42 מותרת היא – דרובין (והיא כו'). ודברתי 37
 43 שניהם מקרב עמם. על הקטנות – כמו על 38
 44 הקטנה. ומאי קטנות – דעלמא, כלומר, הבא 39
 45 על אחת מן הקטנות ביאת הרבה בנדה 40
 46 יוכיח שאינה מותרת עליו חיוב על כל 41

ואילו על ספקין מביא אשם תלוי לא קתי'. מני הא?
אילמא רבי עקיבא, ליתני גמי סיפא: ועל ספקין מביא
אשם תלוי, דהתני: רבי עקיבא מטיב' על ספק מעילה
אשם תלוי! אלא לאו רבי יהושע היא, וקתי': בהמש
העלמות מביא המש תפארת, ושמע מניה קביעה מיניה.
ג' אדרבה, מסיפא דקתי': מהמשה ובחס' אפילו
בהעלם אחת – חיב על כל אחת ואחת, ושמע מניה
לא קביעה מיניה! ואלא מאי אית לייסר? תנאי היא,
דאיכא תנא דקביעה, ואיכא תנא דלא קביעה; אפילו תימא רבי עקיבא היא, והאי תנא סבר
לה פותיה בהרא, ופליג עליה בהרא, סבר לה פותיה בהעלמה, ופליג עליה במעילות. היכי
דמי' המש מעילות? אמר שמואל: כאותה ששנינו, המש' דברים בעולה מצטרפין: הבשר,
והחלב, והניו, והסלת, והשמן. וקיהא אמר: כגון שאכל מהמשה אגרים, ריש לקיש אמר:
אפילו תימא באבר אחד, משבתה לה ככתף. רבי יצחק נחא אמר: כגון שאכל בהמשה מיני
קרידה. רבי יוחנן אמר: כגון שאכל בהמשה טעמים. משנה אמר רבי עקיבא: שאילתי את
רבי אליעזר, בעושה מלאכות הרבה בשבתות הרבה מעין מלאכה אחת בהעלם אחת, מהו?
חיב אחת על פולן, או חיב על כל אחת ואחת? אמר לו: חיב על כל אחת ואחת מקל
והזכר, ומה דדה שאין בה תוצאות הרבה ותפארת הרבה – חיב על כל אחת ואחת, שקב
ישש' בה תוצאות הרבה ודילת הרבה – אינו דין שיהא חיב על כל אחת ואחת, אמרתי
לו: אם אמרת בנדה – שיש בה שתי אהרות, שהוא מותר על הנהי והנהי מותרת עליו,
תאמר בשבת שאין בה אלא אהרה אחת? אמר לי: תבא על הקטנות יוכיח, שאין בה אלא
אהרה אחת, וחיב על כל אחת ואחת! אמרתי לו: אם אמרת בקטנות, שאף על פי שאין
בהן עקשין – יש בהן לאחר זמן, תאמר בשבת שאין בה עקשין ולא לאחר זמן? אמר לי:
תבא על ההקמה יוכיח. אמרתי לו: ההקמה פשטה. גמרא מאי קבעי מיניה? אי שבתות
כגופין דמיין ואי לא בעי מיניה – יביעי: העושה מלאכה אחת בשבתות הרבה! אלא
ולדי מלאכות אי פאבות דמיין ואי לא בעי מיניה – יביעי מיניה: העושה מלאכות
הרבה מעין תוצאות אחת בשבת? אמר רבי: אמרי בה רב, תרתי מיניה: שבתות
כגופין דמיין ואי לא בעי מיניה, ולדי מלאכות כמלאכות דמיין אי לא. ושבתות
הכי מיבעי ליה? שגנת שבת חזון מלאכות פשיטא ליה דמיים שבינתיים היין
ידיעה לחלק, חזון שבת ושגנת מלאכות הוא דבעי מיניה אי כגופין דמיין אי לא;
או דלמא חזון שבת ושגנת מלאכות פשיטא ליה כגופין דמיין ושגנת שבת חזון
מלאכות הוא דבעי מיניה, דמיים שבינתיים אי היין ידיעה לחלק אי לא? אמר רבה:

1 **אלא** לאו רבי יהושע היא וקתי' בחמש העלמות חייב חמש תפארות – משום דקא
 2 העלמות דמולקין. ופירש רבינו יצחק, דהוא הדין דמיני לאתיי מירשא: חמש
 3 תוכיות מחמשה תחומין מנזח אחד אינו חייב אלא אחת, דהא במתנין גמי דרמי
 4 תחומין. אלא משום דתחומין לא הוו הבעיא לא נקט ליה.
 5 **אפילו תימא רבי עקיבא היא – וחמשה**
 6 **ובחס' בהעלם אחת חייב על כל**
 7 **אחת ואחת – לאו רבי עקיבא, אלא רבי**
 8 **יהושע.**
 9 **כתבה על עולה – שי בה שבע עצמות.**
 10 **בהמשה** מיני קרידה – פירש
 11 רבינו יצחק. כגון צלי, ובמשל, וטיגון, ורגל
 12 קור, וכבוש. חמשה מיני טעמים – כגון
 13 מפלפלין, וזנגבאל, וקנה, וקמנון, וקנה. ורש"י
 14 לא פירש כן.
 אמר
 סבר
 לה פותיה
 דמי' המש
 והחלב,
 אפילו תימא
 קרידה.
 רבי יוחנן
 רבי אליעזר,
 חיב אחת על
 ומה דדה
 ישש' בה
 לו: אם אמרת
 תאמר בשבת
 אהרה אחת,
 בהן עקשין –
 תבא על ההקמה
 כגופין דמיין
 ולדי מלאכות
 הרבה מעין
 כגופין דמיין
 הכי מיבעי
 ידיעה לחלק,
 או דלמא חזון
 מלאכות הוא
 דבעי מיניה,
 דמיים שבינתיים
 היין ידיעה
 לחלק אי לא?
 אמר רבה:
 מסתברא

1 אמר רב מסתברא כי - ופשט ליה דשבתו כי גופין דמיין כי, ואם תאמר: קשיא
 2 מיניה אדרבה, שהרי רבה קאמר לעיל (טא,א): לרבי אליעזר דקצר וקצר מחייב
 3 תרתי אפילו בשבת אחת, ואם כן למה צריך שבתו גופין דמיין? וכן בגדה, מאי
 4 נפקא ליה מיניה גופין ומחולקין? האי רבי אליעזר מחייב על כל ביאה וביאה ויש
 5 לומר: דרבי אליעזר הוסיף לרבי עקיבא ליה

6 דברי רבי עקיבא. דתנן כלל גדול רבי אלא 1
 7 פשיטא רבי עקיבא היא ושטע מינה ימים 2
 8 שביעתיים כי - ואם תאמר: מאי פשיטא ליה 3
 9 להביא ראיא מדבריהו? ויש לומר, דסבר רבה 4
 10 כיון דמביעאי ליה גבולין מלאכות, הדיני 5
 11 ועושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת - 6
 12 מביעאי ליה הסתמות לה, והדיני יודע שהוא 7
 13 שבת ועשה מלאכות הרבה כי הדיני וזון 8
 14 שבת ושגנת מלאכות, אי שבתו גופין 9
 15 דמיין או לא, רב תסרא אמר כי ופשט ליה 10
 16 ימים שביעתיים היין ידיעה לחלק כי - כי 11
 17 קמיתיה ראיא מיניה, אבל לא מקל וחומר, 12
 18 דהא אותרו רבי עקיבא על הקל וחומר, אלא 13
 19 מקבלה חיוב על כל אחת ואחת.

20 אמר רב תסרא מנא אמנא לה דתניא 12
 21 הכותב כי ומודה רבן גמליאל שאם 13
 22 כתב רבי פטור - מוקד לרבי לא היינו מיתנין 24
 23 בשבתו כגופין דמתנין דפטור, דאיכא 25
 24 למימר דמיירי בשגנת שבתו חזון מלאכות, 15
 25 ולכן פטור - בימים שביעתיים היא ידיעה 16
 26 לחלק. דאף על גב דרבי גמליאל קאמר אין 17
 27 ידיעה לחצי שיעור, ולמאן ידיעה כי היא 18
 28 מתקלה, דאיכא לחלק כיון ידיעה ליה 19
 29 שביעתיים, ובימים שביעתיים מודה ראינה 20
 30 ממשפחה. לכך צריך להביא טעם אחר, שזון 21
 31 שבת אי השיבות לשבתו לחיות כגופין 22
 32 משגנת שבת.

33 ותניא אחריתי כי - הא דתניא פטור - 22
 34 ברוך שבת ושגנת מלאכות, רכיון דשבתות 23
 35 כגופין דשבת וזון שבת ושגנת מלאכות 24
 36 (רכיון דשבתות כגופין דמיין) הוה ליה 25
 37 כעושה שני חצאי מלאכות שאנין דמותו וזו 26
 38 לזו בהעלם אחת, פשטור מכולם. 27
 39 ר"ן

28 רבי עקיבא סבירא ליה דכגופין דמיין, וכי צמי מצינה - שגנת שבת חזון מלאכות
 29 הוא דבְּעֵי מִצִּינָה דִּימִים שְׁבִיעִיתִים אי היין ידיעה לחלק. ופשט ליה: ימים שְׁבִיעִיתִים
 30 היין ידיעה לחלק, וקביל מצינה; ופשט ליה דולדי מלאכות כמלאכות דמיין, ולא קביל
 31 מצינה. אמר רב תסרא: מנא אמנא לה? דתניא: הכותב שתי אותיות בהעלם אחת
 32 - חייב, בשתי העלמות - רבן גמליאל מחייב, ותקמים פטורין; ומודה רבן גמליאל
 33 שאם כתב אות אחת בשבת זו ואות אחת בשבת אחרת - פטור. ותניא אחריתי:
 34 הכותב שתי אותיות בשתי שבתות, אחד בשבת זו ואחד בשבת זו - רבן גמליאל
 35 מחייב, ותקמים פטורין. קא סלקא דעתך דרבן גמליאל כרבי עקיבא סבירא ליה;
 36 בשלמא לרדי אמנא: וזון שבת ושגנת מלאכות אפילו רבי עקיבא אומר דשבתות
 37 כגופין דמיין, הא דתניא פטור - בודון שבת ושגנת מלאכות, דשבתות כגופין דמיין,
 38 והא

מסתברא - מנא מתנין דאמרין לקמן. השוכח עיקר שבת - ודסבר לו נכתבה
 שבת בתורה. ודיני העלם זה זה בידו, שגנת שבת ושגנת מלאכות. האמת אחת
 - על כולן, (והראי) שגנה היא. והרמז ליכא למימר ימים שביעתיים היין ידיעה -
 דהא לא ידע לעולם עיקר שבת ער שגנתו. היודע עיקר שבת - שידע שאבני אבני
 שגנת מלאכות אסורות בשבת, אבל איני

1 יודע שהיום שבת - ודיני שגנת שבת חזון
 2 מלאכות. ועשה מלאכות חסרה בשבתות
 3 הרבה, וזון לזו בנימים חסרה. חיוב על
 4 כל שבת ושבת - והטאת אחת, משום דימים
 5 שביעתיים היין ידיעה לענן שגנת שבת.
 6 ואינו חיוב על כל מלאכה ומלאכה של כל
 7 שבת ושבת - דהא שגנת שבת חזון
 8 מלאכות הדיני ידנה שואד אחת. אבל
 9 כגופין דמיין ליכא למימר (פשטו מינה)
 10 דנמטא ומשום יחיוב חזון על שבת, ליה
 11 כדדוך מספא קריקא ואול דלית ליה להאי
 12 טנא דמיים כגופין דמיין, ודיעה אירשא -
 13 מנא דביעם שביעתיים היין ידיעה לחלק.
 14 היודע שהוא שבת ועשה מלאכות (הרבה)
 15 בשבתות הרבה - ואותן עשעה בזו עשה
 16 בזו, דשגנ במלאכות הרבה, כסבור מלאכה זו
 17 מותרת - חיוב על כל מלאכה ומלאכה על
 18 שבת (ראשון). הדיני ידנה שואד אחת -
 19 וזון שגנת מלאכות. ואילו חיוב על כל
 20 מלאכה ומלאכה על כל שבת ושבת לא
 21 קתי - ברך סיפא רבן וזון שבת ושגנת
 22 מלאכות, דכיון דאתון עצפן עשעה בזו עשה
 23 בזו ובהעלם אחת, אלמא שבתו לאו כגופין
 24 דמיין, ודזה ליה עושה מלאכה אחת כמה
 25 פעמים בהעלם אחת, ואינו חיוב אלא אחת.
 26 מעין מלאכה אחת אינו חיוב אלא אחת -
 27 דכיון דאב אחד לכולן, ושפטו מנא -
 28 ממציעתא: שגנת שבת חזון מלאכות פשיטא
 29 ליה לרבי עקיבא דימים שביעתיים היין
 30 ידיעה, דמתנין חיוב על כל שבת ושבת
 31 ותרתייהו לא קביל מינה - מולא קתי חיוב
 32 על כל אב מלאכה של כל שבת. ולדי
 33 מלאכות נמי לא קביל מינה, כדקתי סיפא:
 34 רבי אליעזר לא מחייב אלא חזא. ועד, דמאי
 35 כגופין דמיין - מולא קתי על כל מלאכה
 36 על כל שבת. וקביל מינה - דמתניא
 37 מציעתא: חיוב על כל שבת ושבת, והבי
 38 קאמר סיפא דמתנין: בהמה כשבת, חזון
 39 כגופין כזה כן זה. ולא קביל מינה -
 40 דמתניא סיפא: מעין מלאכה אחת כי, כן
 41 אבי ורבה איכא פלוגתא אלביא דרבי
 42 אליעזר ברוך שבת ושגנת מלאכות, דלרבה
 43 מחייב ליה רבי אליעזר תרתי, ולבאי אפילו
 44 רבי אליעזר לא מחייב אלא חזא. ועד, דמאי
 45 דקאמר רבה דמביעאי ליה לרבי עקיבא -
 46 לקמי אבי דפשיטא ליה, אבל חזויהו מודו
 47 דרבי עקיבא שבתות לאו כגופין דמיין, ובי
 48 שגנת שבת אית ליה ימים שביעתיים היין
 49 שגנת שבתות, רב תסרא אמר וזון שבת ושגנת מלאכות אפילו רבי עקיבא סבירא ליה
 50 כי - וחיוב על כל מלאכה ומלאכה של כל שבת ושבת קאמר. אף על גב דאתה עשעה בזו עשה בזה, ובהעלם אחת - אפילו הכי חיוב, דשבתות כגופין דמיין, משום הכי
 51 קתי "בשבתות הרבה" וקביל מינה - כדקתי (טעמא כי) מציעתא: היודע עיקר שבת כי, ולא קביל מינה - כדקתי סיפא: מעין מלאכה אחת כי, מנא לן - דאית ליה
 52 לרבי עקיבא שבתות כגופין דמיין? רבן גמליאל מחייב, רבן גמליאל כרבי עקיבא שבתות כגופין דמיין? רבן גמליאל כרבי עקיבא סבירא ליה - כדכופשי לקמן, וליכא למימר דרבי אליעזר סבירא ליה, דמתנין: ומודה. והא דתני פטור ברוך שבת ושבת מלאכות - רכיון דשבתות כגופין
 53 דמיין, רבי וזון שבת ושגנת מלאכות הוה ליה כעושה שני חצאי מלאכות שאנין דמותו זו לזו בהעלם אחת, שפטור מכולם.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

אין דיעה לחצי שיעור. לא כהדא ולא כהדא - בשגנת מלאכות לא מוקמת לה - דהא אמר לעיל לרבי עקיבא לאו בגופין דמיין, ומצטרפין. ובשגנת שבת נמי לא, דאי נמי אמרין נימס שבטעמייהו חזין דיעה לחלק - הא שמעוין ליה לרבן גמליאל לעיל דאין דיעה לחצי שיעור. דקתני בשתי העלמות רבן גמליאל מחייבי א' אמרת בשלמא כרבי עקיבא כשריא ליה - דאתי על לרבי עקיבא נמי שבתות כגופין דמיין, והא דקתני "מורה" - לרבי עקיבא הוא דמורה - היינו דפלגי בהכותב אות אחת בשבת זו ואת אחת בשבת זו בשגנת שבת ודון מלאכות.

רבן גמליאל מחייב בארץ ברייתא דאין דיעה ימים שבתות מועלת לחצי שיעור. ורבי עקיבא ביהוינו במכוס דפטיר, כבר נש דיעה. אלא אי אמרת כרבי אליעזר סביא ליה - בשגנת מלאכות ודון שבת, דהאי דקתני ומורה - לרבי אליעזר קאמר, על כרחיך מכלל דפלגי במעטק. רבי אליעזר מחייב - דהאי בשגנת שבת קאמר. ומשום הכי קתני דאין דיעה לחצי שיעור. דאי בשגנת שבת ודון מלאכות - הא כולי עלמא מודו לרבי אליעזר שבתות כגופין דמיין. ופטור. אלא באחת על הארצי - פלגי רבן גמליאל ורבי אליעזר, דהכי קאמר: מודה רבן גמליאל לרבי אליעזר ככותב אות אחת כי ודון שבת ושגנת מלאכה שהוא פטור. ודשבתות כגופין דמיין. ואף על גב דפלגי עלליה באחת על הארצי, ודחת מחייב רבן גמליאל אף על גב דדמי להאי דכותב חצי שיעור בשבת נש ומשלם לשיעור הארשון. ואורגו נמי חצי שיעור על הארצי - אפילו הכי מחייב רבן גמליאל. דהכא היינו טעמא, ושבתות כגופין דמיין ולא מצטרפין. דדמי כרוש חצי שיעור ודון חצי שיעור. אבל באורי, ומצטרפיהו ביה כתיבי נגד שיעור דהרב - חשיב יתי: חוט שארד זה אנוב כל כהנר. ואף על גב דהנא קמא דרבן גמליאל דפלגי עלליה באין דיעה לחצי שיעור לאו רבי אליעזר הוא - אפילו הכי דאי "ומורה" דקתני אוריבי אליעזר קאי, ואפלוגא דאחת על הארצי. דהא דקתני ליה הכא נש והעלמות - אידי דאמרי ככותב לחצאנא, הא רבי אליעזר נמי ודחינו מחייב אמר רבא -

לעולם "ומורה" דקתני - לרבי אליעזר מודה, ואדון פלוגא קאי, ופלגי בדחא. כשתי העלמות פטור - ויש דיעה לחצי שיעור. לשתי רשויות - ושתיקו רשות הרבים - פטור, ורשויות מחולקות, ברייתא דלעיל מודה רבן גמליאל לרבי אליעזר שבתות כגופין דמיין, ומהללן לכתיבת שתי אותיות מלחק. אבל חלק עליה, ורשויות לא מחולקות. היינו דקאמר ליה ומה נדה - ונדה אתה תבי דיעת נימס שבטעמייהו כדמרש לקמן. אלא לרבא - דאמר דגופין בעא מניה - מאי פשטי ליה מנהיה בנדה מאי חילוק גופין איבא: תני נדוה - מה נדוה שאין כותב תוצאות הרבה, האב על חוט ששים נדוה ידית על כל אחת ואחת כ"ו, האב נדוה. ונדהו. שבתות לא כל שכן שדן גופין? שמואל תני נדה - ודסביא ליה כרב חסדיא. קמנת דעלימא - אנשיה הרבה הבאין על קטנת הרבה בנדוה. אל כ"י תנא - דהאי תנא סבר דהו מביעא ליה, ושבת פשטא ליה. חייב על כל אחת ואחת - אם עשה חוטש אבות מלאכות בהעלם אחד. על הכתמה, ביאות הרבה על אחת. בהמה - מביעא ליה בנדוה.

מדידתה.

ספק אכל כר - ומיירי בשעה שאכל היה סבור שהוא שונן, דאי ידע שהוא

ספק זכה, דהכי מתייר קרנן, הא לא שב מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

והא דתניא חייב בשגנת שבת ודון מלאכות - דאי נמי סביא לן ימים שבטעמייהו דיעה חן - הבא ליכא למימר דמהו חילוק שבתות לחלק שלא יצטרפו. דקסבר אין דיעה לחצי שיעור. לא כהדא ולא כהדא - בשגנת מלאכות לא מוקמת לה - דהא אמר לעיל לרבי עקיבא לאו בגופין דמיין, ומצטרפין. ובשגנת שבת נמי לא, דאי נמי אמרין נימס שבטעמייהו חזין דיעה לחלק - הא שמעוין ליה לרבן גמליאל לעיל דאין דיעה לחצי שיעור. דקתני בשתי העלמות רבן גמליאל מחייבי א' אמרת בשלמא כרבי עקיבא כשריא ליה - דאתי על לרבי עקיבא נמי שבתות כגופין דמיין, והא דקתני "ומורה" - לרבי עקיבא הוא דמורה - היינו דפלגי בהכותב אות אחת בשבת זו ואת אחת בשבת זו בשגנת שבת ודון מלאכות.

רבן גמליאל מחייב בארץ ברייתא דאין דיעה ימים שבתות מועלת לחצי שיעור. ורבי עקיבא ביהוינו במכוס דפטיר, כבר נש דיעה. אלא אי אמרת כרבי אליעזר סביא ליה - בשגנת מלאכות ודון שבת, דהאי דקתני ומורה - לרבי אליעזר קאמר, על כרחיך מכלל דפלגי במעטק. רבי אליעזר מחייב - דהאי בשגנת שבת קאמר. ומשום הכי קתני דאין דיעה לחצי שיעור. דאי בשגנת שבת ודון מלאכות - הא כולי עלמא מודו לרבי אליעזר שבתות כגופין דמיין. ופטור. אלא באחת על הארצי - פלגי רבן גמליאל ורבי אליעזר, דהכי קאמר: מודה רבן גמליאל לרבי אליעזר ככותב אות אחת כי ודון שבת ושגנת מלאכה שהוא פטור. ודשבתות כגופין דמיין. ואף על גב דפלגי עלליה באחת על הארצי, ודחת מחייב רבן גמליאל אף על גב דדמי להאי דכותב חצי שיעור בשבת נש ומשלם לשיעור הארשון. ואורגו נמי חצי שיעור על הארצי - אפילו הכי מחייב רבן גמליאל. דהכא היינו טעמא, ושבתות כגופין דמיין ולא מצטרפין. דדמי כרוש חצי שיעור ודון חצי שיעור. אבל באורי, ומצטרפיהו ביה כתיבי נגד שיעור דהרב - חשיב יתי: חוט שארד זה אנוב כל כהנר. ואף על גב דהנא קמא דרבן גמליאל דפלגי עלליה באין דיעה לחצי שיעור לאו רבי אליעזר הוא - אפילו הכי דאי "ומורה" דקתני אוריבי אליעזר קאי, ואפלוגא דאחת על הארצי. דהא דקתני ליה הכא נש והעלמות - אידי דאמרי ככותב לחצאנא, הא רבי אליעזר נמי ודחינו מחייב אמר רבא -

לעולם "ומורה" דקתני - לרבי אליעזר מודה, ואדון פלוגא קאי, ופלגי בדחא. כשתי העלמות פטור - ויש דיעה לחצי שיעור. לשתי רשויות - ושתיקו רשות הרבים - פטור, ורשויות מחולקות, ברייתא דלעיל מודה רבן גמליאל לרבי אליעזר שבתות כגופין דמיין, ומהללן לכתיבת שתי אותיות מלחק. אבל חלק עליה, ורשויות לא מחולקות. היינו דקאמר ליה ומה נדה - ונדה אתה תבי דיעת נימס שבטעמייהו כדמרש לקמן. אלא לרבא - דאמר דגופין בעא מניה - מאי פשטי ליה מנהיה בנדה מאי חילוק גופין איבא: תני נדוה - מה נדוה שאין כותב תוצאות הרבה, האב על חוט ששים נדוה ידית על כל אחת ואחת כ"ו, האב נדוה. ונדהו. שבתות לא כל שכן שדן גופין? שמואל תני נדה - ודסביא ליה כרב חסדיא. קמנת דעלימא - אנשיה הרבה הבאין על קטנת הרבה בנדוה. אל כ"י תנא - דהאי תנא סבר דהו מביעא ליה, ושבת פשטא ליה. חייב על כל אחת ואחת - אם עשה חוטש אבות מלאכות בהעלם אחד. על הכתמה, ביאות הרבה על אחת. בהמה - מביעא ליה בנדוה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

והא דתניא חייב בשגנת שבת ודון מלאכות - דאי נמי סביא לן ימים שבטעמייהו דיעה חן - הבא ליכא למימר דמהו חילוק שבתות לחלק שלא יצטרפו. דקסבר אין דיעה לחצי שיעור. לא כהדא ולא כהדא - בשגנת מלאכות לא מוקמת לה - דהא אמר לעיל לרבי עקיבא לאו בגופין דמיין, ומצטרפין. ובשגנת שבת נמי לא, דאי נמי אמרין נימס שבטעמייהו חזין דיעה לחלק - הא שמעוין ליה לרבן גמליאל לעיל דאין דיעה לחצי שיעור. דקתני בשתי העלמות רבן גמליאל מחייבי א' אמרת בשלמא כרבי עקיבא כשריא ליה - דאתי על לרבי עקיבא נמי שבתות כגופין דמיין, והא דקתני "ומורה" - לרבי עקיבא הוא דמורה - היינו דפלגי בהכותב אות אחת בשבת זו ואת אחת בשבת זו בשגנת שבת ודון מלאכות.

רבן גמליאל מחייב בארץ ברייתא דאין דיעה ימים שבתות מועלת לחצי שיעור. ורבי עקיבא ביהוינו במכוס דפטיר, כבר נש דיעה. אלא אי אמרת כרבי אליעזר סביא ליה - בשגנת מלאכות ודון שבת, דהאי דקתני ומורה - לרבי אליעזר קאמר, על כרחיך מכלל דפלגי במעטק. רבי אליעזר מחייב - דהאי בשגנת שבת קאמר. ומשום הכי קתני דאין דיעה לחצי שיעור. דאי בשגנת שבת ודון מלאכות - הא כולי עלמא מודו לרבי אליעזר שבתות כגופין דמיין. ופטור. אלא באחת על הארצי - פלגי רבן גמליאל ורבי אליעזר, דהכי קאמר: מודה רבן גמליאל לרבי אליעזר ככותב אות אחת כי ודון שבת ושגנת מלאכה שהוא פטור. ודשבתות כגופין דמיין. ואף על גב דפלגי עלליה באחת על הארצי, ודחת מחייב רבן גמליאל אף על גב דדמי להאי דכותב חצי שיעור בשבת נש ומשלם לשיעור הארשון. ואורגו נמי חצי שיעור על הארצי - אפילו הכי מחייב רבן גמליאל. דהכא היינו טעמא, ושבתות כגופין דמיין ולא מצטרפין. דדמי כרוש חצי שיעור ודון חצי שיעור. אבל באורי, ומצטרפיהו ביה כתיבי נגד שיעור דהרב - חשיב יתי: חוט שארד זה אנוב כל כהנר. ואף על גב דהנא קמא דרבן גמליאל דפלגי עלליה באין דיעה לחצי שיעור לאו רבי אליעזר הוא - אפילו הכי דאי "ומורה" דקתני אוריבי אליעזר קאי, ואפלוגא דאחת על הארצי. דהא דקתני ליה הכא נש והעלמות - אידי דאמרי ככותב לחצאנא, הא רבי אליעזר נמי ודחינו מחייב אמר רבא -

לעולם "ומורה" דקתני - לרבי אליעזר מודה, ואדון פלוגא קאי, ופלגי בדחא. כשתי העלמות פטור - ויש דיעה לחצי שיעור. לשתי רשויות - ושתיקו רשות הרבים - פטור, ורשויות מחולקות, ברייתא דלעיל מודה רבן גמליאל לרבי אליעזר שבתות כגופין דמיין, ומהללן לכתיבת שתי אותיות מלחק. אבל חלק עליה, ורשויות לא מחולקות. היינו דקאמר ליה ומה נדה - ונדה אתה תבי דיעת נימס שבטעמייהו כדמרש לקמן. אלא לרבא - דאמר דגופין בעא מניה - מאי פשטי ליה מנהיה בנדה מאי חילוק גופין איבא: תני נדוה - מה נדוה שאין כותב תוצאות הרבה, האב על חוט ששים נדוה ידית על כל אחת ואחת כ"ו, האב נדוה. ונדהו. שבתות לא כל שכן שדן גופין? שמואל תני נדה - ודסביא ליה כרב חסדיא. קמנת דעלימא - אנשיה הרבה הבאין על קטנת הרבה בנדוה. אל כ"י תנא - דהאי תנא סבר דהו מביעא ליה, ושבת פשטא ליה. חייב על כל אחת ואחת - אם עשה חוטש אבות מלאכות בהעלם אחד. על הכתמה, ביאות הרבה על אחת. בהמה - מביעא ליה בנדוה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

מדידתה.

הדרן עלך אמרו לו

ספק אכל חלב ספק לא אכל, ואפילו אכל - ספק יש בו פשעוור וספק

אין ספק אכל חלב - מפרש בגמרא, מר אמר: ותיבא אחת, ומר אמר: שתי תיבות. ואפילו אכל - כגון שסבור ששני הוא, וארר כך נרדע לו שהוא אכל חלב, אבל ספק יש בו כבוד ספק אין בו.

אבל

מדיספא בשתי חתיכות ירשא נמי בשתי חתיכות - והדיא נמי אפילו אבל ספק יש בו כשיעור בו - כמו כן צריך לומר דמירי שיש שתי חתיכות לפניו ובשתייהן כשיעור. וכך צריך לומר על ברוך, שהרי אמרין לקמן איכא בנייהו כוית ומנחה - ולקמן דאמר איקבע איסורא - ליכא, אם כן שמע מינה דיש שתי חתיכות, ונכל מקום האי זית אבל, אפילו אכל

1 איו אוכל - ומביא אשמ תלוי. אבל אם כשעת אכילה היתה לו ספק, הודיך ואכלה מספק - מודי הוא. ופסור. **שנ** באחת מן - סבירו זו היא אשתו, ואחר כך נסתפק איוזו היתה - מביא אשמ תלוי. אם נודע לו שאחוזתו היתה - עם כל חטאת. **תלוי על** לא הודע שלוקן - כגון אבל שתי חתיכות. **אין בו; שומן וחלב לפניו, ואכל אחד מהן ואינו יודע איזה מהן אכל; אשתו ואחוזתו עמו בבית, שנגב באחת מהן ואינו יודע באיזו מהן שנגב; שבת ויום חול, ועשה מלאכה באחד מהן ואינו יודע באיזו מהן עשה - מביא אשמ תלוי, כשם שאם אבל חלב וחלב בהעלם אחת אינו חייב אלא הפאת אחת, כן על לא הודע שלוקן - אינו מביא אלא אשמ תלוי אחד; עם לה היתה ידעיה בניתים, כשם שהוא מביא הפאת על כל אחת ואחת - כך מביא אשמ תלוי על כל אחת ואחת; כשם שאכל חלב ודם ופגול ונותר בהעלם אחת - חייב על כל אחת ואחת, כך על לא הודע שלוקן - מביא אשמ תלוי על כל אחת ואחת. **גמרא** איתמר, רב אסי אמר: התיבה אחת שנינו ספק של חלב ששל שומן, היא רב רב אמר: התיבה משתי חתיכות שנינו, במאי קא מפליגי? רב אסי סבר: יש אם למסורת, 'מצוות' פתיב; והיא רב רב אמר: יש אם למקרא, 'מצוות' קרינו. איתביה רב רב הונא ארבי אסי, ואמר לה חייב רב רב אסי: חלב ושומן לפניו ואכל אחת מהן; מאי לאו מדיספא שתי חתיכות - רישא נמי שתי חתיכות? אמר להו רב: לא תיולא בתר אפאכא, דכולל לשניו אמר רב: כיון שפיא - בשתי חתיכות, רישא - בהתיבה אחת. אי הכי, יש לומר: התיבה אחת מתיב, שתי חתיכות צריכא למימרי? זו ואין צורך למימרי זו. ולחייב רב דאמר: מדיספא בשתי חתיכות - רישא נמי בשתי חתיכות, מיתאמרי תרתי למה ליה? - פרושי שתי מפרשי: ספק פהיל ספק לא אכל חלב - מביא אשמ תלוי, כיצד? כגון שהיה חלב ושומן לפניו. אמר רב יהודה אמר רב: היו לפניו שתי חתיכות, אחת של שומן ואחת של חלב, אכל אחת מהן ואינו יודע איזו מהן אכל - חייב; התיבה אחת, ספק של חלב ספק של שומן ואכלה - פסור. אמר רבא: מאי טעמא דרב? דאמר קרא: 'ועשה אחת מקל מצוות ה' כשנגדה' - עד שלשנגוד בשתיים, 'מצוות' פתיב, 'מצוות' קרינו. איתביה אביי, רבי אליעזר אמר:**

1 וטני עלה וחיבים באשמ תלוי - וקשה
2 שהרי הוא משמע דברייחא מפרשא
3 למתניתין, ודאי פריב 'כל הדי' (נדה יב) לא
4 שמעע הכי, דאמר על מתניתין ופסורין מן
5 הקרבן, תנא: וחיבים באשמ תלוי. ותנא דין
6 סבר בעינן התיבה אחת וחתיכותו וזו קעת
7 קשה. אמאי לא קאמר מהא (הוריות תב)
8 ונביאין אשמ תלוי על עשה ועל לא תעשה
9 שבנדה וקמ על גב דליכא שתי חתיכות
10 איתביה

34 בו, חייבין עליו אשמ תלוי! אמר לו, רבי אליעזר סבר: רב רב אסי אמר: ספק בן שבעה לא אחרון או בן שבעה לא אחרון - יוציא והולך בשר, והיבי באשמ תלוי - הא מני? רבי אליעזר היא. איתביה: ומנא על שלו - ממיאין וחיבין בהקרבן על שלשה איתום - ממיאין וחיבין בהקרבן, ומנא על שלשה לאחר זמן - ממיאין מספק ומפסורין מן הקרבן, ותני עלה: חייב משום אשמ תלוי? - הא מני? רבי אליעזר היא. אמר רבי תיבא אמר רב: היו לפניו שתי חתיכות, אחת של חלב ואחת של שומן, ואכל אחת מהן ואינו יודע איזה מהן אכל - חייב; התיבה ספק של שומן ספק של חלב, ואכלה - פסור. אמר רבי זורא: מאי טעמא דרב? דאמר קרא: 'שתי חתיכות - אפשר לברר איסורו, ואתיבה אחת - אי אפשר לברר איסורו. מאי איכא בין טעמא דרבא לטעמא דרבי זורא? איכא בנייהו מות ומתניה, לרבא - ליכא 'מצוות' ופסור, לרבי זורא - אפשר לברר איסורו. איתביה רבי רמייה לרבי זורא, רבי אליעזר אמר: בו, חייבין על חלביו אשמ תלוי! אמר ליה: רבי אליעזר סבר לא בעינן לברר איסורו. איתביה:

1 אבל אחר מן - וכסבר שמון הוא, ואחר כך נודע שהאחד היה חלב, והוא לא ידע איוזו אבל - ומביא אשמ תלוי. אבל אם כשעת אכילה היתה לו ספק, הודיך ואכלה מספק - מודי הוא. ופסור. **שנ** באחת מן - סבירו זו היא אשתו, ואחר כך נסתפק איוזו היתה - מביא אשמ תלוי. אם נודע לו שאחוזתו היתה - עם כל חטאת. **תלוי על** לא הודע שלוקן - כגון אבל שתי חתיכות. **אין בו; שומן וחלב לפניו, ואכל אחד מהן ואינו יודע איזה מהן אכל; אשתו ואחוזתו עמו בבית, שנגב באחת מהן ואינו יודע באיזו מהן עשה - מביא אשמ תלוי, כשם שאם אבל חלב וחלב בהעלם אחת אינו חייב אלא הפאת אחת, כן על לא הודע שלוקן - אינו מביא אלא אשמ תלוי אחד; עם לה היתה ידעיה בניתים, כשם שהוא מביא הפאת על כל אחת ואחת - כך מביא אשמ תלוי על כל אחת ואחת; כשם שאכל חלב ודם ופגול ונותר בהעלם אחת - חייב על כל אחת ואחת, כך על לא הודע שלוקן - מביא אשמ תלוי על כל אחת ואחת. **גמרא** איתמר, רב אסי אמר: התיבה אחת שנינו ספק של חלב ששל שומן, היא רב רב אמר: התיבה משתי חתיכות שנינו, במאי קא מפליגי? רב אסי סבר: יש אם למסורת, 'מצוות' פתיב; והיא רב רב אמר: יש אם למקרא, 'מצוות' קרינו. איתביה רב רב הונא ארבי אסי, ואמר לה חייב רב רב אסי: חלב ושומן לפניו ואכל אחת מהן; מאי לאו מדיספא שתי חתיכות - רישא נמי שתי חתיכות? אמר להו רב: לא תיולא בתר אפאכא, דכולל לשניו אמר רב: כיון שפיא - בשתי חתיכות, רישא - בהתיבה אחת. אי הכי, יש לומר: התיבה אחת מתיב, שתי חתיכות צריכא למימרי? זו ואין צורך למימרי זו. ולחייב רב דאמר: מדיספא בשתי חתיכות - רישא נמי בשתי חתיכות, מיתאמרי תרתי למה ליה? - פרושי שתי מפרשי: ספק פהיל ספק לא אכל חלב - מביא אשמ תלוי, כיצד? כגון שהיה חלב ושומן לפניו. אמר רב יהודה אמר רב: היו לפניו שתי חתיכות, אחת של שומן ואחת של חלב, אכל אחת מהן ואינו יודע איזו מהן אכל - חייב; התיבה אחת, ספק של חלב ספק של שומן ואכלה - פסור. אמר רבא: מאי טעמא דרב? דאמר קרא: 'ועשה אחת מקל מצוות ה' כשנגדה' - עד שלשנגוד בשתיים, 'מצוות' פתיב, 'מצוות' קרינו. איתביה אביי, רבי אליעזר אמר:**

1 איוזו אבל - ומביא אשמ תלוי. אבל אם כשעת אכילה היתה לו ספק, הודיך ואכלה מספק - מודי הוא. ופסור. **שנ** באחת מן - סבירו זו היא אשתו, ואחר כך נסתפק איוזו היתה - מביא אשמ תלוי. אם נודע לו שאחוזתו היתה - עם כל חטאת. **תלוי על** לא הודע שלוקן - כגון אבל שתי חתיכות. **אין בו; שומן וחלב לפניו, ואכל אחד מהן ואינו יודע איזה מהן אכל; אשתו ואחוזתו עמו בבית, שנגב באחת מהן ואינו יודע באיזו מהן עשה - מביא אשמ תלוי, כשם שאם אבל חלב וחלב בהעלם אחת אינו חייב אלא הפאת אחת, כן על לא הודע שלוקן - אינו מביא אלא אשמ תלוי אחד; עם לה היתה ידעיה בניתים, כשם שהוא מביא הפאת על כל אחת ואחת - כך מביא אשמ תלוי על כל אחת ואחת; כשם שאכל חלב ודם ופגול ונותר בהעלם אחת - חייב על כל אחת ואחת, כך על לא הודע שלוקן - מביא אשמ תלוי על כל אחת ואחת. **גמרא** איתמר, רב אסי אמר: התיבה אחת שנינו ספק של חלב ששל שומן, היא רב רב אמר: התיבה משתי חתיכות שנינו, במאי קא מפליגי? רב אסי סבר: יש אם למסורת, 'מצוות' פתיב; והיא רב רב אמר: יש אם למקרא, 'מצוות' קרינו. איתביה רב רב הונא ארבי אסי, ואמר לה חייב רב רב אסי: חלב ושומן לפניו ואכל אחת מהן; מאי לאו מדיספא שתי חתיכות - רישא נמי שתי חתיכות? אמר להו רב: לא תיולא בתר אפאכא, דכולל לשניו אמר רב: כיון שפיא - בשתי חתיכות, רישא - בהתיבה אחת. אי הכי, יש לומר: התיבה אחת מתיב, שתי חתיכות צריכא למימרי? זו ואין צורך למימרי זו. ולחייב רב דאמר: מדיספא בשתי חתיכות - רישא נמי בשתי חתיכות, מיתאמרי תרתי למה ליה? - פרושי שתי מפרשי: ספק פהיל ספק לא אכל חלב - מביא אשמ תלוי, כיצד? כגון שהיה חלב ושומן לפניו. אמר רב יהודה אמר רב: היו לפניו שתי חתיכות, אחת של שומן ואחת של חלב, אכל אחת מהן ואינו יודע איזו מהן אכל - חייב; התיבה אחת, ספק של חלב ספק של שומן ואכלה - פסור. אמר רבא: מאי טעמא דרב? דאמר קרא: 'ועשה אחת מקל מצוות ה' כשנגדה' - עד שלשנגוד בשתיים, 'מצוות' פתיב, 'מצוות' קרינו. איתביה אביי, רבי אליעזר אמר:**

1 וטני עלה וחיבים באשמ תלוי - וקשה
2 שהרי הוא משמע דברייחא מפרשא
3 למתניתין, ודאי פריב 'כל הדי' (נדה יב) לא
4 שמעע הכי, דאמר על מתניתין ופסורין מן
5 הקרבן, תנא: וחיבים באשמ תלוי. ותנא דין
6 סבר בעינן התיבה אחת וחתיכותו וזו קעת
7 קשה. אמאי לא קאמר מהא (הוריות תב)
8 ונביאין אשמ תלוי על עשה ועל לא תעשה
9 שבנדה וקמ על גב דליכא שתי חתיכות
10 איתביה

34 בו, חייבין עליו אשמ תלוי! אמר לו, רבי אליעזר סבר: רב רב אסי אמר: ספק בן שבעה לא אחרון או בן שבעה לא אחרון - יוציא והולך בשר, והיבי באשמ תלוי - הא מני? רבי אליעזר היא. איתביה: ומנא על שלו - ממיאין וחיבין בהקרבן על שלשה איתום - ממיאין וחיבין בהקרבן, ומנא על שלשה לאחר זמן - ממיאין מספק ומפסורין מן הקרבן, ותני עלה: חייב משום אשמ תלוי? - הא מני? רבי אליעזר היא. אמר רבי תיבא אמר רב: היו לפניו שתי חתיכות, אחת של חלב ואחת של שומן, ואכל אחת מהן ואינו יודע איזה מהן אכל - חייב; התיבה ספק של שומן ספק של חלב, ואכלה - פסור. אמר רבי זורא: מאי טעמא דרב? דאמר קרא: 'שתי חתיכות - אפשר לברר איסורו, ואתיבה אחת - אי אפשר לברר איסורו. מאי איכא בין טעמא דרבא לטעמא דרבי זורא? איכא בנייהו מות ומתניה, לרבא - ליכא 'מצוות' ופסור, לרבי זורא - אפשר לברר איסורו. איתביה רבי רמייה לרבי זורא, רבי אליעזר אמר: בו, חייבין על חלביו אשמ תלוי! אמר ליה: רבי אליעזר סבר לא בעינן לברר איסורו. איתביה:

רבי אמי שאל לרבי סימון: שמעתי שמומנין זקנים בחוץ לארץ? אמר ליה: שמעתי שאין מומנין זקנים בהוצה לארץ.

אמר רבי לוי: ולא מקרא מלא הוא (יחזקאל ח) **"בן אדם בית ישראל יושבים על אדמתם"**. הא כל ישיבה שלף לא יהא אלא על אדמתה.

רבנן דקיסרין אמרין: מומנין זקנים בחוץ לארץ על מנת לחזור.

רבי יצחק בר נחמן תוה בעזה, ומנוניה על מנת לחזור. רבי זמינא תוה בצור, ומנוניה על מנת לחזור.

אוף רבי יונה תוה בפיתקא ולא קביל עליו מתמניה, אמר עד זמן דמיתמני רבי זמינא רביה. אמר רבי חמא: יהודה בן מיטם תוה ברומי ומנוניה על מנת דחזור.

שמעון בר ווא תוה בדמסקום, איתמנון דקיקין מיניה והוא לא

[דף י"ב ע"א]

איתמני.

שמעון בר ווא תוה בקי במרגליתא בכל מילה ולא תוה ליה עיגול מיכליה, ותוה רבי יוחנן קרי עלוי (קהלת ט, יא) **וְגַם לֹא לְחַכְמִים לֶחֶם**. אמר, כל מי שאינו מכיר מעשיו של אברהם, יכיר מעשה אבותיו של זה.

שמעון בר ווא תוה בדמסקום, ושלח ליה רבי אבהו דא איגרא ויהב ליה מן סיבתיה בגוה בגין אילין סבתא קום אתהלף לארעא דישראל. מי יגלה עפר מעיניך רבי יוחנן, אבהו ריגלותיה איתמני. שמעון דמעפריא לא איתמני.

הלכה ד' מתני' החליל מכה לפניהם עד שהן מועיין להר הבית. הגיעו להר הבית, אפלו אגריפס הפלך נוסל הפל על כתפו ונכנס, עד שהוא מגיע לעזרה, ודברו הלזים בשיר (תהלים ל, ה) **אָרוּמְמָךְ ייַּ בִּי דְלִיתָנִי וְלֹא שִׁמַּחַת אִבִּי לִי**.

הגוזלות שעל גבי הפלים, היו עולות, ומה שבידם, נותנין לכהנים.

עודנו הפל על כתפו, קורא מהגדתי היום ליי אלהיך, עד שהוא גומר כל הפרשה. רבי יהודה: אמר עד ארמי אבד אבי. הגיע לארמי אבד אבי, מוריד את הפל מן כתפו ואוחזו בשפתותיו, וכהן מניח את ידו תחתיו ומניפו, מארמי אבד אבי עד שהוא קורא את כל הפרשה, ומניחו בצד המזבח והשתתחה ויצא.

בראשונה, כל מי שהוא יודע לקרות – קורא, וכל מי שאינו יודע לקרות – מקריין לפניו. נמנעו מלהביא. התקינו שיהו מקריין את מי שהוא יודע ואת מי שאינו יודע.

העשירים מביאין בכוריהם בקלות של כסף ושל זהב, והעניים מביאין אותן בסלי נצרים של ערבה קלופים. והפלים והבכורים ניתנין לכהנים.

גמרא רב הונא אמר: ביני מתניתא, ולקח הכהן הטנא מידד, ואחר כך ודברו הלויים בשיר. אית תניי תניי מקלק, כדי לסמוך מתנה למתנה.

תני רבי יוסי: לא היו נותנין את הגוזלות על גבי הפלין שלא ינבלו הכיבורין, אלא תולא אותן חוץ לפלים.

תני חד סב קומי רבי זעירא: חוזר להגדתי היום. וכי יש אדם מוגיד וחוזר ומגיד? קיימונה כבר הגדתי.

רבי הונא בעי: הנחה מהו שתתיר למהוקריי זמן? אמר רבי מתנדיה, הדיא דתימר בשחור ונטלן, אכל אם היו במקומן – בהניחן הן.

רבי יונה בעי: הניחן פליחה. תניא, מניחן בקרן דרומית מערבית לפני ה'. יכול בפערב? תלמוד לומר אל פני המזבח. אי לפני המזבח, יכול בדרום? תלמוד לומר לפני ה'. הא ביצד? מנישן על קרן דרומית מערבית, ומניחה בדרומה של קרן.

תני: איין ענייה אלא מפי אחר. ולא עוד אלא שפמכו למקרא וענית ואמרת. רבי יונה בעי: מהו להביאן בתמחויין של כסף? רבי יונה ורבי ירמיה חד אמר מחור

[דף י"ב ע"ב]

מנא. ותרנה אמר מחור פטירין עם ירקונין דאת אמר פטירין עם מרורין. ולא ידעינן מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי יונה: מהו להביאן בתמחויין של כסף, הוי הוא דאמר דמחור מנא די אמר סלה. דרבי פנהם אמר: מחור פטימין בני תורין די אמר תורין וכני תורין.

הלכה ה' מתני' רבי שמעון בן גנם אומר: מעטרים את הבכורים חוץ משבעת המינין. רבי עקיבה אומר: איין מעטריין את הבכורין אלא משבעת המינין.

רבי שמעון אומר: שלש מדות בבכורים: הבכורים, ותוספת בכורים, ועיטור הבכורים. תוספת הבכורים – מין במינו. ועיטור הבכורים – מין בשאינו מינו. תוספת הבכורים – נאכלת בטרהרה, ופטרה מן הדמאי. ועיטור ביכורים – תייב בדמאי.

גמרא אמר רבי יוסי: כל עמא מודו שמעטרוין את הביכורים מהויץ לארץ, שאין בני אדם מועין שמביאים ביכורים מהויץ לארץ. מה פליגי? בעמון ומואב. מאן דאמר מעטרוין את הביכורים, הויץ משבעת המינים – מעטרוין את הביכורים מעמון ומואב. מאן דאמר אין מעטרוין אלא משבעת המינים – אין מעטרוין את הביכורים מעמון ומואב.

אמר רבי מנא: כל עמא מודו שאין מעטרוין את הביכורים מעמון ומואב, שבני אדם מועין לומר שמביאים הביכורים מעמון ומואב. מה פליגי? בהוצה לארץ. מאן דאמר מעטרוין את הביכורים הויץ משבעת המינים – מעטרוין את הביכורים מהויץ לארץ. מאן דאמר אין מעטרוין את הביכורים אלא משבעת המינים – אין מעטרוין את הביכורים מהויץ לארץ.

יעיטור הביכורים וכו'. תניא: הביכורים מצוה להביאן בשבעה פלים. ואם הביאן בכלי אחד – יצא. כיצד הוא עושה? נותן שעורים מלמטה ודבר אחר על גביהו, חיטין על גביהו, ודבר אחר על גביהו. תמרים על גביהו, ודבר אחר על גביהו. רימונים על גביהו, ודבר אחר על גביהו. תאינים על גביהו, ודבר אחר על גביהו. זיתים על גביהו, ודבר אחר על גביהו. למעלה מהן ענבים, ומקוף עליהן אשכול של ענבים מבהוץ.

ולא היו עולים יחידים יהודים, אלא פלכים פלכים, ולא היו מהלכים כל היום בלול, אלא שתי ידות ביום.

חוני בית הכנסת עולין עמהו ולנים ברחובה של עיר. ולא היו נכנסים לבתים מפני אהל הטומאה. ומעונים עולה ושלמים. ולא היו מתעסקים בחזירתו כדרך שמתעסקים בהליכתם. תני: ופטורה מן הודאי ומן הדמאי.

הלכה ו' מתני' אימתי אמרו "תוספת הביכורים כביכורים"? בזמן שהיא באה מן הארץ. ואם אינה באה מן הארץ – אינה כביכורים.

ולמה אמרו "הביכורים כהן"? שהוא קונה מהם עבדים וקרקעות ובהמה טמאה, ובעל חוב נוסף בחובו, והאשה ככתובתה. וספר תורה.

[דף י"ג ע"א]

רבי יהודה אמר: אין נותנים אותן אלא להבר במוכה. והכמים אומרים: נותנין אותם לאנשי המשמר והן מחלקין ביניהן כקדשי המקדש.

גמרא רבי יוסי בשם רבי חייה בר רוא: שאלו רבן שמעון בן גמליאל: מהו שיימכור אדם ספר תורה לישא אשה? אמר לון, אין לקמוד תורה? אמר לון, אין. מפני חיו? ולא אגיבון.

רבי יונה בשם רבי הויה בר ווא: שאָלוּ אַת רבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, מַהוּ שְׁיִמְכּוֹר אָדָם סִפֵּר תּוֹרָה לִישָׂא אַשְׁהָ? אָמַר לֹא: אִין. לְלַמּוֹד תּוֹרָה? אָמַר לֹא: אִין. מַפְנֵי חַיִּיו, לֹא שְׁאָלוֹן וְלֹא אַגְיָבוֹן.

עַל דַּעֲתִיָּה דְרַבִּי יוֹנָה נִיחָא, לֹא שְׁאָלוֹן וְלֹא אַגְיָבוֹן. עַל דַּעֲתִיָּה דְרַבִּי יוֹסִי, אִין שְׁאָלוֹן לִיה, וְלִמָּה לֹא אַגְיָבוֹן? כִּי אֲתָא רַבִּי חֲנַנְיָה, רַבִּי פִינְחָס, רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מוֹכֵר הוּא אָדָם לִישָׂא אַשְׁהָ וְלַלְמוֹד תּוֹרָה, וְכַל שְׁבִן מַפְנֵי חַיִּיו.

תַּנִּי: הַמְדִיר אֶת בְּנוֹ לְתַלְמוּד תּוֹרָה – מוֹתֵר לְמַלְאוֹת לֹא חֲבִית שֶׁל מַיִם וְלַהֲדִלִיק לֹא אֶת הַנֵּר. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: אַף לֹאֲחָה לֹא הִפְצִיז מִן הַשּׁוּק. מַה פְּלִיגִי? כָּאֵן בְּאִישׁ, כָּאֵן בְּאִשָּׁה. אִם הָיָה אָדָם מְסוּיִים – עָשׂוֹ אוֹתוֹ כְּאִשָּׁה.

מַעֲשֵׂה בְּאָדָם אַחַד שֶׁהִדִיר אֶת בְּנוֹ לְתַלְמוּד תּוֹרָה וְכֹא מַעֲשֵׂה לְפָנֵי רַבִּי יוֹסִי בֶּן חֶלְפָתָא וְהַתִּיר לֹא לְמַלְאוֹת חֲבִית שֶׁל מַיִם וְלַהֲדִלִיק לֹא אֶת הַנֵּר.

תַּנִּי: הַמּוֹכֵר סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁל אָבִיו – אִינוֹ רוֹאֵה סִמְכוֹן בְּרַכָּה לְעוֹלָם, וְכַל הַמְקִיִּים סֵפֶר תּוֹרָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ – עָלְיוֹ הַכֶּתוּב אוֹמֵר (תהלים קיב) הוֹן וְעֶשֶׂר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ עֲמֶדֶת לְעַד.

הַדְרִין עָלָה בְּיַד מַפְרִישֵׁי

וּסְלִיקָא לָהּ מִסְכְּתָא דְבִיבּוּרִים וְסִידְרָא דְזִרְעִים בְּרַחְמֵי דְשַׁמְיָא

הַדְרִין עָלָה מִסְכְּת בְּכוֹרִים, וְהַדְרִין עָלָה דַּעֲמֵן עָלָה מִסְכְּת בְּכוֹרִים, וְדַעֲמֵן עָלָה מִסְכְּת בְּכוֹרִים, וְלֹא נִתְנָשׂי מִנֶּךָ מִסְכְּת בְּכוֹרִים, וְלֹא תִתְנָשׂי מִנֶּךָ. לֹא בְּעֵלְמָא הַדְרִין וְלֹא בְּעֵלְמָא דַּאֲתִי: (ג' פַּעֲמִים)

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתֵּהֵא תוֹרַתְךָ אֲמַנּוּתָנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְתֵהֵא עֲמֵנוּ לְעוֹלָם הַבָּא.

חֲנִינָא בַר פֶּסָא, רַמִּי בַר פֶּסָא, נַחְמָן בַר פֶּסָא, אַחַאי בַר פֶּסָא, אַבָּא מְרִי בַר פֶּסָא, רַפְרָם בַר פֶּסָא, רַכִּישׁ בַר פֶּסָא, סוּרְחַב בַר פֶּסָא, אַדָּא בַר פֶּסָא, דְרוֹ בַר פֶּסָא:

הַעֲרַב נָא יי אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִסּוּיֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה כְּלָנוּ אֲנַחְנוּ וְצִאֲצָאֵינוּ וְצִאֲצָאֵינוּ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרַתְךָ:

מֵאֲיִי תַחֲכַמְנֵי מִצּוֹתְךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: יְהִי לְבִי תָמִים בְּחַקֶּיךָ, לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁפֵּחַ פְּקוּדֶיךָ, כִּי כִּם חַיִּימִי: בְּרוּךְ אַתָּה יי, לְמַדְבֵּי חַקֶּיךָ: אֲמֵן אֲמֵן אֲמֵן פְּלֵה וְעַד:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁשָּׂמַת חֶלְקֵנוּ מִיוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְבָּר, וְלֹא שָׂמַת חֶלְקֵנוּ מִיוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שְׂאֵנוּ מְשִׁפִּימִים וְהֵם מְשִׁפִּימִים, אֲנוּ מְשִׁפִּימִים לְדְבָרֵי תּוֹרָה וְהֵם מְשִׁפִּימִים לְדְבָרִים בְּטָלִים. אֲנוּ עֲמִלִים וְהֵם עֲמִלִים, אֲנוּ עֲמִלִים וּמַקְבִּלִים שְׂכָר וְהֵם עֲמִלִים וְאֵינָם מַקְבִּלִים שְׂכָר. אֲנוּ רָצִים וְהֵם רָצִים, אֲנוּ רָצִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רָצִים לְבָאָר שְׁתַּת, שְׂנָאֵמֵר וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרִידֵם לְבָאָר שְׁתַּת, אֲנִשׁ דְּמִים וּמְרַמָּה לֹא יַחֲצוּ יְמֵיהֶם, וְאִנִּי אֲכַטֵּחַ כֶּךָ.

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי, כְּשֶׁם שְׁעוֹרְתָנִי לְסִיִּים מִסְכְּת בְּכוֹרִים, כֵּן תַּעֲזֹרֵנִי לְהַתְחִיל מִסְכְּחוֹת וּסְפָרִים אַחֲרַי וּלְסִיִּים, לְלַמּוֹד וּלְלַמֵּד יִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַבֵּל אֶת כָּל דְּבָרֵי תַלְמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה. וְזוֹכֵת כָּל הַתְּנָאִים וְאֲמוּרָאִים וְתַלְמוּדֵי חֻקִּים, יַעֲמוּד לִי וּלְזִרְעִי, שְׁלֵא תִמוּשׁ תּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זִרְעִי וְזִרְעֵי עַמְּךָ זִרְעֵי עוֹלָם. וְתַתְּקֵנִם בִּי, בְּהַתְּחַלְקֶךָ תִּנְחָה אֲתָךְ, בְּשִׁבְכֶךָ תִּשְׁמֵר עֲלֶיךָ, וְנִחְיִצְוֹתָ הִיא תְּשִׁיחֶךָ: כִּי בִי יִרְבּוּ יְמֵיךָ, וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים: אוֹרְךָ יְמִים בְּיַמִּינָה, בְּשִׂמְלֵךְ עֶשֶׂר וְקַבּוּד: יי עַל עֲמוֹ יִתֵּן, יי יִקְרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

מִסְכַּת שַׁבָּת

פֶּרֶק רֵאשִׁוֶן

[דף א' ע"א]

יציאות השבת, שתיים שהן ארבע בפנים, ושתיים שהן ארבע בחוץ. באיזה צד? העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים, פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוף ידו של בעל הבית, או שנטל מתוכה והוציא – העני חייב, ובעל הבית פטור.

פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוף ידו של עני, או שנטל מתוכה והכניס – בעל הבית חייב, והעני פטור.

פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית מתוכה, או שנתן לתוכה והוציא – שניהן פטורין. פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה, או שנתן לתוכה והכניס – שניהן פטורין:

גמרא מהו "שתיים שהן ארבע"? שתיים לחיוב ושתיים לפטור, או ארבע לחיוב וארבע לפטור? נישמענינה מן הדין, שביעות שתיים שהן ארבע. אמר רבי בא: תמן – כולחון לחיוב. פרם הכא חיוב ופטור אתינן מיתני. הדין אמרה ארבע לחיוב וארבע לפטור.

[דף א' ע"ב]

אמר רבי יוסי: מתניתא אמרה בך, שביעות שתיים שהן ארבע, לא לחיוב! ודכוותה, יציאות השבת שתיים שהן ארבע – לחיוב.

והא תני: דלתות התיכל – שנים שהן ארבע! אית לך למימר לא לחיוב ולא לפטור?!

ניתני: שנים עשר פטור. לא אתינן מיתני אלא פטור שהוא כנגד חיוב.

אמר רבי תייה בר אבא: מהו הון פטור דתנינן הכא? מותר.

אמר רבי יוסי: עני ועשיר – אחד הון, ומנו אותן חכמים שנים. הכנסה והוצאה – אחד הון, ומנו אותן חכמים שנים.

יציאות השבת. אין הכנסה בכלל? המוציא מרשות לרשות, אין הפכנים בכלל?

נישמענינה מן הדין דמר רבי יסא בשם רבי יוחנן: הכנים חצי גרונגרת והוציא חצי גרונגרת – חייב.

מניין שהוצאה קרוייה מלאכה? רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן שמע להן מן הדא: ויצו משה ועבדיו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויכלא העם מהביא. נמנעו העם מלהוציא מבתיהן וליתן לגזברים.

רבי חזקיה בשם רבי אילא: אפילו הכנסה את שמע מינה. כשם שנמנעו העם מלהוציא מבתיהן וליתן לגזבריו, כך נמנעו הגזברין מלקבל מידן ולהכניס ללישבה.

רבי חזקיה בשם רבי אחא שמע פולחן מן הדין קרייא: לא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת וכל מלאכה לא תעשו.

רבי יסא בשם רבי יוחנן: הכנים חצי גרונגרת והוציא חצי גרונגרת – חייב.

[דף ב' ע"א]

מה דמר רבי יוחנן, דלא כרבי יוסה. דתני: הוציא חצי גרונגרת, וקור והוציא חצי גרונגרת, בהעלם אחד – חייב. בשני העלמות – פטור. רבי יוסי אמר: בעלם אחד ברשות אחד – חייב. בעלם אחד בשתי רשויות, או בשתי העלמות ברשות אחד – פטור.

וקשיין, אילו הוצאה והוצאה – אינן מצטרפות כרבי יוסה, לא כל שבח הכנסה והוצאה! הוי, מה דמר רבי יוחנן – דלא כרבי יוסי.

אמר רבי אילא: לא סוף דבר שני פתחים פתוחים לשתי פלמיות. אלא אפילו פתוחין לפלמיא אחת. אוף רבי יוסי מודה.

דרבי יוסי מדמי רשויות להעלמות לחיוב. כמה דרבי יוסי מדמי רשויות להעלמות לפטור, כך מדמה רשויות להעלמות לחיוב. שאם הוציא בגרונגרת בפתח זה ובגרונגרת בפתח זה בעלם אחד – שפא אינו חייב שתיים?

אמר רבי יודן: רבי יוסי מדמי רשויות לאכילת פרוסיום. שאם אכל חצי זית בתוך כדי אכילת פרום הזה – שפא אינו פטור? אכל כמה זיתים בכמה פרוסיום בעלם אחד – אינו חייב אלא אחת. רבנן דמיסרין אמרין: עד דאת מדמה לה לחלבים, דמינה לשבת. שאם ארג חוט אחד בתוך כגד זה, וחוט אחד בתוך כגד זה – שפא אינו פטור. ארג כמה חוטין בכמה כגדים בעלם אחד – אינו חייב אלא אחת.

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: המוציא – אינו חייב עד שיניח.

רבי יעקב בר אדא בשם רבי יוחנן: עד שיטול ועד שיניח.

רבי זעירא בעי: עד שיטול על מנת להניח. נטל לאכול ונמלך להניח לא הוה חייב?

[דף ב' ע"ב]

מה דמר רבי יוחנן – דלא פרבי יוסי. דתנני: הוציא חצי גרוגרת והניחה, וחזר והוציא חצי גרוגרת. אם הניחה בתוך ארבע אמות לראשונה – חייב. ואם לאו – פטור. רבי יוסי אומר: אם העבירו דרך עליה – חייב. ואם לאו – פטור. רבי יוסי עביד המהלך כמניח. כמה דרבי יוסי עביד המהלך כמניח לחיוב, כך הוא עביד המהלך כמניח לפטור. כיון שהוציאו – נעשה כמו שהניחה שם, ויהא פטור! תיפתר, שהיתה נתונה בתוך ארבע אמות. בהדא דתנני: ואם לאו – פטור.

אמר רבא בר בריה דרב פפי: תיפתר שהיה הפתח רחב כמושה אמות, והוציא אחת לכאן ואחת לכאן. והרי לא הוציא את השניה בתוך ארבע אמות לראשונה.

תמן תנינן: רבי מאיר אומר: אם היתה שבת והוציאו. אמרו לו: אינו השם, שנה חייב משום מהלך, וזה חייב משום מניח. מנו "אמרו לו"? רבי יוסי.

מהלפי שיטתיה דרבי יוסי! תמן לא עביד המהלך כמניח. וכא עביד המהלך כמניח! אמר רבי יודן: תיפתר, שהיה מוטל על האסקפה מקצתו בפנים ופיו לחוץ, ופשט ידו ונטלה ואכלה. והרי לא הילך! אמר רבי ינאי:

[דף ג' ע"א]

בלע חצי זית והקיאו, וחזר ובלע – חייב. הכנים חצי גרוגרת, וחזר והוציאו – פטור. מה בינה לבין קדמייתא. תמן נהנה חיבו בכזית. ברם הכא לא נתעסק בכגרוגרת שלימה.

אמר רבי יוסי: פעמים שהוא מתעסק בגרוגרת שלימה, והוא פטור. הוה עבידא? הוציא חצי גרוגרת והניחה, וחזר והוציא חצי גרוגרת, ולא הספיק להניחה עד שנשרפה הראשונה. והרי נתעסק בגרוגרת שלימה והוא פטור. בגין קדמייתה לחלבין והוא עביד כן.

אמר רבי יוחנן: המוציא מרשות היחיד לרשות הרבים דרך פרמלית – חייב. מן המוציא לאחוריו. מן הדא: המתכוין להוציא לפניו וקא לו לאחוריו – פטור. לאחוריו וקא לו לפניו – חייב. ואפשר שלא יעשה בינו לבין הכותל פרמלית? אמר רבי יוסי: תיפתר שהיו פניו הפוכות לכותל ומשואו לאחוריו, ובכך יצא משואו תחילה.

רבי חייב בר אבא בעא קומי רבי מנא: וזו לא דרך הוצאה היא! אמר ליה: שכן פתפיא אומנייא עבדין כן. ויידא אמרה דא? דמר רבי אחא רבי מיישא בשם רבי יוחנן: המוציא אוכלים ונתנן על אסקופה.

[דף ג' ע"ב]

והא אסקופה לאו ברמלית היא? ובאיש לרבי יוסי דלא אמרה מן גרמיה.

רב הונא בשם רב: הכל מודין בזורק שהוא חייב. דברי הכל הוא שאין אור ברמלית כמפשה. ומה פליגי? במוציא. בן עזאי פטר. והכמים מחייבין. בן עזאי עבד המחלף כמניה. ורבנן לא עבדי מחלף כמניה.

רב הסדא שאל לרב הונא: על דעתיה דבן עזאי, אין אדם מתחייב בתוך ארבע אמות לעולם! מכין שהוציאן נעשה כמו שהניחה על כל אמה ואמה. ויהא פטור.

רב יהודה בשם רב: הכל מודין במוציא – שהוא פטור. דברי הכל הוא שמתחלף כמניה. ומה פליגי? בזורק. בן עזאי פטר. והכמים מחייבין. בן עזאי עבד אור ברמלית כמפשה. ורבנן לא עבדי אור ברמלית כמפשה.

מתניתא מסייעא לדיו, ומתניתא מסייעא לדיו. מתניתין מסייעא לרב הונא, היה עומד ברשות הרבים וזרק לדיר או לשדה, דרך ברמלית – חייב. ואם הוציא – פטור.

מתניתין מסייעא לרב יהודה. המוציא אוכלין ונתנן על האסקופה, בין שחזר והוציאן, בין שהוציאן אחר – פטור, שלא עשה מלאכתן בבת אחת. הא אם עשה מלאכתן בבת אחת – חייב. בן עזאי אומר: אפילו עשה מלאכתן בבת אחת – פטור.

והא תנינן: רבי מאיר אומר: אם היתה שבת והוציא, ואמר לו אינו השם, שנה חייב משום מחלף, וזה חייב משום מניה. על דעתיה דרב הונא – דלא כבן עזאי. על דעתיה דרב יהודה – דלא כבן עזאי ודלא כרבנן. אמר רבי חנינא: מנא אמר לז' חכמים שהן בשיטת בן עזאי.

רבי יוחנן בעי: היה עומד ברשות הרבים וזרק וקידם וקלט מהו? ולא מתניתין היא? קלטה אחר, קלטה קלב, או שגשרפה – פטור. רבי שמואל בשם רבי זעירא: בחומף בן. הא אם קלט – חייב. מה בין נחה לארץ לנחה לתוך ידו?

[דף ד' ע"א]

תמן למה הוא חייב? תמן – הוא זרק ואחר קיבל. ברם הכא – הוא זרק הוא קיבל. ותהא פשיטא ליה שהוא פטור. אילו זרק בימין והוציא וקלט בשמאל, שמו אינו חייב? מן הדין פיו. ופיו – לאו פאחר הוא? וכא, שמואל – פאחר הוא!

אמר רבי יודן: פשיטא ליה לרבי יוחנן שזרק בימין וקלט בשמאל – שהוא חייב. ומה צריכה ליה? בזרק בימין וקלט בימין. רבנן דקיסרין, רבי שמי בשם רבי אחא: אפילו זרק בימין וקלט בשמאל צריכה לה חייב. אין תימר פיו. ופיו, בין שאוכלה – פאחר הוא. ברם הכא – ידו פאחר הוא.

רבי מנא בעי: מעתה הוציא כגרוגרת בשתי ידיו – יהא פטור, משום שנים שעשו מלאכה אחת! אמר ליה רבי חייא בר אדא ודא הוא בעשותה. ולא בן תני: יחיד שעשאה – חייב. שנים שלשה שעשו – פטורין.

אמר רבי יוחנן: היה עומד ברשות הרבים וקלט גשמים מאויר מהיזות והוציא – חייב. רבי בון בר חייא בשם רבי זעירא: בחותף בן. הא אם קלט – פטור. מה בין נתן לו אחר מה בין נתנו לו שמים? אתייה רבי. דרבי עבד אויר מהיזות כממשה.

היה עומד בפנים וידו מלאה פירות פשוטה לחוץ, וקדש עליו היום – אסור להחזירה. רבי אבהו בשם רבי בא: כמאן דמר אסור להשתמש באויר עשרה. אית תני תני מותר. הוין בעיי מימר מאן דמר מותר – בשיש שם רוחב ארבע. ומאן דמר אסור – בשאין שם רוחב ארבע.

אמר רבי יוסי בי רבי: בין זה ובין זה – כמאן דמר אסור להשתמש באויר עשרה. מיי בדון? מאן דמר אסור – למטה מעשרה. ומאן דמר מותר – למעלה מעשרה.

העני חייב ובעל הבית פטור. רב יהודה בשם שמואל: והוא

[דף ד' ע"ב]

שתהא ידו של עני בתוך עשרה לקרקע. אמר רבי זעירא: ברחוק מן הכותל ארבע. אכל אם אינו רחוק מן הכותל ארבעה – פרמלית הוא.

רבי לעזר בשם רבי שמעון ברנסה: בשחיו פניו הפוכות לפלמיא. אכל אם היו פניו הפוכות לכותל – פרמלית היא.

רבי הקדא בשם אשי: קנה נעוץ ברשות הרבים גבוה עשרה מפהים, המשתמש מתוכו לרשות הרבים, ומרשות רבים לתוכו – חייב.

רב אמר: תרפוס שהוא עומד ברשות הרבים גבוה עשרה מפהים ורוחב ארבעה, המשתמש מתוכו לרשות הרבים, ומרשות הרבים לתוכו – חייב.

תני רבי הושעיה: מנורה שהיא עומדת ברשות הרבים, גובהה עשרה ופירחה ארבעה, המשתמש מתוכה לרשות הרבים ומרשות הרבים לתוכה – חייב. אמר רבי מנא: לא סוף דכר מנורה. אלא אפילו קנה ברשות הרבים גבוהה עשרה מפהים ומכלה נתונה בראשו, המשתמש מתוכו לרשות הרבים ומרשות הרבים לתוכו – חייב.

מנין למעלה מעשרה שהיא רשות אחרת? רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש: ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת אשר על ארון העדות מבין שני הכרובים. וכתוב אתם ראיתם

כי מן השמים דברתי עמכם. מה דיבור שנאמר להלן – רשות אחרת. אף דיבור שנאמר כאן – רשות אחרת.

וארון לא תשע טפחים הוא? דבית רבי ינאי אמרו: בכפורת טפה.

רבי זעירא בעי: מניין לכפורת שהוא טפה. תנא רבי חנניה בר שמואל: כל הכלים שהיו במקדש – נתנה התורה מדת ארבו ורוחבו ונתנה שיעור קומתו. חוץ מן הכפורת שנתנה התורה מדת ארפה ורחבה, ולא נתנה שיעור קומתה. תלמידנה מפלי קטן שבמקדש. **ועשית לו מסגרת טפח סביב.** מה כאן טפח אף כאן טפה.

או אינו אלא ועשית זר זהב למסגרתו סביב. מה כאן כל שהוא אף כאן כל שהוא. מאי כדון? רב אחא בר יעקב אומר פני ואין פני פחות מטפה.

רבי יוסי בעי: אילו מגדל שהיה עומד בתוך הבית גבוהה כמה, שמא אינו מותר להשתמש מתוכו לבית ומן הבית לתוכו? אלא בשעה שהיה מרבע להן את הרוחות אגן קיימין. ניהא כמאן דאמר באמת ששה.

[דף ה' ע"א]

גרם כמאן דאמר באמת חמשה. וארון לאו שבקעה טפחים ומקצה הוא? רבי יעקב בר אחא אמר: דבית רבי ינאי ורבי שמעון בן יהוצדק, חד יליף לה מן ארון. וחרונה יליף לה מן עגלות.

מסתברא דבית רבי ינאי ילפין לה מן ארון. דבית רבי ינאי אמרין: וכפורת טפה. רבי שמעון בן יהוצדק יליף לה מן עגלות.

רבי זעירא בעי: מניין לעגלות שהן גבוהות עשרה. אמר רבי יוסה: ואפילו תאמר גבוה עשרה. ולא בן תני רבי נחמיה: **צב** – כמין קמרסטא היו. אילו חור ברשות הרבים גבוהה עשרה ורחב ארבעה שמא אינו אסור להשתמש מתוכו לרשות הרבים ומרשות הרבים לתוכו? אלא בשעה שהיו מושימין את הקרשים מזו לזו – טרומות היו.

שניהו פטורין. רבי יעקב בר אחא בשם חזקיה, רבנן בשם רבי יוחנן: משום שנים שעשו מלאכה אחת. רב שאל לרבי: נתן לו אחר חבילה על כתיפו ושכח והוציאה. במהזורה תגיינא אמר ליה: חייב, שאינה דומה לאותה. סבר רבי: כיון שעקר את רגליו – כמו שעקר את החפץ.

על דעתיה דרבי, היה עומד ברשות הרבים וזרק וקידם וקלטה לרשות היחיד מהו? ולא רבי הוא, דרבי עביד אור מחיצות כממשון? לא צורכה דלא, היה עומד ברשות הרבים וזרק וקידם וקלטה לרשות הרבים מהו? אשכח תני, רבי פוטר עד שעה שתננה.

אמר רבי אבין: רבי ובן עזאי ורבי עקיבה שלשתן אמרו דבר אחד. רבי עבד אביר מהינות כמפושן.
 בן עזאי עבד אביר כרמלית כמפושא. רבי עקיבה עבד אביר רשות הרבים כמפושא.

ארבע רשויות לשבת. רשות היחיד. רשות הרבים. וכרמלית. ומבואות שאינן מפולשין.

ואיזהו רשות היחיד? הריין שהוא עמוק עשרה ורחב ארבע. ונדר שהוא גבוה עשרה ורחב ארבע
 – זו היא רשות היחיד גמורה.

ואי זהו רשות הרבים גמורה? איסטרמייא, ופלמיא, ומדבר, ומבואות המפולשין. אין מוציאין
 מרשות היחיד לרשות הרבים, ולא מכניסין מרשות הרבים לרשות היחיד. ואם הוציא או הכניס,
 שוגג – חייב הטאת. מויד –

[דף ה' ע"ב]

חייב ברת ונסקל. אחד המוציא, ואחד המכניס, אחד המושיט, ואחד הזורק.

ים ובקעה ואיסטווה ואסקופה וכרמלית – אינן לא רשות הרבים ולא רשות היחיד. ואין נושאין
 ונותנין בהן. ואם נשא ונתן בהן – פטור.

אמר רב יוסף: אף אגן תנינן כולחן. ים, דתנינן תפון: הזורק בים ארבע אמות – פטור. לא סוף דבר
 ארבע אמות בים. אלא אפילו זורק בכל הים – פטור. שכל הים נקרא כרמלית.

בקעה, דתנינן: הבקעה, בימות ההמה – רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה. וכימות
 הגשמים – רשות הרבים לקאן ולקאן. אם אמר את רשות היחיד לקאן ולקאן – לא תהא טעונה
 הקפה כלי בהמה. דתנינן: הקיפוה כלי בהמה מטלטלין בתוכה.

איסטווה, דתנינן: וכן גשרין המפולשין מטלטלין תחתיהון בשבת; דברי רבי יהודה. והכמים אוסרין.
 אסקופה, דתנינן: המוציא אוכלין ונתנן על האסקופה, בין שתור והוציאן, בין שהוציאן אחר –
 פטור, שלא עשה מלאכתו בבת אחת.

הא אם עשה מלאכתו בבת אחת – חייב. בן עזאי אומר: אפילו אם עשה מלאכתו בבת אחת –
 פטור.

כרמלית, תני רבי חיאי: כרמל רד מלא. אינו לא לח ולא יבש אלא בינוני. והכא אינה לא רשות
 הרבים ולא רשות היחיד אלא כרמלית.

איזו היא כרמלית? רבי יסא בשם רבי יוחנן: כגון חנותיה דבר יוסמיני. חצר של רבים ומבואות
 שאינן מפולשין, אם עירבו – מותרין. ואם לא עירבו – אסורין.

רבי זעירה בשם רב יהודה, רבי זעירה בשם רב חנינא: סימטיות שבין העמודים – נידונין בכרמלית. רבי שמואל בר חייא בר יהודה בשם רבי חנינה: פירחי העמודים – נידונין בכרמלית. לכן צריכין בגבוהין שלשה.

חייא בריה דרב כל המעבב דרסה ברשות הרבים נידונין בכרמלית. רבנן דקיסרין אמרין אפילו קוצין אפילו זכוכית. לכן צריכין בשאינן גבוהין שלשה.

ואמר רבי יוסה: איסקופה שאמרו – רחבה ארבעה ואינה גבוהה עשרה. אין תימר גבוהה עשרה ורחבה ארבעה – רשות בפני עצמו הוא. אין תימר גבוהה עשרה ואינה רחבה ארבעה – הדין דמר רב הסדא בשם אסי: קנה נעוין ברשות הרבים גבוהה עשרה טפחים – מותר לכאן ולכאן. ובלבד שלא יחליף.

אלא, כן אנן קיימינן, בשאינה לא רחבה

[דף ו' ע"א]

ארבעה ולא גבוהה עשרה. איסקופה שלפני הפתח, אחרים אמרים: כל זמן שהפתח פתוח – כולה כלפנים. נעול – כולה פלחויין. מה אנן קיימינן? אם במקורה. אפילו נעולה – כולה כלפנים. אם בשאינו מקורה, אפילו פתוח – כולה פלחויין! אלא כן אנן קיימינן, בשחציייה מקורה וחציה אינה מקורה.

מהו נעול כולה פלחויין? מותר להשתמש מתוכה לחוץ וזמן החוץ לתוכה? כשהיה בפתח חור – אסור להשתמש מתוכה לחור וזמן החור לתוכה.

רבי נתן אומר: נעול – כולה פלחויין. פתוח – חציה כלפנים וחציה פלחויין. ולא כן סברין מימר: איסקופה ארבעה מאהר שינעל הפתח כולה פלחויין. אף כשהפתח פתוח – חציה כלפנים וחציה פלחויין.

הלכה ב' מתני' לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה, עד שיתפלל. לא יכנס למרחץ, ולא לברסקי, ולא לאכל, ולא לדיון. אם התחילו – אין מפסקין. ומפסקין לקריאת שמע, ואין מפסקין לתפלה.

גמרא אנן תנינן: סמוך למנחה. תני רבי חייא: סמוך לחשיכה. מתניתין צריכה למתניתין דרבי חייא. מתניתין דרבי חייא צריכה למתניתין. אילו תנא רבי חייא ולא תנינן אנן, תנינן אמרין לא אמר אלא חשיכה. הא מנחה לא. הוי, צורכה למתניתין.

מִסְכַּת בְּבֵא קָמָא פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

טא, השור, והבור, והמבעה, וההכער, שומר חנם והשואל, נושא שכר והשוכר, נזק צער ורפוי ושבת ובשת. חבל בו חמשה - נותן לו חמשה. אינו אלא ארבעה - נותן לו ארבעה. אינו אלא שלשה - נותן לו שלשה. אינו אלא שנים - נותן לו שנים. אינו אלא אחד - נותן לו אחד.

בנזק כיצד? הבהו וקטע ידו, וקטע רגלו, אין רואין אותו כאלו עושה סלע ביום, וכאלו עושה מנה ביום, אלא רואין אותן כאלו חגר שומר קשואין. ואם תאמר: לקתה מדת הדין? מדת הדין לא לקתה! שכבר נותן לו דמי ידו ודמי רגלו. אבל הבהו וצמתה ידו. הבהו וצמתה רגלו - רואין אותו כאלו עושה סלע ביום - נותן לו סלע ביום. מנה - נותנין לו מנה ביום, ונותנין לו כל נזקו. ובכלן - שמיין ונותנין לו מיד. לפיכך אם מתגונה והולך, אפלו חמש שנים - אין לו אלא מה שאמדהו, הבריא - נותן לו מה שאמדהו, עד כמה נותן לו? עד כדי שיבריא. בן עזאי אומר: נותן לו. וזה מזוין. עלו בו צמחים מחמת המכה ונסתרה המכה - חייב לרפאותו, וחיוב לתן לו דמי שבתו. שלא מחמת המכה או שעבר על דברי הרופא - פטור.

רבי יהודה אומר: אפלו עלו בו צמחים מחמת המכה, ונסתרה המכה - חייב לרפאותו, ופטור מלתן שבתו. וחכמים אומרים: כל שחייב לרפאותו - חייב לתן לו שבתו. וכל שפטור מלרפאותו - פטור מלתן לו שבתו.

טב, המכה את חברו ואמדהו למיתה - אומדין אותו לחיים. לחיים - אין אומדין אותו למיתה. אמדהו למיתה - חייב מיתה ופטור מן הממון. אמדהו לממון - חייב ממון ופטור מן המיתה. אמדהו למיתה והקל ממה שהיו - אומדים אותו לממון שניה. מאימתי נותן לו? משעה שהכהו. אמדהו לחיים - משלם נזק צער רפוי

ושבת ובשת ליורשין. אמדהו למיתה והקל ממה שהיה, הכביד ואחר כך מת - אומדים אותו, אם מחמת מכה ראשונה מת - הרי זה חיב. ואם לאו - הרי זה פטור. רבי נחמיה אומר: אפלו מת מחמת מכה ראשונה - פטור.

ועוד זו דרש רבי נחמיה (שמות כא): "אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה", וכי עלתה על לב שיהא זה מהלך בשוק, וזה נהרג על ידו, אלא אפלו מת מחמת מכה ראשונה - פטור.

טג, החובל בכנו ובתו גדולים - חייב בכל. בעבדו ושפחתו העברים של אחרים - מוציאין מידו. ושל בתו - נותנין לה מיד. ושל בנו - עושה לו בהן סגלה מיד. בכניו ובנותיו קטנים של עצמו - פטור מן הכל. החובל בבתו קטנה - נזקה שלה, והשאר - הרי זה פטור. חבלו בה אחרים - נזקה שלה, והשאר עושה לה בהן סגלה. ואם מתה - אביה יורשה. החובל בכנו גדול - חייב בכל. בעבדו ושפחתו הפנענים - חייב בכל ופטור מן השבת, מפני ששבתו שלו. חבל יתר מן הראוי להן - הרי זה חיב.

האב המכה את בנו, והרב הרודה את תלמידו, וכלן שהכנו ושהזיקו - הרי אלו פטורין. חבלו יתר מן הראוי להן - הרי אלו חייבין. שליח בית דין שהכה ברשות בית דין והזיק - פטור. אבל חבל יתר מן הראוי לו - הרי זה חיב. רופא אמן שרפא ברשות בית דין והזיק - פטור. חבל יתר מן הראוי לו - הרי זה חיב.

טד, המביש את חברו ערום - הרי זה חיב, ואינו דומה מבישו ערום למבישו לבוש. בישו במרחץ - הרי זה חיב, ואינו דומה מבישו במרחץ למבישו בשוק. ואינו דומה המתביש מן היקר למתביש מן הפגום. ואינו דומה גדול המתביש לקטן המתביש. החובל בחרש שוטטו וקטן - חייב בארבעה דברים ופטור מן הבשת, מפני שאין להן בשת. רבי אומר: חרש יש לו בשת, קטן אין

לו בשת. החובל שוטה, פְּעָמִים יש לו בשת ופְּעָמִים אין לו בשת. סומא - רבי יהודה אומר: אין לו בשת. וחקמים אומרים: יש לו בשת.

ט,ה החובל באשתו, בין שחבל בה הוא, בין שחבלו בה אחרים - מוציאין מידו וילקח בהן קרקעות, והוא אוכל פרות. רבי יהודה בן בתירה אומר: בשת שבסתר - לה שני חלקים ולו אחד. בשת שבגלוי - לו שני חלקים ולה אחד. שלו - נוהגין לו מיד. ושלָה - ילקח בהן קרקע והוא אוכל פרות.

החובל בחיבי גליות בית דין - חיב בכל. בחיבי מירות בית דין, עד שלא נגמר דינו - חיב. משנגמר דינו - פטור. היוצא להרג וחבל באחרים - חיב. חבלו בו אחרים - פטורין. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף הוא שחבל באחרים - פטור, שאין מחזירין אותו לאמידת בית דין. מעתה הרודף אחר חברו להרגו, ונהפך הנרדף וחבל בו, או שחבלו בו אחרים - פטורין. שנגאמר (במדבר לה): "ולא תקחו כפר לנפש רוצח".

הרגו והרג את בהמתו כאחד, וקטע את ידו כאחד. הרגו וסמא את עינו כאחד - פטור, שנגאמר (שמות כא): "ולא יהיה אסון ענוש יענש". הא אם יש אסון - אין נענש. אבל הרג את בהמתו ואחר כך הרגו. קטע את ידו ואחר כך הרגו. סמא את עינו ואחר כך הרגו - חיב, שנגאמר (שמות כב): "דמים לו שלם ישלם". זה הכלל: כל שחלה עליו מיתה ותשלומין כאחד - פטור. מיתה ואחר כך תשלומין, ותשלומין ואחר כך מיתה - הרי זה חיב.

טו, החובל באביו ואמו ועשה בהן חבורה, אפלו שוגג - פטור, מפני שנדון בנפשו. הרובע והנרבע, אפלו שוגג - פטור. מפני שנדון בגופו. הדליק גדיש של חברו ביום הכפורים, אפלו שוגג - פטור, מפני שנדון בנפשו. הגונב כיסו של חברו, והוציא בשבת - הרי זה חיב, ששכר נתחייב בגנבת

הכיס עד שלא תבא שבת. אם היה מגר בו ויוצא - פטור. העושה מום במקדשין - אין משלם אלא חצי נזק.

טז, הכה את האשה ויצאו ילדיה - משלם נזק צער רפוי שבת ובשת לאשה, וולדות לבעל, שנגאמר (שמות כא): "ונגפו אשה הרה"; מה תלמוד לומר הרה? ולדות - לבעל הריון. נתגרשה מזה ונשאת לזה, נתגרשה מזה ונשאת לזה, היתה מעברת מגר ועבד משחרר, ולדות של גר ועבד משחרר, לפיכך אם מת - הרי זה זכה.

טח, החובל בעבדו ושפחתו העברים, בינו לבינו - הרי אלו נשבעין ונוטלין. החובל בעבדו ושפחתו הכנענים בינו לבינו - פטור, מפני שהוא קנס. המכה את עבדו, מכרו לאחר ומת - פטור, שנגאמר (שמות כא): "והכהו ומת תחת ידו", עד שתהא מכתו ומיתתו ברשותו. עבד שחבל בעצמו - יוצא לחרות, ונותן לרבו. האשה שחבלה בבעלה - אין מפסדת כתבתה כלום. וכשם שאי אפשר לה למכור כתבתה והיא תחתיו - כך אין מפסדת כתבתה והיא תחתיו.

טט, עבד שאמר לרבו: "הפלת את שני וסמית את עיני - תן לי דמי עיני". הרב אומר: "סמית את עיניך והפלתי את שנגך - טול דמי שנגך"; עבד נשבע ונוטל. המוכר את עבדו, בין מתכונן לו ובין שאין מתכונן לו, יצא בן חורין. היה רבי שמעון בן גמליאל אומר: במתכונן - יוצא בן חורין, ובשאין מתכונן - לא יצא בן חורין. רבו רופא ואמר לו: "רפא את עיני זו", וסמאה. שני זו", ועקרה - שחק בו ויצא בן חורין. רבי שמעון בן גמליאל אומר: לא יצא בן חורין. וכלן, אם אמר לאחר לעשות לו כן - לא יצא בן חורין. הכהו נגד עינו ואינו רואה, נגד אָונו ואינו שומע - לא יצא בן חורין, שנגאמר: "והכהו" - עד שיעשה בו מעשה. על עינו ואינו רואה, על אָונו ואינו שומע - יצא בן חורין.

וּתְלַשׁ בְּשַׁעְרוֹ, מְקַרַע אֶת כְּסוּתוֹ, מִשְׁבַּר אֶת כְּלָיו, מְפַזֵּר אֶת מְעוּתָיו בְּחֻמְתּוֹ - פְּטוֹר מִדִּינֵי אָדָם וְדִינוֹ מְסוּר לַשָּׁמַיִם, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ט): "וְאָף אֶת דַּמְכָּם לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם מִיַּד נַפְשׁוֹתֵיכֶם אֲדָרוּשׁ".

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אָמַר מִשֵּׁם רַבִּי חֵלְפָאִי בֶן אֲגָרָא שְׁאָמַר מִשֵּׁם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מִתְּלַשׁ בְּשַׁעְרוֹ, מְקַרַע אֶת כְּסוּתוֹ, מִשְׁבַּר אֶת כְּלָיו, מְפַזֵּר אֶת מְעוּתָיו בְּחֻמְתּוֹ - יְהֵא בְעֵינֶיךָ כְּעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, שְׁאֵלּוֹ אָמַר לוֹ יֵצְרוּ: לֶךְ וְעַבְד עֲבוּדַת כּוֹכָבִים - הִיָּה עוֹבֵד, שְׁכַף הִיא עֲבוּדָתוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע.

הָאָמַר: "סַמָּא אֶת עֵינֵי שְׁהִיזְקַתְנִי"; "קִטַּע אֶת יָדֵי שְׁהִיזְקַתְנִי" - פְּטוֹר. אֲנִסְוָהוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, וְנִטְלוּ מִמוֹנֵי כַּפְנֵיו - פְּטוֹר. נִטְלָה וְנִתְּן לָהֶן - הָרִי זֶה חֵיב.

מִסְכַּת בְּבֵא קָמָא פְּרָק עֲשִׂירִי

י, א הגזול את הפרה ועברה אצלו, ושנתה ושלשה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים. וכן הגזול את הרחל ונטענה אצלו וגזוה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים. עז וחלבה אפלו ארבעה וחמשה פעמים - משלם כשעת הגזלה. רבי שמעון אומר: רואין אותן כאלו הן שומות אצל אחרים. גזל צמר ולבנו, טווי ולבנו, פשתן ונקהו. אבנים ושיפן - משלם כשעת הגזלה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל דבר שהשביח הגזול - יד הגזול על העליונה. רצה - משלם כשעת הגזלה. רצה - אומר לו: "הרי שלך לפניך".

יב, גזל עבדים והזקינו, אילנות והזקינו, פרות והרקיבו, בית ונתנגע, מטבע ונפסל, זין ונתגלה, זין ונתנסף, תרומה ונטמאת, חמץ ועבר עליו הפסח, בהמה ונעברה בה עברה, אומר לו: הרי שלך לפניך. עבדים והזקינו, ומכרן. אילנות והזקינו וקצצן. פרות והרקיבו, ומכרן. בית ונתנגע ונתצו. מטבע ונשוף. זין ונתגלה ושפכו. זין ונתנסף ושפכו. תרומה ונטמאת ושרפה. חמץ ועבר עליו הפסח ושרפו. בהמה ונעברה בה עברה ונסקלה - משלם כשעת הגזלה.

הִכְהוּ עַל מַחוּ וְיָרְדוּ מִיָּם וְחָפוּ אֶת עֵינָיו, וַיֵּצְאוּ בְנוֹת מֶלֶךְ וְסַמָּא אֶת עֵינָיו - יֵצֵא בֶן חוּרִין. הִכְהוּ עַל עֵינָיו וְכִהְתָּה, עַל שָׁנוּ וְנִדְדָה, אִם הִיָּה מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן - לֹא יֵצֵא בֶן חוּרִין. וְאִם לֹאוּ - יֵצֵא בֶן חוּרִין. הִיָּתָה עֵינּוּ כִּהְיָה וְסַמָּאָה, שָׁנוּ נִדְוּדָה וְעַקְרָה, אִם הִיָּה יָכוֹל לְשַׁתְּמֵשׁ בָּהֶן לְשַׁעֲבֵר - יֵצֵא בֶן חוּרִין. אִם לֹאוּ - לֹא יֵצֵא בֶן חוּרִין.

ט, החובל בחברו ומת - יתנו היורשין. מת הנחבל - יתן ליורשיו. הנחבל, בין שיש שם טענה ובין שאין שם טענה - הרי זה נשבע ונוטל. רבי יהודה היה קורא אותה הפחפח, וכל זמן שהן חוככין זה את זה - הרי אלו נשבעין ונוטלין. היה נשוף, מקום שאין יכול לישוף את עצמו - נוטל שלא בשבועה. לאחר זמן, זה אומר חבלת וזה אומר לא חבלתי - הרי זו כאחת מפל הטענות.

טז, יא החובל בחברו, אף על פי שלא בקש החובל מן הנחבל - הנחבל צריך שיבקש עליו רחמים, שנאמר (בראשית כ): "ויתפלל אברהם אל האלהים".

וכן אתה מוצא ברעי איוב, שנאמר (איוב מב): "ועתה קחו לכם שבעה פרים ושבעה אילים", מה הוא אומר? (איוב מב): "וה' שב את שבות איוב בהתפללו בעד רעהו" וגו'.

רבי יהודה אומר משם רבן גמליאל: הרי הוא אומר (דברים יג): "ונתן לך רחמים ורחמך והרבך" וגו', זה סימן זהא בידך, כל זמן שאתה רחמן - הרחמן מרחם עליך.

הכהו באחר ידו, בניר, ובפנקס, בעורות שאין עבודין, בטמוס של שטרות שבידו - נותן ארבע מאות זוז, ולא מפני שמכה של צער, אלא מפני שמכה של בזיון, שנאמר (תהלים ג): "קומה ה' הושיעני אלהי כי הכית את כל אויבי" וגו'. (מִיכָה ד): "בְּשִׁבְטֵי עַל הַלְחִי" וְגו' (יְשַׁעִיָּה נ): "גוֹי נִתְּתִי לַמַּכִּים" וְגו'.

וכשם שחייב על נזקי חברו - כן הוא חייב על נזקי עצמו. הרק וטש בפניו כנגד חברו,

זה הכלל: כל גזלה שהיא בעינה, ולא שנה אותה מבריתה - אומר לו: הרי שלך לפניך. ואם שנה אותה מבריתה - משלם כשעת הגזלה. והגנב לעולם משלם כשעת הגנבה.

הגוזל את המריש ובנאו בכירה; בית שמאי אומרים: יקעקע את הבירה ויטל את המריש. ובית הלל אומרים: מחשב כל מה שהיה שוה, ונותן לבעליו, מפני תקנות השבים.

יג היורד לחורבתו של חברו ובנאה שלא ברשות, וכשהוא יוצא, אומר: תן לי עצי ואבני - אין שומעין לו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: בית שמאי אומרים: הרשות בידו. ובית הלל אומרים: אין שומעין לו. היורד לחורבתו של חברו, ובנאה שלא ברשות - שמין לו וידו על התחתונה. היורד ברשות, שמין לו וידו על העליונה. כיצד ידו על העליונה? אם השבח יתר על הוצאה - נותן לו את השבח, ואם הוצאה יתרה על השבח - נותן לו את ההוצאה.

יד נגר שקבע מסמר בשדה בתבה ובמגדל, ונשבר - חייב לשלם, מפני שהוא כנושא שוכר. נתן לחרש לעשות לו כסא - ועשה לו ספסל. ספסל ועשה לו כסא - יד הבעלים על העליונה; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: נותן לו דמי עציו. מודה רבי מאיר לרבי יהודה, שאם נותן לחרש לעשות לו כסא נאה, ועשה לו כעור. ספסל נאה ועשה לו כעור - שיד הבעלים על העליונה. והמוליק חטין לטחון ולא לתתן, ועשאן מרסן וסבין. קמח לנחתום ועשאו פת נפולין. בשר לטבח והקדיחו - חייב לשלם מפני שהוא כנושא שוכר. רבי שמעון בן גמליאל אומר: נותן לו דמי בשתו ובשת אורחיו. המוסר בהמתו לטבח ונבלה; אמן - פטור. הדייט - חייב. ונושא שוכר - בין זה ובין זה חייב. המראה דינר לשלחני ונמצא רע - חייב לשלם, מפני שהוא כנושא שוכר.

יז הגוזל את חברו שנה פרוטה, ונשבע לו וליכנו אחריו אפלו למדי. לא יתן לו לבנו

ולא לשלוחו, אבל נותן הוא לשליח בית דין, ואם מת - מחזיר ליורשיו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בשליח בית דין שעשה נגזל ולא שליח בית דין שעשה גוזל, לפיכך אם שלח הלה ונטלה - הרי זה זכה. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: במה דברים אמורים? בזמן שהיתה הקרן מרבה על הוצאה, אבל אם היתה הוצאה מרבה על הקרן - הרי זה משלם קרן וחמש בבית דין, ומביא אשם על השבועה.

יח פרוטה בקרן - מעכב. חצי פרוטה - אין מעכב. חמש - כלו אין מעכב. מי שזקף החמש - הרי הוא כחמש לכל דבר. הגוזל את חברו ונשבע לו - הרי זה משלם קרן וחמש, ומביא אשם. מת הנגזל - משלם הגוזל ליורשי הנגזל. קרן וחמש ומביא אשם, מת הגוזל - יורשי הגוזל משלמין לנגזל קרן ופטרין מן החמש, ומן האשם. מתו הגוזל והנגזל - יורשי הגוזל משלמין ליורשי הנגזל. קרן ופטרין מן החמש ומן האשם.

יט ראה גזלתו של חברו בתוך ביתו, ואבדתו של חברו בתוך ביתו, ואמר: איני יודע, ונעלמו ממנו, בשעה שנשבע - פטור; שנאמר (ויקרא ה): "ונשבע על שקר" וגו'. אומר לבניו: גזלה זו של פלוני היא, אבדה זו של פלוני היא, בזמן שנשבעין על דעת אביהן - חייבין, על דעת עצמן - פטורין.

כ הגוזל את הרבים - חייב להחזיר לרבים. חמור גזל הרבים מגזל היחיד, שהגוזל את היחיד - יכול לפייסו ולהחזיר לו גזלו. הגוזל את הרבים - אין יכול לפייסו ולהחזיר להן גולם. הגוזל את הנכרי - חייב להחזיר לנכרי. חמור גזל הנכרי מגזל ישראל מפני חלול השם. הגוזל את הנכרי, ונשבע לו ומת - אינו מתכפר לו, מפני חלול השם.

כא דרש רבי יוסי הגלילי בגזול את הגר, והיה עולה לירושלים, ומעותיו ואשמו בידו, ומצאו, וזקפו עליו במלוה. הביא את אשמו ואחר כך מת הגר - יצא. לא הספיק

וְשִׁפְחָתוֹ הַעֲבָרִים - חֲתִיבִין לְשִׁלְם. וְאִם אָמְרוּ גְדוּלִים: אֵין אָנוּ יוֹדְעִים מַה חֲשׁוֹבִין עֲשֵׂה עִמָּכֶם אַבָּא - פְּטוּרִין מִלְשִׁלְם.

י, יא אין פּוֹרְטִין, לא מִתְבַּת הַמוֹכְסִין וְלֹא מִכִּיסֵי שֶׁל גְּבִיִין, וְאֵין נוֹטְלִים מֵהֵן צְדָקָה. אֲבָל פּוֹרְטֵי הוּא לֹא דִינָר וּמְחִזִיר לֹא אֶת הַשָּׂאָר. נִתְחַלְפוּ לֹא כְּלַיִם בְּבֵית הָאֶמֶן - אֵינוּ רְשָׁאֵי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵן, וְיִלְךְ הֵלֵךְ וַיִּבְקֶשׂ אֶת כְּלָיו. בְּבֵית הָאֲבָל וּבְבֵית הַמְּשִׁתָּה רְשָׁאֵי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵם, וְיִלְךְ הֵלֵךְ מִיָּד וַיִּבְקֶשׂ אֶת כְּלָיו.

י, יב גָּבַב שְׁנָטֵל מִזֶּה וְנָתַן לְזֶה - מַה שְׁנָטֵל נָטֵל, וּמַה שְׁנָתַן נָתַן. שְׁטָף נָהָר עֲצִים וְאֲבָנִים וְקוֹרוֹת מִזֶּה וְנָתַן לְזֶה, אִם נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים - הָרִי אֵלֹו שְׁלָהֶם, אִם הָיוּ הַבְּעָלִים מְרֻדְפִין אַחֲרֵיהֶן, אוֹ שְׁהָיוּ בְּמָקוֹם אַחֵר - הָרִי אֵלֹו שֶׁל בְּעָלִים.

י, יג שִׁפְךָ זֶה אֶת יַיִנוֹ וְהִצִּיל דְּבָשׁוֹ שֶׁל חֲבָרוֹ - נוֹתֵן לֹו שְׁכָרוֹ דְּמֵי הַשֶּׁבַע אֲבָדָה. וְאִם אָמַר לֹו: עַל מִנְתָּ שְׂאֵטֵל דְּמֵי שְׁלֵי מִתּוֹךְ שִׁלְךָ - חֲתִיב לָתֵן לֹו. פֶּרֶק זֶה אֶת עֲצֵי וְהִצִּיל פְּשִׁתְנוֹ - נוֹתֵן לֹו שְׁכָרוֹ דְּמֵי הַשֶּׁבַע אֲבָדָה. וְאִם אָמַר: עַל מִנְתָּ שְׂאֵטֵל דְּמֵי שְׁלֵי מִתּוֹךְ שִׁלְךָ - חֲתִיב לָתֵן לֹו. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אָמַר: תְּנָאֵי בֵית דִּין הוּא, שִׁיְהָא זֶה שׁוֹפֵךְ אֶת יַיִנוֹ וּמְצִיל דְּבָשׁוֹ שֶׁל חֲבָרוֹ, וְנוֹטֵל דְּמֵי יַיִנוֹ מִתּוֹךְ דְּבָשׁוֹ שֶׁל חֲבָרוֹ. וְשִׁיְהָא זֶה מְפָרֵק עֲצוֹ וּמְצִיל פְּשִׁתְנוֹ שֶׁל חֲבָרוֹ, וְנוֹטֵל דְּמֵי עֲצוֹ מִתּוֹךְ פְּשִׁתְנוֹ שֶׁל חֲבָרוֹ.

מֵאִמְתֵּי זֹכְהָ אָדָם בְּנַחֲלֵי שֶׁל דְּבוּרִים? מִשְׁתַּכְּנֵס לְקַרְפִּיפּוֹ. הָרִי שִׁירָד נַחֲלִיו לְתוֹךְ גְּנָתוֹ שֶׁל חֲבָרוֹ וְאֵין בְּעַל הַגְּנָה מְנִיחוֹ לְהַכְּנֵס, שְׂלֵא לְשַׁבֵּר אֶת יַרְקוֹ - הָרִי זֶה יוֹרֵד עַל כְּרָחוֹ וּמְצִיל נַחֲלִיו. וְאִם הִזִּיק - מִשְׁלֵם מַה שֶׁהִזִּיק. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אָמַר: תְּנָאֵי בֵית דִּין הוּא, שִׁיְהָא זֶה קוֹצֵץ אֶת הַסֶּפֶה וּמְצִיל נַחֲלִיו וְנוֹטֵל דְּמִים, שְׂעַל מִנְתָּ בֶּן הַנַּחֲחִיל לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאֶרֶץ.

שְׁנַיִם שְׁהָיוּ בְּאֵין בְּמַדְבָּר, בִּיד זֶה חֲבִית שֶׁל מַיִם וּבִיד זֶה חֲבִית שֶׁל דְּבֶשׁ, נִסְדָּקָה חֲבִית

לְהִבִּיא אֶת אֲשָׁמוֹ עַד שְׁמַת הַגֵּר - הָרִי זֶה צָרִיךְ לְהִבִּיא. וְהַמַּעוֹת - זֹכָה בְּהֵן. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא עֲשֵׂה כְּלוֹם, עַד שִׁיתְנֶם לֹו וַיַּחֲזוֹר לְטֵלֵם מִמֶּנּוּ. דְּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָה כְּשָׁבָא מִזְפָּרָן: בְּגִזֵּל אֶת הַגֵּר וְנִשְׁבַּע לֹו, וְהִיָּה עוֹלָה לִירוּשָׁלַיִם וּמַעוֹתָיו וְאֲשָׁמוֹ בִּידוֹ, וּמַת בְּדַרְךָ - הַכֶּסֶף יִנְתֵן לְבָנָיו, וְאֲשֵׁם יִרְעֵה עַד שִׁיסְתָּאב, וַיִּמְכֵר, וַיִּפְּלוּ דְמֵיו לְנִדְבָה, שְׁנָאֵמַר (בְּמַדְבָּר ה'): "מִלְּבַד אֵיל הַכַּפְרִים אֲשֶׁר יִכְפֵר בּוֹ עָלָיו", מִי שְׁצָרִיךְ כְּפָרָה, יִצָּא זֶה שְׂאִין צָרִיךְ כְּפָרָה.

נָתַן אֶת הַכֶּסֶף לְאִנְשֵׁי מִשְׁמֵר וּמַת - אֵין הַיּוֹרְשִׁין יִכּוֹלִין לְהוֹצִיא מִיָּדָם, שְׁנָאֵמַר (בְּמַדְבָּר ה'): "אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לְכַהֵן לֹו יִהְיֶה", נָתַן הַכֶּסֶף לְיְהוֹזְרִיב וְאֲשֵׁם לִידְעִיָּה - יַחֲזִיר הַכֶּסֶף אַחֵר הָאֲשֵׁם; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֲשֵׁם אַחֵר הַכֶּסֶף. אָמַר רַבִּי: אִם כְּדָבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה - יִקְרִיבוּ בְּנֵי יְהוֹזְרִיב אֶת הָאֲשֵׁם, לֹא נִתְכַּפֵּר לֹו אֲלָא אִם כֵּן קִיַם אֲשֵׁם, יַחֲזִיר הַכֶּסֶף מִבְּנֵי יְדְעִיָּה אֲצֵל בְּנֵי יְהוֹזְרִיב, וַיִּקְרִיבוּ בְּנֵי יְהוֹזְרִיב אֶת הָאֲשֵׁם וַיִּתְכַּפֵּר לֹו. עֲבַר מִשְׁמֵרוֹ שֶׁל יְהוֹזְרִיב - יַחֲזִיר הָאֲשֵׁם מִבְּנֵי יְהוֹזְרִיב אֲצֵל בְּנֵי יְדְעִיָּה, וַיִּקְרִיבוּ בְּנֵי יְדְעִיָּה אֶת הָאֲשֵׁם וַיִּתְכַּפֵּר לֹו.

הִבִּיא אֲשָׁמוֹ וְלֹא הִבִּיא גְזוֹל - לֹא יְהֵא מְמַרס בְּדָמוֹ עַד שִׁיבִיא גְזוֹל, אֲלָא תַעֲבַר צוּרְתוֹ וַיִּצָּא לְבֵית הַשְּׂרָפָה. הִבִּיא אֲשָׁמוֹ וְלֹא הִבִּיא מְעִילְתוֹ - לֹא יְהֵא מְמַרס בְּדָמוֹ עַד שִׁיבִיא מְעִילְתוֹ, אֲלָא תַעֲבַר צוּרְתוֹ וַיִּצָּא לְבֵית הַשְּׂרָפָה. מְצוּרַע שֶׁהִבִּיא חֲטָאתוֹ קָדָם לְאֲשָׁמוֹ - לֹא יְהֵא מְמַרס בְּדָמוֹ עַד שִׁיבִיא אֲשָׁמוֹ, אֲלָא תַעֲבַר צוּרְתוֹ וַתִּצָּא לְבֵית הַשְּׂרָפָה.

י, יג גִּזֵּל וְהַחֲלִיף, גִּזֵּל וְהַקְדִּישׁ, גִּזֵּל וְנָתַן בְּמַחְנָה, גִּזֵּל וְנָתַן בְּהַקְפָּה, גִּזֵּל וּפְרַע אֶת חוּבוֹ, גִּזֵּל וְשִׁלַּח סְבִלוֹנוֹת לְבֵית חָמִיו - הָרִי זֶה חֲתִיב, וְהַמְקַבֵּל מִמֶּנּוּ - הָרִי זֶה פְּטוּר. הַגּוֹזֵל וּמְאָכִיל לְבָנוֹ וּבָתוֹ הַקְטָנִים, לְעַבְדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְנַעֲנִים - פְּטוּרִין מִלְשִׁלְם. הַנִּיחַ לָהֵן אֲבִיהֶן דְּבַר שִׁישׁ בּוֹ אַחֲרֵיוֹת - חֲתִיבִין לְשִׁלְם. לְבָנוֹ וּבָתוֹ הַגְּדוּלִים, לְעַבְדוֹ

בְּחֶשְׁבוֹן - יֵצֵא. "לא תגנבו" - על מִנְתַּלְּמָא
לְמִיקֻט. "לא תגנבו" - על מִנְתַּלְּמָא לְשֵׁלָם
תְּשִׁלוּמֵי כְּפָל, וְתִשְׁלֹוּמֵי אַרְבַּעָה וְחֻמְשָׁה.

י, טז בן בג אומר: לא יגנוב אדם את שלו
מבית אחרים, שְׁמָא יִרְאֵה כְּגַנְב. וְכֵן הִיָּה בְּן
בג אומר: לא יגנוב אדם את שלו מבית
הגנב, שְׁמָא אִף הוּא יִרְאֵה כְּגַנְב, אֲלֵא מְשַׁבֵּר
אֶת שְׁנָיו וּמוֹצִיא אֶת טְלִיתוֹ מִיָּדוֹ.

גנבים שנכנסו במחתרת ועשו תשובה - כלן
חיבין להחזיר. עֲשֵׂה אֶחָד מֵהֵן תְּשׁוּבָה - אין
חיב לשלם אלא על חלקו בלבד. אם היה
מוציא ונותן לפנייהם - חיב לשלם על הכל.
טל דמי פרתף, טול דמי טליתך - אין
שומעין לו. באמת נגנבו או אברו - נותן לו
דמיהן.

מִסְכַּת בָּבָא קָמָא פְּרָק אַחַד עָשָׂר

יא, א אין מקבלין פקדונות, לא מן הנשים
ולא מן העבדים, ולא מן הקטנים. קבל מן
האשה - יחזיר לאשה. מתה - יחזיר לבעלה.
קבל מן העבד - יחזיר לעבד. מת - יחזיר
לרבו. קבל מן הקטן - עושה לו בהן סגלה.
מת - יחזיר לאביו. וכלן, אם אמרו בשעת
מיתה - ינתן לפלוני שהן שלו - יעשה מפרש
כפרושו. הֵבֵן שְׁנוּשָׂא וְנוֹתֵן מִשָּׁל אָבִיו. וְכֵן
הָעֶבֶד שְׁנוּשָׂא וְנוֹתֵן מִשָּׁל רַבּוֹ - הִרִי הֵן שֵׁל
אָבִי. הִרִי הֵן שֵׁל רַבּוֹ. אם אמרו בשעת מיתה
ינתנו לפלוני שהן שלו - יעשה מפרש
כפרושו.

יא, ב האומר 'תנו מאתים דינר לבית
הכנסת', 'תנו ספר תורה לבית הכנסת' -
ינתנו לבית הכנסת הרגיל בו. ואם היו שנים
והיה רגיל בשתיהן - ינתנו לשתיהן. האומר
'תנו מאתים דינר לעניים' - ינתנו לעניי
אותה העיר. רבי אחא אומר: לעניי כל
ישראל. האומר 'תנו שדה פלונית לעניים'.
לקט שכחה ופאה - לעניי אותה העיר,
'לעניי עיר פלונית' - לקט שכחה ופאה
לעניי עיר אחרת. הֵבֵן שְׁהִיָּה אוֹכֵל מִשָּׁל
אֲרִיּוֹ וְכֵן שְׁהִיָּה אוֹכֵל מִשָּׁל רַבּוֹ, קוֹצֵץ וְנוֹתֵן
פְּרוֹסָה לְבִנּוֹ וּלְבִתּוֹ וּלְעַבְדּוֹ שֵׁל אוֹהֲבוֹ,

שֵׁל מִים - תְּנָאֵי בֵּית דִּין הוּא, שְׁהִיָּה זֶה
שׁוֹפֵף אֶת דְּבָשׁוֹ וּמְצִיל מִימּוֹ שֵׁל חֲבֵרוֹ,
וּכְשִׁיגִיעַ לִישׁוּב - נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי דְּבָשׁוֹ,
שְׁהִמִּים מַחִיָּה בַּמִּדְבָּר, וְאִין הִדְּבַשׁ מַחִיָּה
בַּמִּדְבָּר.

פועל ועניו שעלו באילן, ושברו את הסכה,
אם עלו במקום שדרף בני אדם רגילין
לעלות בו - פטורין. ואם לאו - חיבין. הגוזל
את השדה ונטלה אנס - יאמר לו: הרי שלך
לפניך.

י, יד הגוזל את חברו, או שלוה הימנו, או
שהפקיד לו בישוב - לא יחזיר לו במדבר.
אבל מחזיר לו בשירה. והאבדה - חוזרת
לבעלים בכל מקום. מי שבא בדרך, והיה
בידו מעות, וראה אנס בא כנגדו, ואמר לו:
בא טול את אלו, שאני חיב לך. אם קבל
עליו - פטור. ואם לאו - חיב. משכן לו בית,
משכן לו שדה, וראה דלקה מממששת
ובאה בתוך שלו, אמר לו: בוא והצל את
שאני חיב לך, אם קבל עליו - פטור. ואם
לאו - חיב.

י, טו הגונב טלה מן הדיר והחזירו, ואחר כך
נגנב כל הדיר כלו, אם הודיעו בו לבעלים -
פטור. ואם לאו - חיב. הגונב חבית מן
המרתף, והחזירה למרתף, ואחר כך נגנב כל
המרתף כלו, אם הודיעו בו לבעלים - פטור.
ואם לאו - חיב. הטה את החבית ונטל ממנה
רביעית ונשברה - אינו משלם אלא רביעית.
הגביהה ונטל ממנה רביעית, ונשברה, או
שהחמיצה - משלם את הכל.

הגונב סלע מן הכיס והחזירה לכיס, ואחר
כך נגנב כל הכיס כלו, אם הודיע בה
לבעלים - פטור. ואם לאו - חיב. אמר רבי
יהודה: במה דברים אמורים? בזמן
שהחזירה לצורתה, אבל נטלה מן הכיס
והחזירה לצורו, מצרור והחזירה לכיס -
הרי זה חיב. הגונב פיסו של חברו והחזירו
לו כשהוא ישן, ונער, והרי פיס בידו! אם
מכיר את שלו - פטור. ואם לאו - חיב.
הגונב סלע מחברו בלא יודע, והבליעה

ואינו חושש משום גזלו של בעל הבית שכך נהגו.

יא, ג לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה, ואין לוקחין פרות יינות שמנים וסלתות, לא מן הנשים לא מן העבדים ולא מן הקטנים. אבא שאול אומר: לוקחין מן האשה בחמשה דינרין, כדי שתקח בהן כפה לראשה. גבאי צדקה נוטלין מהן דבר מועט בצדקה, אבל לא דבר מרבה.

יא, ד אין לוקחין, לא שמן במועט, ולא זיתים במועטין, אבל לוקחין מהן שמן במדה וזיתים במדה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לוקחין מן הנשים זיתים בגליל העליון, שפעמים שאדם בוש להיות יושב על פתח חנותו, ונותן לאשתו ומוכרה. הכן שמוכר בשוק, וכן העבד שמוכר בשוק - מתר לקח מהן. וכלן שאמרו להטמין אסור.

שומר פרות יושב ומוכר וסלו לפניו, יושב ושוקל ותורטני לפניו - מתר לקח מהן. וכלן שאמרו להטמין אסור. אין לוקחין מן הרועין, לא עזין ולא גזיזין ולא תלושין של צמר, אבל לוקחין מהן תפורים - שהתפורים שלהן. ולוקחין מהן חלב וגבינה במדבר אבל לא ביישוב. בכל מקום לוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן. ארבעה וחמשה גזיזין, אבל לא שתי צאן ולא שתי גזיזין. רבי יהודה אומר: לוקחין מהן ביתיות ואין לוקחין מהן מדבריות. כללו של דבר, כל שגונב הרועה ואין בעל הבית יודע בו אסור לקח ממנו. וכל שאי אפשר לו אלא אם כן בעל הבית יודע בו - מתר לקח אותו.

אין שוכרין בהמה מן הרועין, ולא כלים מן בעלי אמניות. אין שואלין בהמה מן הרועין, ולא כלים מן בעלי אמניות - הן עצמן מתרין להשתמש בהן. וכלים הנמכרים לשם חדשים - אסור להשתמש בהן.

יא, ה אין לוקחין מן הגרדי - לא קוצין, ולא עירין, ולא סנקאנין, ולא שירי פקעיות. אבל לוקחין ממנו בגד מגמר שתי טווי וארוג.

אין לוקחין מן הצבוע, לא אותות ולא דגמאות, ולא תלושין של צמר. אבל לוקחין הימנו צמר צבוע - טווי שתי וערב. אין לוקחין מן הסורק, מפני שאינן שלו. מקום שנהגו להיות שלו - הרי אלו שלו. בכל מקום לוקחין ממנו כר מלא מוכין, וכסת מלאה מספחות, ולוקחין מן הכובס, מוכין מפני שהן שלו. ולא יסרק את הכגד לשתי אלא לערבו. ולא יהא נותן בכגד יתר משלשה חוטיין, ושני חוטיין העליונין - הרי אלו שלו. אם היה שחור על גבי לבן - נוטל את הכל והן שלו. ישעיה איש טיראה היה נוהג בחסידות ונוטל את הכל. אם עתיד להשוותו, אפלו מותר - משוהו לארכו ואין משוהו לרחבו, מה שחרש - מוציא במעצד. והנפסק במגרה - הרי אלו של בעל הבית. מתחת המקדח ומתחת הרהיטני ונגרר במגרה - הרי אלו שלו. הנותן עורות לעבד. הקצוצין והתלושין - הרי אלו של בעל הבית. והיוצא עם שטף המים - הרי אלו שלו. החיט ששיר מן החוט פחות ממלא מחט, ומטלית פחותה משלש על שלש, והנותן עורות לעבדן, כלן אצל בעל הבית - הרי אלו של בעל הבית. מסתתי אבנים, מפסקי גפנים, מנקפי הגיין, מנכשי זרעים - בזמן שבעל הבית מקפיד עליהן - אסורים משום גזל. אין בעל הבית מקפיד עליהן - מתרין משום גזל. השוכר את הפועל לנקף עמו בהגין ולזמר עמו במזמרות. מקום שנהגו להיות שלו - הרי אלו שלו, של בעל הבית - הרי אלו של בעל הבית. ואין משנין ממנהג המדינה.

מסכת בבא מציעא פרק ראשון

א, א שנים או חזין בטלית, זה נוטל עד מקום שתפוס, וזה נוטל עד מקום שתפוס. במה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהם תופסין בה, אבל אם היתה בידו של אחד מהן - המוציא מחברו עליו הראיה. זה אומר: 'בלה שלי', וזה אומר: 'שליש שלי'. האומר בלה שלי - ישבע שאין לו בה פחות מחמשה חלקים. והאומר שלישי שלי -

יִשְׁבַּע שְׂאִין לוֹ בַּה פְּחוֹת מִשְׁתוֹת. כְּלָלוּ שֶׁל דָּבָר, אֵין נִשְׁבַּע אֶלָּא עַל חֲצִי טוֹעֵנוּ בַּלְבָּד.

אב, שְׁנַיִם שְׁהִיּוּ מוֹשְׁכִין אֶת הַגָּמֵל וְהַמְנַהִיגִין אֶת הַחֲמוֹר, אוֹ שְׁהִיּוּ אֶחָד מוֹשֵׁף וְאֶחָד מְנַהִיג כַּמּוּדָה הַזֹּאת; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַמוֹשֵׁף אֶת הַגָּמֵל וְהַמְנַהִיג אֶת הַחֲמוֹר - הֲרִי זֶה זָכָה.

אג, הָאוֹמֵר יִזְכֶּה לִי בֵּיתִי בַּמְצִיאָה שֶׁתִּפְּל לְתוֹכוֹ הַיּוֹם לֹא אָמַר כְּלוּם יֵצֵא לוֹ שֵׁם מְצִיאָה דְּבָרָיו קִיָּמִין.

אד, מֵצָא שְׁטָרִי חוֹב שְׂאִין בְּהֵם אַחֲרֵיּוֹת נִכְסִים, בְּזִמְן שְׁלוּה מוּדָה - יַחְזִיר לַמְלוּהָ. אִם לֹא - לֹא יַחְזִיר לֹא לְזָה וְלֹא לְזָה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר, שְׁהִיּוּ רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: שְׁטָר שְׂיֵשׁ בּוֹ אַחֲרֵיּוֹת נִכְסִים - גּוֹבָה מִנִּכְסִים מִשְׁעַבְדִּין, וְשְׂאִין בּוֹ אַחֲרֵיּוֹת נִכְסִים - גּוֹבָה מִנִּכְסִים בְּנֵי חוֹרִין. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: זֶה וְזֶה לֹא יַחְזִיר, מִפְּנֵי שְׁזֶה וְזֶה גּוֹבָה מִנִּכְסִים מִשְׁעַבְדִּין.

אה, מֵצָא גִט אִשָּׁה, בְּזִמְן שְׁהָאִישׁ מוּדָה - יַחְזִיר לְאִשָּׁה. אִם לֹאוּ - לֹא יַחְזִיר לֹא לְזָה וְלֹא זֶה. גִּט שְׁחֹרֵר, בְּזִמְן שְׁהָרַב מוּדָה - יַחְזִיר לְעַבְד. וְאִם לֹאוּ - לֹא יַחְזִיר, לֹא לְזָה וְלֹא לְזָה. אוֹנְקִלוֹסִיא בְּזִמְן שְׁהַלְוָה מוּדָה - יַחְזִיר לַמְלוּהָ. וְאִם לֹאוּ - לֹא יַחְזִיר, לֹא לְזָה וְלֹא לְזָה. דִּיתְקָאוֹת, וּפְתִיקָאוֹת, וּמְתַנּוֹת בְּזִמְן שְׁהַנּוֹתֵן מוּדָה - יַחְזִיר לְמַקְבֵּל. וְאִם לֹאוּ - לֹא יַחְזִיר, לֹא לְזָה וְלֹא לְזָה. שְׁטָרֵי מַקָּח וּמַמְכָּר, שְׁטָרֵי אֲרִיסוֹת וּקְבֻלּוֹת בְּהֵמָה - הֲרִי זֶה לֹא יַחְזִיר, לֹא לְזָה וְלֹא לְזָה.

או, גִּזְרֵי דִין וּפְרוֹזְבוּלִין - הֲרִי זֶה יַחְזִיר, לְפִי שְׁכֻתוֹבִין עַל שְׁמוֹ, בֵּין שְׁמֵצָאֵן בְּשׁוֹק, וּבֵין שְׁמֵצָאֵן בֵּין שְׁטְרוֹתָיו שֶׁל אָבִיו. כְּלָלוּ שֶׁל דָּבָר: אִם יֵשׁ עִמָּהּ סִמְפוּנוֹת - יַעֲשֶׂה מַה שְׁבִסְמְפוּנוֹת. הוֹדָאת בְּעַל דִּין כַּמָּאָה עֵדִים אִימְתִי בְּזִמְן שְׁטַעֲנוּ וְהוּדָה, אֲבָל אִם הוּדָה מִפִּי עֲצֻמוֹ - יִכּוֹל לְחַזֵּר בּוֹ, שְׁהֵפֶה שְׂאָסֵר הוּא הֵפֶה שְׁהִתִּיר. הוּדָאת בְּעַל דִּין כַּמָּאָה עֵדִים. וְהַשְּׁלִישׁ נֶאֱמַן מִשְׁנִיָּהּ. זֶה אוֹמֵר כֶּף, וְזֶה אוֹמֵר כֶּף, וְהַשְּׁלִישׁ אוֹמֵר כֶּף - הַשְּׁלִישׁ

נֶאֱמַן. אִימְתִי? בְּזִמְן שְׁהַשְּׁלִישוֹת יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ, אֵין הַשְּׁלִישוֹת יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ - הֲרִי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל אָדָם.

נֶאֱמַן בְּעַל הַמַּקָּח לוֹמֵר: 'לְזָה מְכַרְתִּי אֶת מַקְחִי'; אִימְתִי? בְּזִמְן שְׁהַמַּקָּח יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ. אֵין הַמַּקָּח יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ - הֲרִי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל הָאָדָם. נֶאֱמַן הַדִּין לוֹמֵר: 'לְזָה זְכִיתִי וְלְזָה חִיבְתִי'; אִימְתִי? בְּזִמְן שְׁהַדִּין לִפְנָיו, אֲבָל אֵין הַדִּין לִפְנָיו - הֲרִי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל הָאָדָם.

אז, וְסִמְפוֹן שְׂיֵשׁ עָלָיו עֵדִים מִתְקִים בְּחוֹתְמֵיו, וְשְׂאִין עָלָיו עֵדִים וְיוֹצֵא מִתַּחַת יָדֵי שְׁלִישׁ, אַחַר חֲתוּם שְׁטְרוֹת - כִּשְׂר. אֵיזְהוּ אַחַר חֲתוּם שְׁטְרוֹת? אֵיךְ אֲנִי פְלוֹנִי בֶן פְלוֹנִי מְקַבֵּל אֲנִי עָלַי כָּל מַה שְׁכָּתוּב בְּשְׁטָר זֶה, וְהָעֵדִים לְמַטָּה - כִּשְׂר.

אח, אֵיזוֹ אֵיזוֹ הִיא אֲגוּדָה שֶׁל שְׁטָר? שְׁלִשָּׁה קְשׁוּרִין זֶה בְּזָה. אֵיזְהוּ תְּכַרְיָךְ שֶׁל שְׁטָר? כָּל שְׁחוּט אוֹ מְשִׁיחָה אוֹ דְּבָר אַחַר כְּרוּף עָלָיו מִבְּחוּץ. אֵיזוֹ חֲפִיסָה? - זוֹ חֲמַת קְטֻנָּה. שְׁנַיִם שְׁהִיּוּ תְּפוּסִים בְּשְׁטָר, זֶה אוֹמֵר: 'שְׁלִי הוּא וְאָבְד מִמֶּנִּי', וְזֶה אוֹמֵר: 'בִּידֵי הוּא וּפְרַעַתָּיו לָךְ' - יִתְקַים שְׁטָר בְּחוֹתְמֵיו; דְּבָרֵי רַבִּי. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמִיאֵל אוֹמֵר: יִחְלַקוּ.

אט, שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַצְמוּ זֶה בְּזָה, וְאָמַר אֶחָד מֵהֶן לְחֵבְרוֹ: אִם לֹא בָאתִי מִכֶּן וְעַד יוֹם פְּלוֹנִי, יֵהָא לָךְ בִּידֵי כֶף וְכֶף. הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא בָא - יִתְקַים הַתְּנָאִי; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הֵיאֵךְ זֹכָה בְּדָבָר שֶׁלֹּא בָא לְתוֹךְ יָדוֹ? אֶלָּא יִנְתַּחֲנוּ. מִשְׁכֵּן לוֹ בֵּית, מִשְׁכֵּן לוֹ שְׂדֵה, וְאָמַר לוֹ: אִם לֹא נִתְתִּי לָךְ מִכֶּן וְעַד יוֹם פְּלוֹנִי - אֵין לִי בִידֶךָ כְּלוּם. הִגִּיעַ הַזְּמַן וְלֹא נָתַן - יִתְקַים הַתְּנָאִי; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הֵיאֵךְ זָכָה זֶה בְּדָבָר שְׂאִינוּ שְׁלוֹ? אֶלָּא יִנְתַּחֲנוּ. מוּדָה רַבִּי יוֹסִי, בְּשְׁנַיִם שְׁהִיּוּ עוֹרְרִין עַל הַבֵּית וְעַל הַשְּׂדֵה, וְאָמַר אֶחָד מֵהֶן: אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן וְעַד יוֹם פְּלוֹנִי אֵין לִי בִידֶךָ כְּלוּם, הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא בָא - בְּאֵמַת אָמְרוּ שְׂאֵבְד אֶת זְכוּתוֹ.

שנים שלוו בשטר אחד, ופרע אחד מהן את שלו, השטר במקומו והלה כותב לו התקבלתי את שלך.

מִסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא פְּרָק שְׁנִי

בא מודה רבי שמעון בן אלעזר בכלי אנפוריא שמשתמשין בהן וחיב. ואלו הן כלי אנפוריא בדי מחטין וצנוריון, ומחרוזות של קרדמות. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל אלו שאמרו - הרי אלו שלו. אימתי? בזמן שמצאן אחד אחד, אבל אם מצאן שנים שנים - חיב להכריז. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: המציל מפי הארי, ומפי הזאב, ומפי הדוב, ומשלוליתו של ים, ומשלוליתו של נהר. המוצא באסרטיא ובפלטאיא גדולה - הרי אלו שלו, מפני שהבעלין מתאצין מהן.

בב מצא חתיכות של בשר, ומחרוזות של דגים, וחביות של יין, ושל שמן, ושל תבואה, ושל גרוגרות, ושל זיתים - אין חיב להכריז. כתוב בחרש ונתון על פי חבית, בניר ונתון על פי עגול - חיב להכריז. מצא כריכות ברשות היחיד - חיב להכריז. ברשות הרבים - אין חיב להכריז. האלומות, בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים - חיב להכריז. מצא פרות צבורין - חיב להכריז. מפזרין - אין חיב להכריז. מקצתן צבורין ומקצתן מפזרין - חיב להכריז. מצא מעות עשויות מגדלות - חיב להכריז. מפזרות - אין חיב להכריז. מקצתן מגדלין ומקצתן אין מגדלין - חיב להכריז. וכמה הוא מגדל? שלש מטבעות זה על גבי זה.

מצא כלי ולפניו פרות, כיס ולפניו מעות - חיב להכריז. מקצתן בכלי ומקצתן בארץ, מקצתן בכיס ומקצתן בארץ - חיב להכריז. מצא דבר שיש בו סימן, בצד דבר שאין בו סימן - חיב להכריז. אם בא בעל סימן ונטל את שלו - זכה זה בדבר שאין בו סימן.

בג המוצא סלע, ואמר לו חברו: סלע זו חדשה היא. נירונית היא, של מלך פלוני היא - לא אמר כלום, שאין סימן למטבע.

הנותן ערבון לחברו על הבית ועל השדה, ואמר לו: אם לא נתתי לך מכן ועד יום פלוני אין לי בידך כלום, והלה כותב לו: אם אחר כך - הריני כופל לך ערבונך, והגיע זמן ולא נתן - יתקיים התנאי; דברי רבי יוסי. אמר רבי יהודה: היאך זוכה זה בדבר שאינו שלו? אלא נותן לו ערבון שלו.

אמר רבן שמעון בן גמליאל: כמה דברים אמורים? בזמן שאמר לו ערבוני יקון, אבל לקח הימנו בית או שדה במאה מנה, אפלו לא נתן לו מהן אלא שלשה מנה - הרי השדה קנויה לו, ומחזיר לו את השאר. אפלו לאחר שלש שנים.

הנותן ערבון לחברו על הבית, ועל השדה, כל המשנה וכל החזור בו - ידו על התחתונה. חזר בו המוכר - יד הלוקח על העליונה. רצה לטול רביע בקרקע - נוטל רביע במעות - נוטל. והשאר גובה מן העדיות. חזר בו לוקח - יד מוכר על העליונה. רצה לתן רביע בקרקע - נותן. רביע במעות - נותן, והשאר גובה מן הזבורית.

אי המפקיד שטרות אצל חברו, אף על פי שאינן כתובין בשמו - הרי זה יחזיר את שלו. מת - ינתן ליורשיו. ואם אמר בשעת מיתה ינתנו לפלוני שהן שלו - יעשו מפרש כפרושו.

המלוה את חברו על המשכון, ואמר לו: אם לא נתתי לך מכן עד יום פלוני - אין לי בידך כלום. הגיע זמן ולא נתן - הגיעו. משכון, בין רע בין יפה. לזה הימנו אלף דינר בשטר ופרע לו מהן שמנה מאות זוז - הרי זה מקרע לו שטרו הראשון, וכותב לו שטר של מאתים זוז; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: השטר במקומו והלה כותב לו התקבלתי ממך שמנה מאות זוז - מפני שמרע כחו בשני דברים, שאינו כופה את לבו לפרען לו, ושאין יכול לגבות מנכסים משעבדין.

ולא עוד, אלא אפלו שמו כתוב עליה - לא אמר כלום, אלא הרי היא של מוצאה. מצא באשפה - חייב להכריז, שדרך האשפה להטלטל.

בד מצא בגל או בכחל ישן - הרי אלו שלו, שיכול לומר של אמוריין הן. מצא בחור או בכחל חדש, מחציו ולחוץ - שלו. מחציו ולפנים - של בעל הבית. אם היה מפלש בלו לחוץ - אף מה שחציו ולפנים שלו. אם היה מפלש בלו לפנים - אף מה שחציו ולחוץ של בעל הבית. מצא בין פצים, מן האגוף ולחוץ - שלו. מן האגוף ולפנים - של בעל הבית.

בה מצא בבית, אם שרו בו אורחין לפניו - הרי אלו שלו. ואם לאו - הרי אלו של בעל הבית. מצא בה בחנות, עד מקום שדרך בני אדם רגילין לכנס - הרי אלו שלו. יתר על כן - הרי אלו של בעל הבית. הלוקח בהמה מחברו ומצא עליה דבר שיש בו שוה פרוטה - חייב להכריז. המוצא שוה פרוטה - חייב להכריז. פחות משוה פרוטה - אין חייב להכריז, שנאמר: "שלמה"; מה שלמה מיוחדת דבר שיש בו שוה פרוטה חייב להכריז, כך כל דבר שיש בו שוה פרוטה - חייב להכריז. פחות משוה פרוטה - אין חייב להכריז.

בו בראשונה, כל הבא ונותן סימניה - היה נוטלה. משרבו הרמאין - התקינו שיהא זה נותן סימניה ומביא ראיה שאינו רמאי. בראשונה היו מכריזין עליה שלש רגלים, ואחר הרגל האחרון שבעה ימים. ומשחרב בית המקדש התקינו שיהו מכריזין עליה שלוש ימים. ומן הספנה ואילך התקינו, שיהא מודיע לשכניו ולקרוביו ולמדיעיו ולאנשי עירו, ודין.

בז המוצא מציאה, אם יש בה כדי להחזיר לבעלים בשוה פרוטה ולגבות שכרה ממנה - מטפל ממנה. ואם לאו - מניחה במקומו. איזו היא אבדה? מצא קרדם באסרטיא

וטלית באסרטיא ופרה רועה בין הזרעים - הרי זו אבדה. טלית מנחת בצד הגדר. וחבית מנחת בין הגדר וחמור רועה בין עצבים - אין זה אבדה. מצאן שלשה ימים זה אחר זה - הרי זו אבדה.

בח כל דבר שעושה ואוכל, כגון פרה וחמור - יעשה ויאכל. לא יעשה בה יותר ממה שהן אוכלין. כל דבר שאין עושה ואוכל, כגון אוזן ותרגולין - מטפל בהן שלשה ימים. בעגלין ובסיחין שלוש יום. יתר על כן - מוכרין בבית דין. מצא ספרים - קורא בהן אחד לשלשים יום. לא יקרא בהן את הפרשה וישנה, ולא יקרא בהן את הפרשה ויתרגם, ולא יקראו שלשה בכרך אחד. ולא יפתח בכספר יותר משלשה דפיין. סימכוס אומר: בחדשים אחד לשלשה ימים. בישנים אחד לשנים עשר חדש. כלי כסף משתמש בהן בצונן, אבל לא בחמין, מפני שמשחירן. כלי נחשת משתמש בהן בחמין, אבל לא באור מפני שהוא משחקן. מגרפות וקרדמות - משתמש בהן בדרך הרוך אבל לא בדבר הקשה. מגרפה, גורף בה את הטיט. מדיחה ומניחה במקומה. קרדמות מבקיע בו את העצים, ובלבד שלא יבקע בו לא צנון ולא זית. וכשם שאתה אומר באבדה - כך אתה אומר בפקדון.

בט המפקיד כסות אצל חברו - מנערה אחת לשלשים יום, שוטחה לצרפה אבל לא לכבודו. אם היתה מרבה - נוטל שכרו ממנה. המוצא בהמת חברו - חייב לטפל בה. עד מתי חייב לטפל בה? עד שיכניסה לרשותו. הכניסה למקום שיראנה - לא יטפל בה. נגנבה או אבדה - חייב באחריותה. לעולם חייב באחריותה עד שיכניסנה לרשותו. הכניסה לגנתו או לחורבתו, ואבדה או נגנבה - פטור.

בי מצא חמור טעון חמץ, או דברים האסורים - אין מחיבין אותו לגע בהן. זה הכלל, כל העושה בתוך שלו - הרי זה נזקק לו. וכל שאינו עושה בתוך שלו - אין נזקק לו. אם היה חמורו נפלן - פורק עמו אפלו

מאָה פֻּעָמִים, רשאי להקל את הפרסָה ולגבות שכרו הימנו, אין מחיבין אותו להיות עומד ומחזיר, מפרק ומטעין, שנאמר (שמות כג): "כי תפגע וכי תראה"; יכול שנים ושלושה מיל, תלמוד לומר: "כי תפגע", יכול אפלו בתוף ארבע אמות, תלמוד לומר "כי תראה", שערו חכמים אַחַד מִשְׁבְּעָה וּמִחֻצָה בְּמִיל, וְזֶה הוּא רִיס.

ב,יא אוהב לטעון ושונא לפרק - מצוה לפרק עם השונא, שלא לשכור את לבו. שונא שאָמרו - שונא שבישראל, לא שונא שבעובדי כוכבים. ראה חמורו של עובד כוכבים - חייב לטפל בו כדרך שמטפל בשל ישראל. אם היה טעון יין נסך - אין רשאי לגע בו. ראה מים שהן שוטפין והולכין חייב לגדרן. זה הפלל, כל דבר שיש בו משום חסרון כּיס - יש בו משום השב אבדה.

ב,יב מצוה מן התורה לפרק, אכל לא לטעון. רבי שמעון אומר: אף לטעון, שנאמר: "עמו" - עמו על גבי החמור; דברי רבי שמעון. וּחֲכָמִים אומרים: "עמו" אתה בשכר. וכשם שמצוה על בהמת עצמו כף מצוה על בהמת חברו. חברו שטעה - תופסו בידו, ומפסגו בשדות וּכְרָמִים, עד שמגיע לעיר או לדרך. וכשם שמצוה על ידי חברו כף מצוה על ידי עצמו. הוא עצמו שטעה מפסג בשדות וּכְרָמִים עד שמגיע לדרך או לעיר, שעל מנת פן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

ב,יג אבדת רבו ואבדת אביו - אבדת רבו קודמת לאבדת אביו. ואם היה אביו שקול כרבו - אבדת אביו קודמת לאבדת רבו. ואיזהו רבו? שלמדו תורה ולא שלמדו אומנות. ואי זה? זה רבו שלמדו ופתח לו תחלה. היה רבי מאיר אומר: רבו שלמדו חכמה ולא רבו שלמדו מקרא. רבי יהודה אומר: כל שרב תלמודו ממנו. רבי יוסי אומר: כל שהאיר עיניו במשנתו.

אבדת אביו ואבדת אמו - אבדת אביו קודמת לאבדת אמו. אימתי? בזמן שהיא

תחתיו אבל אינה תחתיו - שניהם שוין. אבדת האישה ואבדת האשה - אבדת האישה קודמת לאבדת האשה. והעובדי כוכבים והרועים בהמה דקה ומגדליה - לא מעלין ולא מורידין. המומרים לעבודת כוכבים והמסרת - מורידין ולא מעלין.

מִסְכַּת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

ג,א אין השואל רשאי להשאיל, ולא השוכר רשאי להשכיר, ולא השואל רשאי להשכיר, ולא השוכר רשאי להשאיל, ולא זה שמפקדין אצלו רשאי להפקידן אצל אחר, אלא אם פן נתן לו בעל הבית רשות. השואל פרה מחברו ונגנבה, וקדם השואל ושלם, ואחר כך נמצא הגנב - משלם תשלומי כפל לשואל, ותשלומי ארבעה וחמשה לשני. השוכר פרה מחברו, ונגנבה או אבדה, ואומר הרני משלם ואיני נשבע. שלם ואחר כך נמצא הגנב - משלם תשלומי כפל ארבעה וחמשה לשני. המפקיד פרה אצל חברו ונגנבה או אבדה, ואמר הלה: 'הרני משלם לך בלא שבועה', ואחר כך נמצא הגנב - משלם תשלומי כפל לראשון ותשלומי ארבעה וחמשה לשני.

ג,ב המוכר פרה לחברו ונגנבה, זה אומר: 'ברשותך נגנבה', וזה אומר: 'ברשותך נגנבה' - יחלקו. נמצא גנב, זה אומר: 'ברשותו נגנבה'. וזה אומר: 'ברשותו נגנבה' - יחלקו. האומר: 'מנה אני חייב, ואיני יודע אם לפלוני ואם לפלוני' - נותן לזה מנה ולזה מנה - שהודה מפי עצמו. אומר לשנים: 'גזלתי את אחד מכם מנה, ואת אחד מכם מאתים, ואיני יודע איזה מכם' - נותן לזה מאתים ולזה מאתים. ואם לאו - היה לו לשתק, זה אומר: 'מאתים שלי', וזה אומר: 'מאתים שלי' - נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר לא יתן להם עד שיעשו ביניהן פשרה. שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה וזה מאתים. בשעת התביעה, זה אומר: 'מאתים שלי' וזה אומר: 'מאתים שלי' -

שְׁפַעְמִים שְׁאָדִם לֹקַח מִחֲבָרו שְׁמֵן מְזַקֵּק בְּלֹא פִקְטִין.

ג,ה שָׁאל רַבִּי יוֹסִי לְחַכְמִים: הַרִי שֶׁהַפְּרִישׁ עֶשֶׂר כּוּרִין לְמֵאָה, וּמִדָּד אֶת הַמַּעֲשֵׂר וּפְחַת מֶהֶן, מָה הוּא? אָמְרוּ לוֹ: כִּשֶׁם שֶׁפְּחַת מַעֲשֵׂר כֶּף פְּחָתוֹ חֲלִין. וְאָף עַל פִּי שְׁלֹא פְּחָתוֹ חֲלִין - מִתֵּר. מִדָּד אֶת הַחֲלִין וְהוֹתִירוֹ, מָהוּ? אָמְרוּ לוֹ: כִּשֶׁם שֶׁהוֹתִירוֹ הַחֲלִין כֶּף הוֹתִירוֹ הַמַּעֲשֵׂר. וְאָף עַל פִּי שְׁלֹא הוֹתִיר מַעֲשֵׂר - מִתֵּר. יֵשׁ לוֹ חֲלִין וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי וּמִבְּקָשׁ לְמוֹכְרֵן, אִיזָה מֶהֶן מוֹכֵר תַּחְלָה? אָמְרוּ לוֹ: מוֹכֵר אֶת הַחֲלִין וְאַחֵר כֶּף מוֹכֵר מַעֲשֵׂר שְׁנֵי.

ג,ו הַשּׁוֹלַח יָד בַּפְּקֻדוֹן. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: יִלְקַח בַּחֲסֵר וּבְיִתֵּר. פִּיצֵד? הַפֶּקֶד יֵלֵךְ לְעֶצְמוֹ, כִּיּוֹצֵא בּוֹ, גִּבְּאֵי צְדָקָה שְׁלֹא מִצְּאוּ עֲנִיִּים לְחַלֵּק לָהֶן אֶת הַפֶּת, מוֹכְרִין לְאַחֲרִים וְאִין מוֹכְרִין לְעֶצְמָן. גִּבְּאֵי צְדָקָה פּוֹרְטִין לְאַחֲרִים וְאִין פּוֹרְטִין לְעֶצְמָן.

ג,ז הַזֶּהֱבָ קוֹנֶה אֶת הַכֶּסֶף, כִּיצֵד? נִתֵּן לוֹ דִּינָר זָהָב בְּעֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה כֶּסֶף - הַרִי זֶה קֹנֶה כָּל מְקוֹם שֶׁהוּא. אֲבָל אִם נִתֵּן לוֹ עֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה כֶּסֶף בְּדִינָר זָהָב - הַרִי זֶה לֹא קֹנֶה, עַד שֶׁעָה שִׁימְשֵׁף. הַנְּחֹשֶׁת קוֹנֶה אֶת הַכֶּסֶף, כִּיצֵד? נִתֵּן לוֹ שְׁלֹשִׁים דִּינָר בְּדִינָר כֶּסֶף - הַרִי זֶה קֹנֶה כָּל מְקוֹם שֶׁהוּא. אֲבָל אִם נִתֵּן לוֹ דִּינָר שֶׁל כֶּסֶף בְּשִׁלְשִׁים אִיסָר - הַרִי זֶה לֹא קֹנֶה, עַד שִׁימְשֵׁף. אִסִּימוֹן קוֹנֶה אֶת הַמִּטְבֵּעַ. כָּלֵל שֶׁל דָּבָר, כָּל שֶׁנִּקְנָה - קוֹנֶה. טְלִית קוֹנֶה דִּינָרֵי זָהָב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִף כִּשְׁאֲמָרוּ טְלִית קוֹנֶה דִּינָרֵי זָהָב בְּכָל מְקוֹם - כֶּף הַלְּקָה, אֲבָל אָמְרוּ: מִי שִׁפְרַע מֵאֲנָשֵׁי דוֹר הַמַּבּוּל עֲתִיד לִפְרַע מִמֵּי שְׁאִינוֹ עוֹמֵד בְּדַבְּרוֹ. וְהַנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּדַבְּרִים - אִין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה. אֲבָל אָמְרוּ חַכְמִים: כָּל הַמְּבַטֵּל אֶת דְּבָרָיו אִין רִיחַ חַכְמִים נוֹחָה הֵימָנוּ.

ג,ח אוֹנָאָה אֲרַבְעָה כֶּסֶף מַעֲשֵׂרִים וְאַרְבָּעָה כֶּסֶף לְסַלֵּעַ, לְשִׁתּוֹת לְמִקְחָ. עַד מִתִּי מִתֵּר לְהַחְזִיר? עַד כְּדֵי שִׁירָאָה לְתַגָּר אוֹ לְבָקִי. הוֹרָה רַבִּי טְרַפּוֹן בְּלוֹד, הַאוֹנָאָה שְׁמוֹנֶה כֶּסֶף

נוֹתֵן לְזָה מִנָּה וְלְזָה מִנָּה, וְהַשָּׂאָר יֵהָא מִנָּח עַד שִׁיבָא אֲלֵיהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אִם כֵּן, מָה הַפְּסִיד הָרַמְאִי? אֲלֹא הַכֵּל יֵהָא מִנָּח עַד שִׁיבָא אֲלֵיהּ, וְכֵן שְׁנֵי כְּלִים - אֶחָד גְּדוֹל וְאֶחָד קָטָן.

ג,ג הַמַּפְקִיד פְּרוֹת אֶצֶל חֲבָרו, אֶפְלוֹ הֵן אֲבוּדִין - לֹא יֵגַע בְּהֵן, לְפִיקָךְ בְּעַל הַבֵּית עוֹשֶׂה אוֹתָן תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂרוֹת עַל מְקוֹם אַחֵר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּאֲבוּדִין יִמְכַר בְּפָנֵי בֵית דִּין מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמֹשֵׁב אֲבָדָה לְבַעֲלִים. הַמַּפְקִיד פְּרוֹת אֶצֶל חֲבָרו וְהַרְקִיבוּ, יִזֵּן וְהַחֲמִיץ, שְׁמֵן וְהַבְּאִישׁ, אֶפְלוֹ הֵן אֲבוּדִין - לֹא יֵגַע בְּהֵן. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: עוֹשֶׂה אוֹתָן דָּמִים כְּבֵית דִּין. מוֹכְרֵן לְאַחֲרִים וְאִין מוֹכְרֵן לְעֶצְמוֹ, כִּיּוֹצֵא בּוֹ, גִּבְּאֵי צְדָקָה שְׁלֹא מִצְּאוּ עֲנִיִּים לְחַלֵּק לָהֶן אֶת הַפֶּת, מוֹכְרִין לְאַחֲרִים וְאִין מוֹכְרִין לְעֶצְמָן. גִּבְּאֵי צְדָקָה פּוֹרְטִין לְאַחֲרִים וְאִין פּוֹרְטִין לְעֶצְמָן.

ג,ד הַמַּפְקִיד פְּרוֹת אֶצֶל חֲבָרו - הַרִי זֶה יוֹצִיא לוֹ חֲסְרוֹנוֹת. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁעַרְבֶם עִם פְּרוֹתָיו, אֲבָל אִם הָיוּ מְנַחֲיִן בְּפָנֵי עֶצְמָן, יֹאמֵר לוֹ: 'הַרִי שְׁלָךְ לְפָנֶיךָ'. אֶחָד מְעַרְבֵן וְאֶחָד קוֹרֵא שֵׁם מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בְּמַגוּרָה¹. בְּמַתִּיקָה וְשָׂאָר מִינֵי קִטְנִיּוֹת לֹא נִתְּנוּ לָהֶן חַכְמִים שְׁעוֹר. אָמַר בֶּן עֲזַאי: הַחֲזִק כַּחוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא שְׁנִתֵּן שְׁעוֹר לְאֵלוֹ, וְלֹא נִתֵּן שְׁעוֹר לְאֵלוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מָה אַכְפַּת לָהֶן לְעַכְבְּרִין? אוֹכְלִין בֵּין מַהֲרַבָּה בֵּין מְקַמְעָא! אִין יוֹצִיא לוֹ חֲסְרוֹנוֹת אֲלֵא לְכוֹר בְּלָבַד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁמֶדֶד לוֹ מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ, אֲבָל מִדָּד לוֹ מִתּוֹךְ גִּרְנוֹ - אִין יוֹצִיא לוֹ חֲסְרוֹנוֹת מִפְּנֵי שֶׁהֵן מוֹתִירוֹת. אָמְרוּ לוֹ: לֹא! מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִתְּפֹזְרוֹת אֲלֵא מִפְּנֵי שֶׁהֵן אוֹבְדוֹת. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא אָמְרוּ שְׁמָרִים וְדָבָר אַחֵר אֲלֵא בְּשִׁמְן בְּלָבַד,

¹ מְקוֹם אוֹצֵר הַתְּבוּאָה.

לְסַלֵּעַ, שְׁלִישׁ לְמִקְחָ, וְשִׁמְחוּ תַגְרֵי לוד. אָמַר לָהֶם: כָּל הַיּוֹם מִתּוֹר הַלְחִזְוִי. אָמְרוּ לוֹ: יִנִּיחַ לָנוּ רַבִּי טְרַפּוֹן בְּמִקְוָמֵנוּ, וְחִזְרוּ לְדַבְרֵי חֲכָמִים.

ג, ט מי שֶׁהִטֵּל עָלָיו - יָדוּ עַל הָעֲלִינָה. כִּיצַד? מָכַר לוֹ חֲלוֹק שְׁוֵה חֲמֵשׁ בְּשֵׁשׁ, יָדוּ שֶׁל לֹקַח עַל הָעֲלִינָה, רָצָה אוֹמֵר לוֹ תָן לִי סֵלַע, רָצָה אוֹמֵר לוֹ: הִילָךְ חֲלוֹקָךְ, וְתָן לִי מְעוֹתַי. אָבֵל אִם מָכַר לוֹ שְׁוֵה שֵׁשׁ בְּחֲמֵשׁ - יָד הַמוֹכֵר עַל הָעֲלִינָה. רָצָה אוֹמֵר לוֹ: תָן לִי סֵלַע. רָצָה אוֹמֵר לוֹ: הִילָךְ מְעוֹתֶיךָ וְתָן לִי חֲלוֹקִי. וְרַבִּי אוֹמֵר: לְעוֹלָם יָד הַמוֹכֵר עַל הָעֲלִינָה, וְכִשְׁם שֶׁהַמוֹכֵר יְכוֹל לְחַזֵּר בוֹ - כִּךְ לֹקַח יְכוֹל לְחַזֵּר בוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַמוֹכֵר יְכוֹל לְחַזֵּר בוֹ, הַלּוֹקַח אֵין יְכוֹל לְחַזֵּר בוֹ, שֶׁכֶּכָּר קִבֵּל הֵלָה אֶת מְעוֹתָיו.

ג, י סֵלַע, כִּמָּה תֵהָא חֶסְרָה? וְלֹא יֵהָא בָּהּ אוֹנָאָה. סֵלַע אֲרַבְעָה אֶסְרוֹת וְדִינָר אִיסְר; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סֵלַע אֲרַבַּע פּוֹנְדִינּוֹת וְדִינָר פּוֹנְדִינּוֹן. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: סֵלַע שְׁמוֹנֶה פּוֹנְדִינּוֹת, וְדִינָר שְׁנֵי פּוֹנְדִינּוֹנִין. יִתֵּר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הֲיֵה מוֹצִיאָה בְּשׁוּיָה הַסֵּלַע עַד שֶׁקָּל. וְהַדִּינָר עַד רַבְעֵ. פְּחוֹת מִכֵּן, אֶפְלוּ אִיסְר אֵין לְהוֹצִיאָה. לֹא יִמְכְרָנָה לֹא לְתַגְרָא וְלֹא לְהַרְגָא וְלֹא לְחַרְס, מִפְּנֵי שֶׁמְרַמָּה בָּהּ אֶת אַחֲרִים. אָבֵל נֹקְבָה וְתוֹלָה בְּצוֹאָר. וְכִשְׁם שֶׁאֲתָה אוֹמֵר בְּחִלִּין, כִּךְ אֲתָה אוֹמֵר בְּמַעֲשֵׁר שְׁנֵי, וּבִלְבַד שְׁלֹא יִתְפּוֹן לְהִטִּיל סֵלַע עַל הַשְּׁנֵי. הָאוֹנָאָה - שְׁמוֹנֶה כֶּסֶף. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּדִינְרִין וּבְסֵלַעֵינָן אָבֵל בְּדִינְרֵי זָהָב וּבְמִטְבְּעוֹת שֶׁל נַחֲשֵׁת הֲיֵה מוֹצִיאָן בְּשׁוּיָהָן.

ג, יא עַד מַתִּי מִתּוֹר הַלְחִזְוִי? בְּכַרְכִּין - עַד כְּדִי שִׁירָאָה לְשַׁלְחָנִי. וּבְכַפְרִים - עַד עַרְבֵי שְׁבֹתוֹת, שֶׁכֵּן דְרָךְ הַשּׁוּק לְהִיּוֹת עוֹמֵד בְּעִירוֹת מְעַרְבֵי שְׁבֹת לְעַרְבֵי שְׁבֹת. הָאוֹנָאָה - אֲרַבְעָה כֶּסֶף. וְהַטְעָנָה - שְׁתֵּי כֶּסֶף. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁמָּכַר לוֹ סֵתָם, אָבֵל אִם קָצַץ עִמוֹ - אֵין כְּלוֹם אַחַר הַקְּצִיצָה.

ג, יב הַנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּאִמּוֹנָה, וְהָאוֹמֵר לְחַבְרוֹ עַל מְנַת שְׂאִין לָךְ עָלִי אוֹנָאָה - אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה. לֹא יֵהָא מוֹכֵר לוֹ אֶת הַיִּפְהָ בְּשׁוּיָה, וְלֹא אֶת הַרְעָה בְּאִמּוֹנָה, אֲלֵא [אוֹ] שְׁתִּיהֵן בְּשׁוּיָהֵן אוֹ שְׁתִּיהֵן בְּאִמּוֹנָה. מִחֻשָּׁב עִמוֹ שֹׁכֵר חֲמוֹר, שֹׁכֵר חֲחֲמָר, שֹׁכֵר הַפְּנִדְקָ, וְלֹא יֵהָא מִחֻשָּׁב עִמוֹ שֹׁכֵר - מִפְּנֵי שְׁנוּטֵל שֹׁכֵרוֹ מִמֵּנּוּ.

ג, יג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סֵפֶר תּוֹרָה בְּהֵמָה וּמְרַגְלִית - אֵין לָהֶן אוֹנָאָה. סֵפֶר תּוֹרָה - מִפְּנֵי שְׂאִין לוֹ דָּמִים. בְּהֵמָה וּמְרַגְלִית - מִפְּנֵי שְׁרוּצָה לְזוּגָן. אָמְרוּ לוֹ: וְהֵלֵא כָּל דְּבָר רּוּצָה לְזוּגָו! רַבִּי יְהוּדָה בֵּן בְּתִירָא אוֹמֵר: הַסּוּס וְהַטִּיטוּס וְהַסִּיף בְּמִלְחָמָה - אֵין לָהֶן אוֹנָאָה. כִּשְׁם שֶׁאוֹנָאָה בְּמִקְחָ - כִּךְ אוֹנָאָה בְּדְבָרִים. וְעוֹד מְרַבָּה אוֹנָאָה דְּבָרִים מְאוּנָאָת מְמוֹן, בְּאוּנָאָת מְמוֹן אוֹמֵר (וַיִּקְרָא כה, יד): "אֵל תוֹנוּ אִישׁ אֶת אַחֲיוֹ". וּבְאוּנָאָת דְּבָרִים הוּא אוֹמֵר (שָׁם שָׁם יז): "וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ וַיִּרְאֵת מֵאֲלֵהֶיךָ"; "וַיִּרְאֵת" מִמִּי שְׁפוֹקֵד עַל אֱלוֹהֵי.

ג, יד הֵיךְ חֲמַרִּין מִבְּקָשִׁין יִין וְשִׁמְן, לֹא יֵאמַר לָהֶן: "לָכוּ אֲצֵל פְּלוֹנִי" וְהוּא לֹא מָכַר יִין וְשִׁמְן מְעוֹלָם. הֵיךְ חֲלָאִין בְּאֵין עָלָיו וְיִסּוּרִין בְּאֵין עָלָיו וְקוֹבֵר אֶת בְּנָיו, לֹא יֵאמַר לוֹ כְּדָרְךָ שְׂאִמְרוּ חֲבָרִיו לְאִיּוֹב (אִיּוֹב ד, ו): "הֵלֵא יִרְאֵתְךָ כְּסֵלְתְךָ" וְגו'. - "זָכַר אֲתָה" אֵין כְּתִיב כֵּאֵן אֲלֵא "זָכַר נָא" וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף לֹא יִתְלָה אֶת עֵינָיו וַיֵּאמַר לוֹ: "בְּכִמָּה חֲפִץ זֶה?" וְהוּא אֵין רוּצָה לְקַח. רָאָה גַּר שֶׁבֵּא לְלַמֵּד תּוֹרָה, לֹא יֵאמַר: "רְאוּ מִי שֶׁבֵּא לְלַמֵּד! פֶּה שְׂאֵכֵל נְבִלּוֹת וְטְרַפּוֹת שֶׁקָּצִין וְרַמְשִׁין". וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שְׁמוּאֵל א, יב): "וַיַּעַן אִישׁ מִשָּׁם וַיֵּאמֶר וּמְאִבֵּיהֶם", וְכִי יֵשׁ אֵב לְתוֹרָה וְלֹא כֶּכָּר נֶאֱמַר (מְשָׁלִי ל, ד): "מִה שְׁמוּ וּמִה שֵׁם בְּנוֹ כִּי תִדְעוּ". וְאוֹמֵר (מְשָׁלִי יט, יד): "בֵּית וְהוֹן נִחְלַת אָבוֹת וּמִה" אֲשֶׁה מִשְׁכְּלֹת".

ג, טו אֵין מְעַרְבִין פְּרוֹת בְּפְרוֹת, וְאֶפְיִלוּ חֲדָשִׁים בְּחֲדָשִׁים, וַיִּשְׁנִים בִּישְׁנִים, וְאֵין צְרִיךְ לומר חֲדָשִׁים בִּישְׁנִים, וַיִּשְׁנִים

ערי חומה - הרי זו רבית, אלא שהתירותו תורה. חייב לו מעות וכתב לו שדהו מכר, בזמן שהמוכר אוכל פרות - מתר, הלוקח - אסור. רבי יהודה אומר: בין זה ובין זה - מתר. אמר רבי יהודה: כך היה ביתוס בן זונין עושה על פי רבי אלעזר בן עזריה. אמרו לו: משם ראיה? אלא שהמוכר אוכל פרות היה.

ד, ב יש דברים שהן רבית ואינן רבית. לוקח אדם הלואתו של חברו בפחות, ושטרותיו בפחות, יש דברים שאינן רבית, אבל אסורין מפני ערמות רבית. כיצד? אמר לו: הלויני מנה. אמר לו: אין לי מנה. טול לך עשרים סאה של חטין. אף על פי שחזר ולקח ממנו עשרים וארבעה, אינן רבית. אבל אסורין משום ערמות רבית.

ד, ג המוכר שדה לחברו, ואמר לו: על מנת שאהא בה אריס, ועל מנת שאהא בה שתף, ועל מנת שהמעשרות שלי, כשתמכרנה - מכרה לי בדמים הללו, אימתי שארצה אני בא נותן לו דמיה ונטולה - מתר.

ד, ד היה חייב לו מעות, והשכיר לו בית מדינר לחדש, והיה יפה סלע בחדש - אסור. השכיר ממנו בדינר בחדש, אם היה יפה סלע בחדש - מתר. משכן לו בית, משכן לו שדה, ואמר: כשתמכרם - מכרם לי בדמים הללו - אסור. אם אמר לו בשניהן - מתר.

ד, ה היה מוליך חבילה ממקום למקום, ואמר לו: תנה לי, ואני נותנה לו כדרך שאתה נותנה לי ממקום פלוני, בזמן שבאחריות הנותן - מתר. והמקבל - אסור. היה מוליך פרות ממקום היקר למקום הזול, ואמר לו: תנם לי ואני אעמידנו לך במקום היקר בשער הזול מפרות שיש לי, אם יש לו באותו מקום - מתר. ואם לאו - אסור. אבל חמרין מקבלין מבעל הבית ומעמידים במקום היקר בשער הזול, ואין חוששין. היו חמרין ופועלין עומדין עליו בשוק, ואמר לשלחני: תן לי בדינר מעות ואפרנסם, ואני נותן לך יפה דינר וטריסית ממעות שיש לי

בחדשים, אפלו סאה בדינר וסאה בדינר וטריסית - לא יערכם וימכרם סאה בדינר. אין מערבין יין חדש בחדש, וישן בישן, ואין צריך לומר חדש בישן וישן בחדש, ולא קשה בך. ורבי יהודה מתיר קשה בך מפני שהוא משביחו. וכן היה רבי יהודה אומר: מין אחד המשביח את חברו - מתר. שני מינין המשביחין את אחד - אסור. אין מערבין שמרי יין ביין, אבל נותנים לו שמריו. כיצד? היה שופה יין לחמרין - נותן לו שמרי אותו יין. אבל לא שמרי יין אחר. אף כשאמרו נותן לו שמריו - נותן לו של היום היום, ושל מחר למחר, אבל לא של היום למחר, ולא של מחר להבא. לא יערכם חנוני וימכרם בחנותו, אלא אם כן הודיע. לא ירבין חנוני בתוך חנותו יין ושמן, מפני שגונב דעת הבריות. מקום שנהגו להטיל מים למחצה לשליש ולרביע - יטילו, ואין משנין ממנהג המדינה. מערבין חומטין בתבואה, קב בכור ואינו חושש. ובעלי בתים מטילין כל צרכן, חנוני צורך ומניח על פי המגורה. אין משרבטין ומסרטין את הבהמה, ואין נופחין בקרבים, ואין מטיל בשר לתוך המים.

מִסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא פְּרָק רִבְעִי

ד, א המוכר פרות לחברו בחזקת שיש לו, ונמצא שאין לו, לא כל הימנו לאבד זכותו של זה. מרבין על השכר ואין מרבין על המכר, שנאמר (שמות כב, כד): "אם כסף תלוה את עמי וגו' כנשה"; מה מלוה מיחדת לו, מה שאת נותן לו - את נוטל ממנו. יצאו אלו שמה שאת נותן לו יותר - את נוטל הימנו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אף מרבין על המכר בהקדש, כיצד? משכיר אדם מעותיו לשלחני להתנאות בהן, ולהתלמד בהן ולהתעטר בהן, נגנבו או אבדו - חייב באחריותן. נטלו מלפניו באנס - הרי היא כנושא שכוך. נשתלשו עליהם - אסור משום רבית. אם עשה כן בהקדש - הרי זה מעל. שנה האמורה בבתי

בכּיס, אַם ישׁ לוֹ בכּיס - מִתֵּר. וְאִם לֹא - אֲסוּר.

ד,ו מה שאירש מאבא מכור לך, ומה שתעלה מצודתי מכור לך - לא אמר כלום. מה שארש מאבא היום, ומה שתעלה מצודתי היום מכור לך - דבריו קימין.

ד,ז המושיב את חברו בחנות למחצית שכר - הרי זה נותן לו שכרו כפועל בטל; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אפלו אכל פתו בציר, ואפלו אכל עמו שתי גרוגרות - זה הוא שכרו. רבי שמעון אומר: נותן לו שכרו משלם, אינו דומה העושה מלאכה ליושב ובטל, ואינו דומה היושב בחמה ליושב בצל, אבל אם אמר לו בשליש: אתה שתף לי, והשליש עשוי עליך הדבר בבטלה - מתר. המושיב את חברו בחנות למחצית שכר, אם היה אמן - לא יעסק באמנתו, לפי שאין עיניו על החנות בשעה שעוסק באמנתו. ואם היה שתף עמו בחנות - מתר. המושיב את חברו בחנות למחצית שכר, לא יהא לוקח ומוכר דברים אחרים, ואם לקח ומכר - השכר לאמצע.

ד,ח הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר - הרי זה מחשב עמו שכר בטלה. ואי זה שכר בטלה? בשעה שלוקח ובשעה שמוכר. אחד לוקח ושנים מוכרין - מחשב עמו שכר מכירה. אחד מוכר ושנים לוקחין, מחשב עמו שכר לקיחה, אחד לוקח ואחד מוכר, שנים לוקחין ושנים מוכרין, אף על פי שמעדיפין זה על זה - אין בכך כלום. אבל אם אמר לו: שכר בית משלי ושכר בטלה משלך בשליש אתה משתף לי, והשליש עשוי עליך בבטלה - מתר. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, לא יאמר לו: הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע, אלא מחשב עמו שכר בטלה. הוי פרוחיו מפקדין אצלו, ואמר לו: הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע - הרי זה מחשב עמו שכר בית, שכר בטלה מעכשו, אם אמר לו: יצא שכר כתף בשכר עליה - מתר.

ד,ט הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, ואמר לו: קרוב להפסד ורחוק לשכר - מתר משום רבית, וזו היא מדת צדיקים. קרוב לשכר ורחוק להפסד - אסור משום רבית וזו היא מדת רשעים. קרוב זה וזה, ורחוק זה וזה - מתר משום רבית, וכך כל אדם נוהגין. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, ואמר לו: הילך מנה ואין אני יכול לעמד על הפרוטרוט - אסור. ראה פרות שהוקרו, ואמר: הילך מנה ויכולני לעמד על הפרוטרוט - מתר.

ד,י הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, ורצה אחד מהן לישגן - חברו מעכב עליהן על ידו. רבי יהודה אומר: אם היתה ערב שביעית - מתר, שמתחלה לא לקחו אלא על מנת כן. וכן היה רבי יהודה אומר: בשלשה פרקים מוכרין את הזרע, בפני הזרע ובשעת הזרע ובפרוס הפסח, ובשלשה פרקים מוכרין את הזרע, בפרוס הפסח, ובפרוס העצרת, ובפרוס החג, ובדוקין אותו בשלשה פרקים. והשמן - מוכרין אותו מן העצרת ועד החג.

ד,יא הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, לא יהא לוקח בשלו חטין ובשל חברו שעורים, אלא או בכלן חטים או בכלן שעורים, כדי שיהו מעות שניהן שוות בחבילה. הנותן מעות לחברו לקח בהן חטין, ולקח בהן שעורין, שעורין ולקח בהן חטין - ידו על התחתונה. אם פחתו - פחתו לו. ואם הוסיפו - הוסיפו לאמצע. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, רשאי הלוקח לקח בהן כל מה שיצאה, ובלבד שלא יקח בהן, לא כסות ולא עצים. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר - רשאי הלוקח לקח באותו המין. וכשהוא מוכר - אין מוכר אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שכר, ובאחרונה אמר לו: לא לקחתי - אין לו עליו

אֵלָא תִרְעַמַּת. וְאִם יֵשׁ עֵדִים שְׁלֵקַח וּמְכַר -
מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ עַל כְּרַחֵו.

ד, יב הִיָּה חַיִּב לֹו מְעוֹת, וּבֵא לְטוֹל מִמֶּנּוּ
פְּרוֹת בְּגֵרָן. אָמַר לוֹ: צֵא וְעֲשֵׂה לִי בְּשַׁעַר
הַשּׁוּק, וְאֲנִי נוֹתֵן לוֹ מִכָּאן וְעַד שְׁנַיִם עָשָׂר
חֹדֶשׁ - הֲרִי זֶו רַבִּית, וְלֹא כְּאֶסְרוּ הַבֵּא לִידֹו.
בֵּא וְאָמַר לוֹ, הֲלוֹיִנִי כּוֹר אֶחָד שֶׁל חֶטִּין וְאֲנִי
נוֹתֵן לָךְ כְּשַׁעַר שְׂאֵתָה מוֹכֵר בּוֹ - מִתֵּר.
מִשְׁפָּרַת אִשָּׁה לְחִבְרָתָהּ תִּרְנַגְלַת לִישָׁב עַל
הַבֵּיצִים בְּשָׁנִי אֶפְרוֹחִין בְּשָׁנָה, וְאִינָה
חוֹשֶׁשֶׁת. הָאִשָּׁה שְׂאֵמְרָה לְחִבְרָתָהּ: תִּרְנַגְלַת
מְשָׁלִי, וּבֵיצִים מְשָׁלִיכִי, וְאֲנֹו חוֹלְקִים אֶת
הָאֶפְרוֹחִין. רַבִּי יְהוּדָה מְתִיר, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹסֵר.

		ב' דראש חודש אלול	
1	ראשון Sunday	א	Rosh Chodesh Elul
			<p>עלות השחר 5:11</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א 9:03</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א 10:20</p> <p>שקיעה 7:28</p> <p>בבלי: כריתות יא</p> <p>ירושלמי: בכורים יב</p>
2	שני Monday	ב	<p>נץ החמה 6:23</p> <p>סו"ז קר"ש - גר"א 9:39</p> <p>סו"ז תפלה - גר"א 10:44</p> <p>צה"כ לשיטת ר"ת 8:41</p> <p>נ"ך: ירמיה י-יא</p> <p>תוספתא: בבא קמא ט</p>
			<p>עלות השחר 5:12</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א 9:03</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א 10:20</p> <p>שקיעה 7:27</p> <p>בבלי: כריתות יב</p> <p>ירושלמי: בכורים יג</p>
3	שלישי Tuesday	ג	<p>נץ החמה 6:25</p> <p>סו"ז קר"ש - גר"א 9:39</p> <p>סו"ז תפלה - גר"א 10:44</p> <p>צה"כ לשיטת ר"ת 8:39</p> <p>נ"ך: ירמיה יב-יג</p> <p>תוספתא: בבא קמא י</p>
			<p>עלות השחר 5:13</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א 9:03</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א 10:20</p> <p>שקיעה 7:25</p> <p>בבלי: כריתות יג</p> <p>ירושלמי: שבת א</p>
4	רביעי Wednesday	ד	<p>נץ החמה 6:25</p> <p>סו"ז קר"ש - גר"א 9:40</p> <p>סו"ז תפלה - גר"א 10:44</p> <p>צה"כ לשיטת ר"ת 8:36</p> <p>נ"ך: ירמיה טז-יז</p> <p>תוספתא: בבא מציעא א</p>
			<p>עלות השחר 5:13</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א 9:04</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א 10:20</p> <p>שקיעה 7:24</p> <p>בבלי: כריתות יד</p> <p>ירושלמי: שבת ב</p>
5	חמישי Thursday	ה	<p>נץ החמה 6:26</p> <p>סו"ז קר"ש - גר"א 9:40</p> <p>סו"ז תפלה - גר"א 10:44</p> <p>צה"כ לשיטת ר"ת 8:34</p> <p>נ"ך: ירמיה יח-יט</p> <p>תוספתא: בבא מציעא ב</p>
			<p>עלות השחר 5:14</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א 9:04</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א 10:20</p> <p>שקיעה 7:22</p> <p>בבלי: כריתות טו</p> <p>ירושלמי: שבת ג</p>
6	ששי Friday	ו	<p>נץ החמה 6:27</p> <p>סו"ז קר"ש - גר"א 9:40</p> <p>סו"ז תפלה - גר"א 10:45</p> <p>צה"כ לשיטת ר"ת 8:33</p> <p>נ"ך: ירמיה כ-כא</p> <p>תוספתא: בבא מציעא ג</p>
			<p>עלות השחר 5:15</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א 9:04</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א 10:21</p> <p>שקיעה 7:20</p> <p>בבלי: כריתות טז</p> <p>ירושלמי: שבת ד</p>
7	שב"ק Shabbos	ז	<p>נץ החמה 6:28</p> <p>סו"ז קר"ש - גר"א 9:40</p> <p>סו"ז תפלה - גר"א 10:45</p> <p>צה"כ לשיטת ר"ת 8:31</p> <p>נ"ך: ירמיה כב-כג</p> <p>תוספתא: בבא מציעא ד</p>
			<p>עלות השחר 5:16</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א 9:04</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א 10:21</p> <p>שקיעה 7:19</p> <p>בבלי: כריתות יז</p> <p>ירושלמי: שבת ה</p>

הדלקת הנרות 7:03

זמן מוצש"ק 8:31

ווען א מענטש איז מתפלל ביי קברי צדיקים, העלפט אים דער אייבערשטער אפילו ווען עס קומט זיך אים נישט.

(ספר המדות אות צדיק סימן קע"ג)